

RAPORT ROCZNY Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020

DYREKTOR BIURA:

Ewa Paturalska-Nowak

Opracowanie wykonano

w PRACOWNI OPRACOWAŃ BRANŻOWYCH

pod kierownictwem Małgorzaty Wrąbel - Budner

Łódź, styczeń 2015 r.

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	3
Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych	7
Poziom realizacji celów na podstawie osiągniętych wskaźników	25
Polityka horyzontalna	37
Spójność gospodarcza	39
Spójność społeczna	59
Spójność przestrzenna	75
Polityka terytorialno-funkcjonalna	93
Stan realizacji programów wdrażanych na poziomie regionalnym	107
Wnioski	117

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 została przyjęta uchwałą nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego w dniu 26 lutego 2013 r. jako najważniejszy dokument samorządu województwa łódzkiego określający wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań. Samorząd Województwa pełni rolę głównego koordynatora i organizatora procesu realizacji Strategii. Prowadzona przez Samorząd Województwa polityka rozwoju wymaga zaangażowania wielu różnorodnych podmiotów działających m. in. w sferze gospodarczej, naukowej, społecznej oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Istotą Strategii jest jej wymiar terytorialny. Strategia zakłada, że regionalna polityka rozwoju będzie realizowana w dwóch płaszczyznach:

- horyzontalnej, odnoszącej się do całego województwa, obejmującej trzy filary: Filar 1. Spójność gospodarcza, Filar 2. Spójność społeczna i Filar 3. Spójność przestrzenna,
- terytorialno-funkcjonalnej, odnoszącej się do obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz obszarów funkcjonalnych.

W ramach polityki horyzontalnej i terytorialno-funkcjonalnej zostały sformułowane cele strategiczne oraz operacyjne i zaproponowane kierunki działań służące ich realizacji. Dla oceny stopnia realizacji celów Strategii został stworzony system monitorowania strategii. Zintegrowany system monitorowania i ewaluacji ma za zadanie umożliwić systematyczne obserwowanie zachodzących w regionie zmian oraz odpowiednie reagowanie na pojawiające się problemy i zagrożenia w osiąganiu założonych przez Strategię rezultatów. Podstawą monitorowania jest baza 104 wskaźników odnoszących się do poszczególnych celów strategicznych i celów operacyjnych w ramach polityki horyzontalnej, a także celów strategicznych dla obszarów miejskich, obszarów wiejskich i pozostałych obszarów funkcjonalnych w ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej. Gromadzenie, systematyczne analizowanie i prezentowanie danych umożliwi monitorowanie efektów realizacji polityki rozwoju oraz zmian sytuacji społeczno-gospodarczej regionu w odniesieniu do konkretnych terytoriów.

Efektem prowadzonych prac w zakresie monitoringu Strategii jest przyjmowany przez Zarząd Województwa Łódzkiego Raport Roczny z realizacji SRWŁ 2020.

Zakres Raportu

Raport z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego obejmuje następujące obszary:

- Ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa,
- Poziom realizacji celów na podstawie osiągniętych wskaźników,
- Stan realizacji programów wdrażanych na poziomie regionalnym.

Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej została opracowana na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i obejmuje lata 2010-2013. W analizach uwzględniono takie zagadnienia jak PKB, przedsiębiorczość, atrakcyjność inwestycyjną, kapitał ludzki

i społeczny, wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną, finanse samorządu terytorialnego, wykorzystanie funduszy europejskich. Ze względu na krótki okres jaki upłynął od zatwierdzenia Strategii, ocena ma charakter syntetyczny, natomiast znacznie szerzej rozbudowana została część statystyczna.

Poziom realizacji celów

Oceniony został na podstawie 104 wskaźników przyjętych do monitorowania. Rokiem bazowym dla większości wskaźników jest rok 2010, zaś docelową wartością jest stan w roku 2020. Prognozowana wartość w roku 2020 została określona m. in. na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego. Poprawność w określaniu stanu docelowego wskaźników została również oceniona za pomocą makroekonomicznego modelu HERMIN gospodarki województwa łódzkiego, za pomocą modeli ekonometrycznych i modeli szeregów czasowych skonstruowanych dla wybranych wskaźników w ramach przeprowadzonego przez Wrocławską Agencję Rozwoju Regionalnego „Badania ewaluacyjnego ex-ante projektu Aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020” z listopada 2012 r. Dla 26 wskaźników wskazanych w SRWŁ 2020 do badań została opracowana kompleksowa ekspertyza „Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” wykonana przez firmę SEENDICO DORADCY w lipcu 2014 r. Określono w niej źródła danych wskaźników, częstotliwości badań, harmonogramy i metody ich zbierania oraz podmioty zaangażowane w system ich monitorowania.

Stan realizacji programów wdrażanych na poziomie regionalnym

Dotyczy programów zatwierdzonych po przyjęciu SRWŁ 2020, dla których jest ona dokumentem nadrzędnym.

Do najważniejszych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego należą:

- Regionalna Strategia Innowacji dla województwa łódzkiego LORIS 2030, przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego w dniu 26.04.2013 r.,
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2013-2020 przyjęty Uchwałą Nr 1089/13 . Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 20.08.2013 r.,
- Wieloletni Plan Działań na rzecz Rozwoju i Upowszechniania Ekonomii Społecznej na lata 2013-2020 przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 26 czerwca 2013 r.
- Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, grudzień 2013 r.

Niniejszy Raport jest drugą edycją z cyklu raportów, które będą rokrocznie sporządzane w ramach monitorowania Strategii. Ze względu na krótki okres czasu jaki upłynął od uchwalenia Strategii Raport ma charakter syntetyczny i oparty jest w znacznej mierze na analizie danych statystycznych. W przyszłości budowa zintegrowanego systemu monitorowania Strategii opartego na współpracy i wymianie informacji z różnymi instytucjami działającymi na terenie województwa pozwoli na uzupełnienie powyższej analizy o dane spoza statystyki publicznej.

Sprawny system monitorowania i ewaluacji Strategii warunkuje efektywne wykorzystanie dostępnych środków finansowych oraz umożliwi wprowadzanie odpowiednich korekt w przypadku pojawienia się odchyleń od zakładanych kierunków. Zintegrowany system monitorowania Strategii zapewni rzetelne informowanie opinii publicznej i decydentów o postępach w osiągnięciu celów określonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Materiały źródłowe

Dane do monitorowania Strategii pochodzą w głównej mierze ze statystyki publicznej: Głównego Urzędu Statystycznego, w tym Banku Danych Lokalnych, a także Eurostatu. Dodatkowym źródłem informacji są Raporty o stanie środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi oraz dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

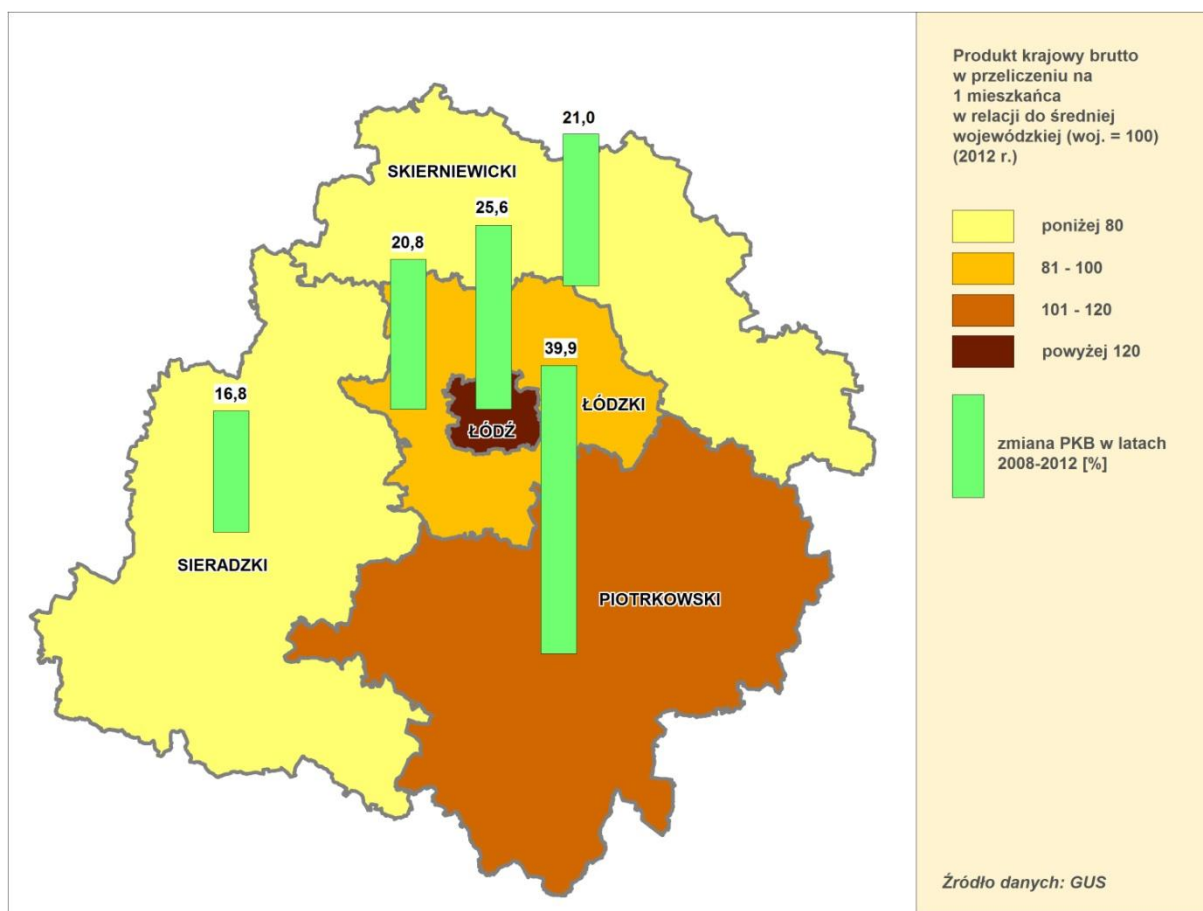
Ze względu na brak aktualnych danych dla części wskaźników zostaną one uzupełnione w dalszym etapie prac nad monitorowaniem Strategii.

**OCENA SYTUACJI
SPOŁECZNO-
GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
NA PODSTAWIE
WYBRANYCH
WSKAŹNIKÓW
MAKROEKONOMICZNYCH**

Ogólna ocena sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, ze szczególnym uwzględnieniem skali spowolnienia gospodarczego w 2013 r.

1) Czynniki wzrostu gospodarczego, w tym zmiany produktywności pracy, zmiany w strukturze gospodarki, dynamika nakładów brutto na środki trwałe.

W 2012 r. PKB województwa łódzkiego stanowił 93,2 % średniej krajowej i wyniósł w przeliczeniu na 1 mieszkańca 39 080zł (Polska – 41 934 zł). W latach 2008-2012 dynamika regionalnego PKB była zbliżona do średniej krajowej (wzrost o ponad 12%). Wewnątrzregionalne zróżnicowanie PKB w latach 2008-2012 utrzymało się; PKB per capita w podregionie sieradzkim wyniósł w 2011 r. 71,4% średniej wojewódzkiej, a w łodzi 132,4% tej średniej. Dzięki wysokiej dynamice wzrostu, sięgającej 140%, PKB podregionu piotrkowskiego w latach 2008-2012 wzrósł do 105% średniej wojewódzkiej.

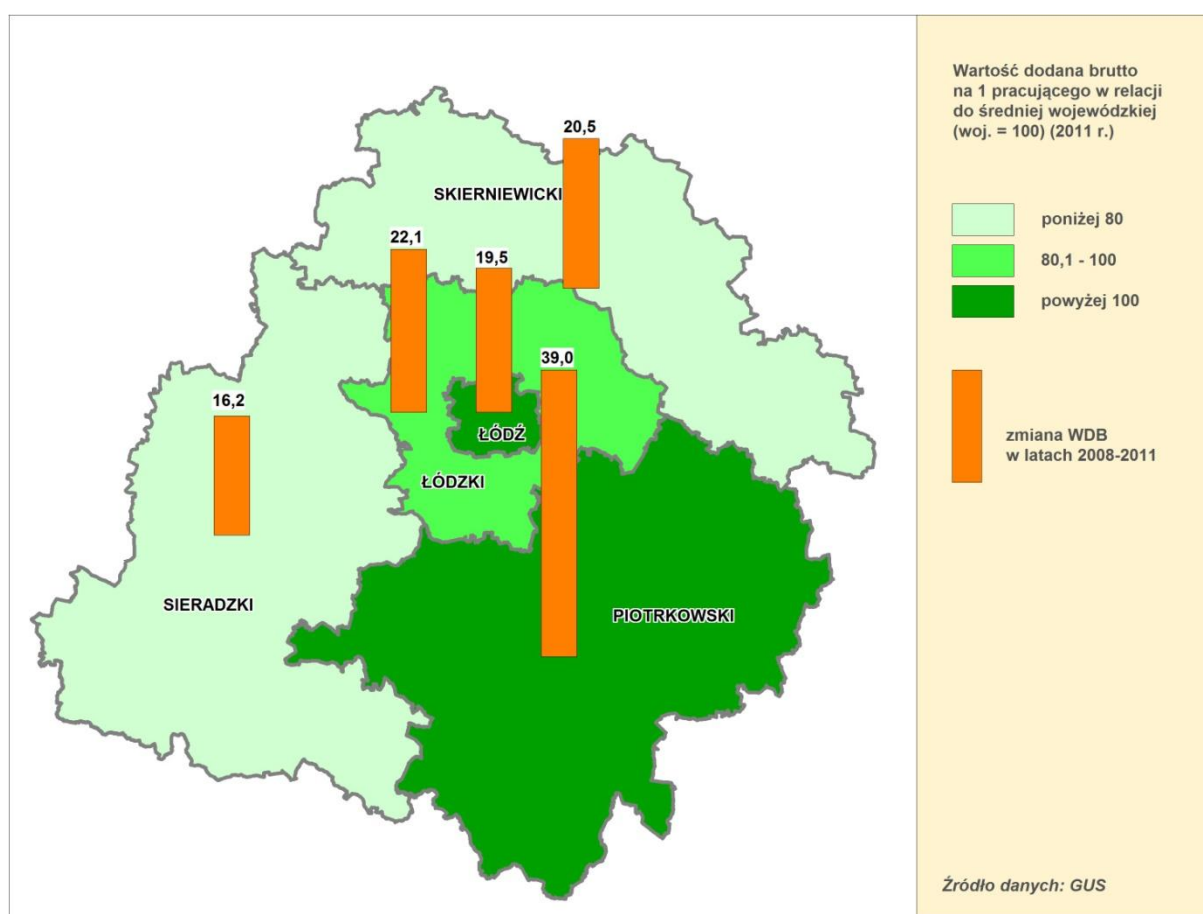

Województwo łódzkie stopniowo zmniejsza również dystans dzielący je od średniej unijnej pod względem poziomu PKB per capita mierzonego w PPS. W 2011 r. region osiągnął 60% średniej unijnej (Polska – 62 %), wobec 59% w 2010 r. i 50% w 2007 r.

W latach 2009-2011 w województwie zaobserwowano spadek udziału jednostek prowadzących działalność w usługach obejmujących: handel i naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację w tworzeniu wartości dodanej brutto, a także wzrost udziału przemysłu oraz rolnictwa. W 2011 r. udział przemysłu w generowaniu regionalnej WDB województwa łódzkiego wyniósł 29,3% (Polska – 25,6%), a rolnictwa 5,2% (Polska 4,0%).

Udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto regionu łódzkiego stanowił w 2011 r. 6,9% (Polska - 8,0%) i był to najniższy udział wśród wszystkich 16 województw. Jedynym sektorem usług, który w latach 2009-2011 odnotował wzrost udziału w generowaniu WDB był w województwie sektor finansów i ubezpieczeń, generujący 9,9% regionalnego PKB. Mimo spadku udziału handlu w tworzeniu WDB, miał on w 2011 r. najwyższy po przemyśle udział w strukturze WDB (26,6%).

Województwo łódzkie cechuje niższa, aniżeli przeciętnie w kraju produktywność pracy mierzona wartością dodaną brutto w przeliczeniu na 1 pracującego. Jednakże wydajność pracy w regionie w latach 2008-2011 charakteryzowała się dość wysoką dynamiką wzrostu, dzięki czemu w 2011 r. osiągnęła poziom 89,4% średniej dla Polski. W tym okresie najwyższą dynamiką wzrostu WDB cechował się podregion piotrkowski (139 %), a najniższą podregion sieradzki (116,2%).

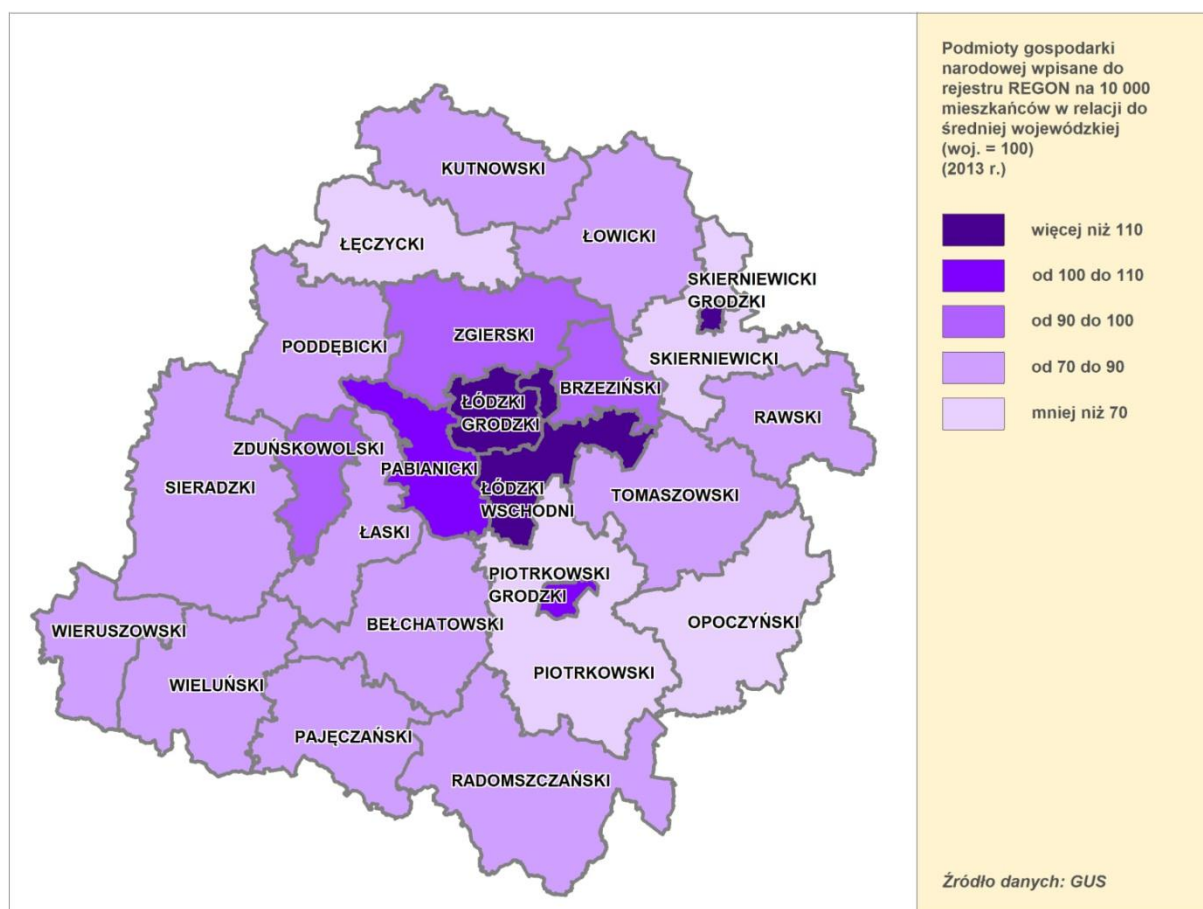

O wzroście produktywności pracy, szczególnie w przemyśle, świadczy też wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w 2013 r., przy spadku zatrudnienia w tym sektorze (o 2,7 p.p. w skali roku). Wzrost produkcji przemysłowej, w porównaniu z 2012 r., odnotowano w większości działów przetwórstwa przemysłowego. Wydajność pracy w przemyśle w 2013 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 pracującego była o 6,8 p.p. wyższa niż przed rokiem. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w 2013 r. wyniosła 104% i była niższa aniżeli w 2012 r. o 6 p.p., kiedy

to region łódzki osiągnął najlepszy wynik w kraju. W 2013 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana budownictwa zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 9,0 p.p. (Polska spadek o 11,3 p.p.).

W rolnictwie uzyskano niższą produkcję zbóż, z powodu zmniejszenia się areału ich uprawy, zmniejszyło się również pogłowie bydła, trzody chlewnej i owiec, co przełożyło się na niższy skup produktów rolnych.

Dane dotyczące produkcji przemysłowej, budowlano-montażowej oraz rolniczej wskazują na to, że rok 2013 był gorszy dla gospodarki regionu, aniżeli rok 2012. W 2013 r., kolejnym od roku 2010, odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa z terenu województwa łódzkiego (Łódzkie - spadek o 9,5 p.p., Polska spadek o 6,1 p. p. w porównaniu z rokiem 2012). Dotyczyło to w szczególności zmniejszenia nakładów na takie środki trwałe jak: maszyny i urządzenia oraz budynki i budowle. Dynamika nakładów przedsiębiorstw na inwestycje w środki trwałe była w latach 2008-2012 ujemna we wszystkich grupach sekcji PKD 2007, poza rolnictwem. Optymizmem napawa jednak fakt, że wzrosła liczba rozpoczętych nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa. Nakłady na inwestycje w sektorze publicznym spadły również w 2012 r. w porównaniu z rekordowym 2011 r.

W latach 2008-2013 nastąpił w regionie wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym, podnoszących poziom kapitału ludzkiego regionu i stanowiących podwaliny dla budowy innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. W 2013 r. wskaźnik osiągnął wartość 21%. Nie mniej tempo przyrostu wartości wskaźnika jest niższe niż w kraju (województwo: wzrost o 28%, Polska: wzrost o 36,9%), przez co nie osiąga on poziomu średniej wartości krajowej i sytuuje województwo na 9. miejscu.

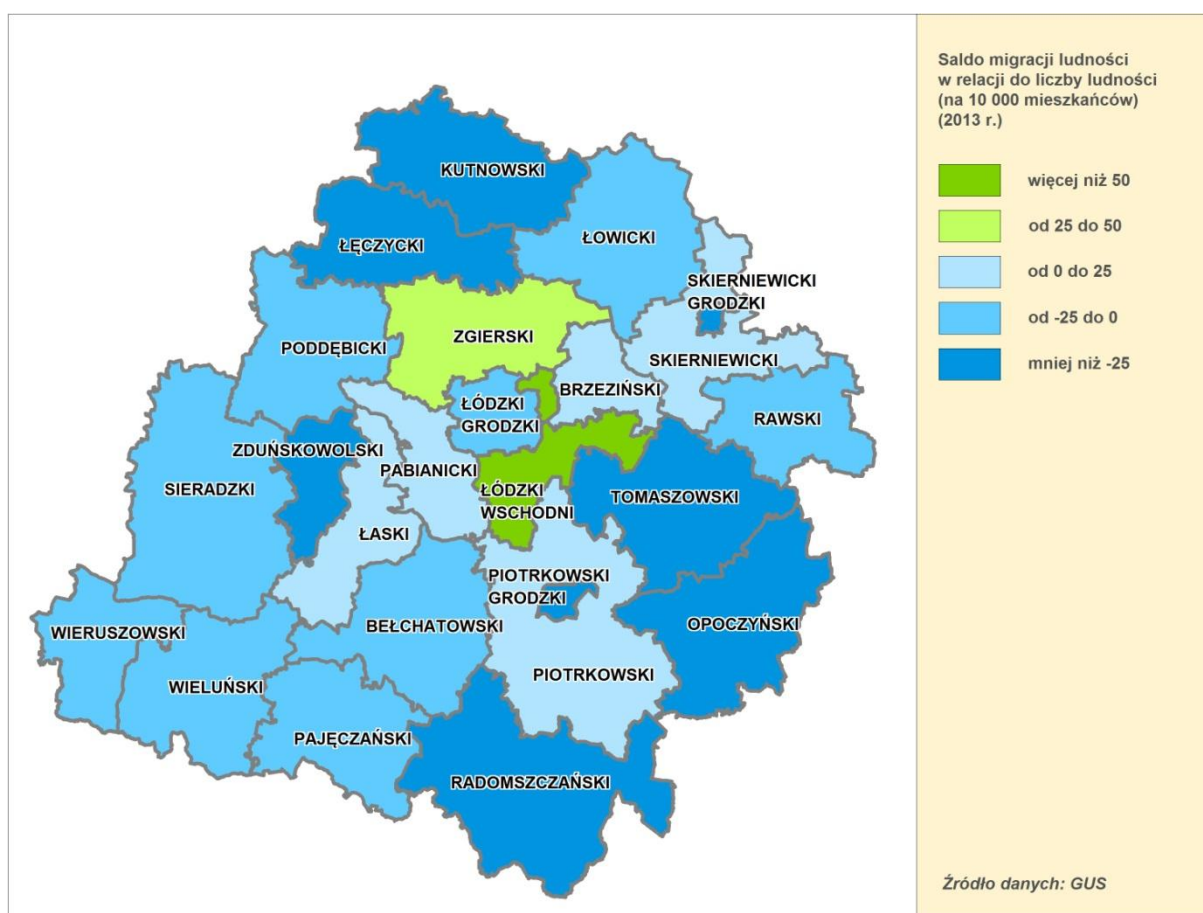
W 2013 r. w województwie zanotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Jest to przede wszystkim efekt spadku liczby wyrejestrowujących się podmiotów (o 17,34% w stosunku do I kwartału 2013 r.), co może być pozytywnym symptomem zmniejszania się podatności przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze regionu i kraju.

Wzrost ten nie był dla regionu zadawalający, gdyż liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w latach 2010-2013 wzrosła jedynie o 3,03% (Polska wzrost o 4,1%), a w stosunku do 2012 r. liczba ta w regionie wzrosła o 1,6% (Polska wzrost o 2,4%). Oznacza to, że wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności pozostaje w województwie łódzkim poniżej średniej krajowej (769,4 osoby w 2013 r.) i wynosi 719,7 osób.

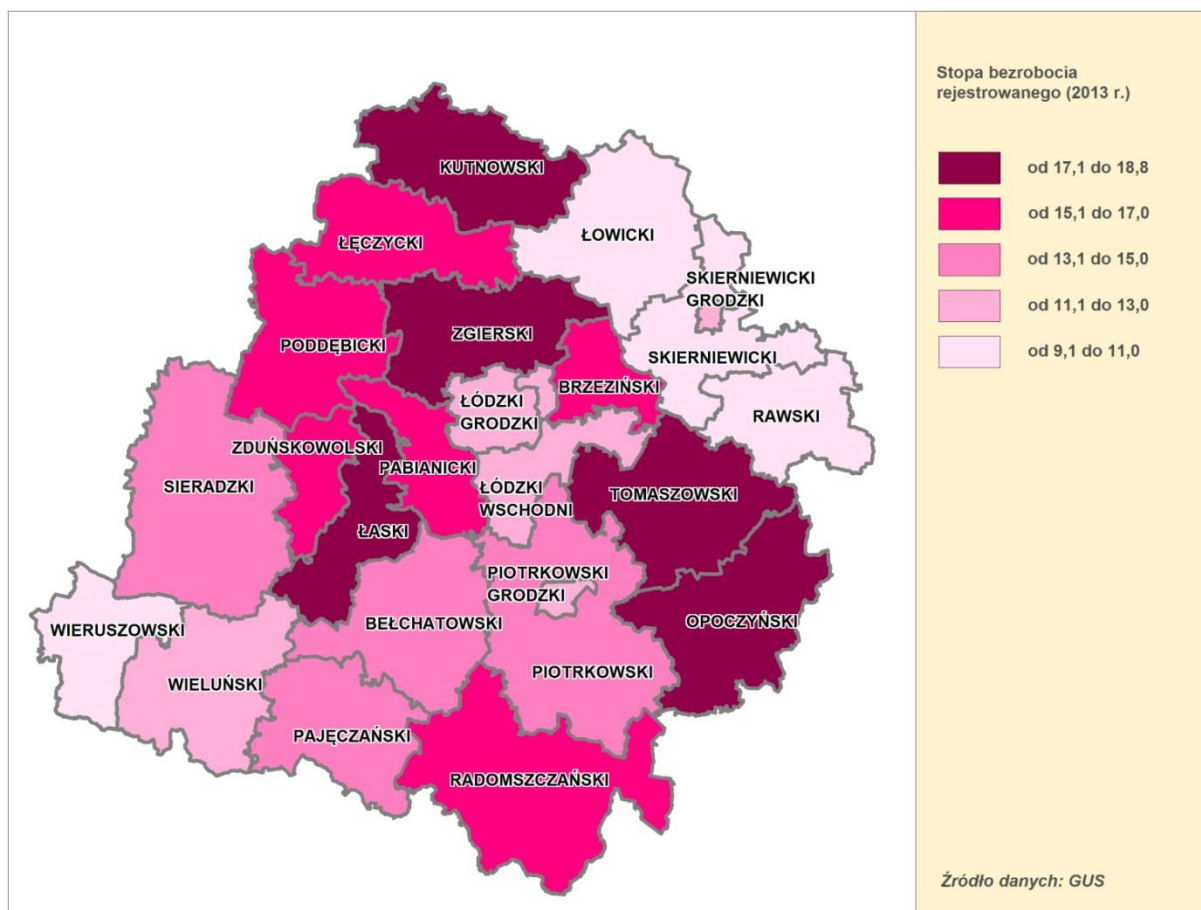
2) Zmiany demograficzne oraz zmiany na rynku pracy

Od 2010 do 2013 roku liczba ludności województwa łódzkiego zmniejszyła się ogółem o 29 343 mieszkańców (do 98,8% ludności z roku 2010), co stanowiło przedostatni rezultat w kraju, tak pod względem ubytku względnego jak i bezwzględnego. W omawianym okresie w ujęciu powiatowym zjawisko depopulacji nie dotyczyło jedynie powiatów: łódzkiego wschodniego, zgierskiego, bełchatowskiego, piotrkowskiego, skierniewickiego oraz miasta Skierniewice. W większości wymienionych powiatów za względnie dobrą sytuację demograficzną odpowiadają migracje z miast i towarzysząca im intensywna suburbanizacja. Migracje, zachodzące w województwie łódzkim, miały stosunkowo niewielki udział w depopulacji regionu i kształtowały się w okresie od 2010 do 2013 roku na stabilnym poziomie -0,7 osoby na 1000 mieszkańców (8. miejsce w kraju).

Województwo łódzkie charakteryzuje niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (13. miejsce w kraju) oraz najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym (1. miejsce w kraju) – lokaty te od 2010 roku są niezmiennie. Dużą dynamikę zmian widać w kurczącej się grupie ludności w wieku produkcyjnym. Od 2010 roku do 2013 udział ludności tej grupy zmniejszył się 1,33 p.p. i obecnie województwo łódzkie ma najniższy udział ludności w wieku produkcyjnym. Bezpośrednią przyczyną depopulacji regionu jest dramatycznie niski wskaźnik przyrostu naturalnego, który w 2013 roku wyniósł -3,5‰ (16. miejsce w kraju), przy średniej krajowej - 0,5‰. Całości obrazu bardzo trudnej sytuacji ludnościowej regionu łódzkiego dopełnia wskaźnik obciążenia demograficznego na poziomie ponad 60% ludności w wieku nieprodukcyjnym (16. miejsce w kraju).

Kryzys ekonomiczny bardzo mocno odbił się na rynku pracy województwa łódzkiego. Od 2010 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w województwie łódzkim aż o 1,9 p.p., co było najwyższym wynikiem w kraju. Cechą charakterystyczną łódzkiego bezrobocia, w ujęciu powiatowym, jest stosunkowo wysoki jego poziom w Łodzi (12,3%) oraz otaczających stolicę województwa powiatach (16,6% w podregionie łódzkim). Początek roku 2014 przyniósł długo oczekiwaną, choć niewielką poprawę sytuacji na rynku pracy (stopa bezrobocia w województwie od grudnia 2013 do kwietnia 2014 spadła o 0,4 p.p.).

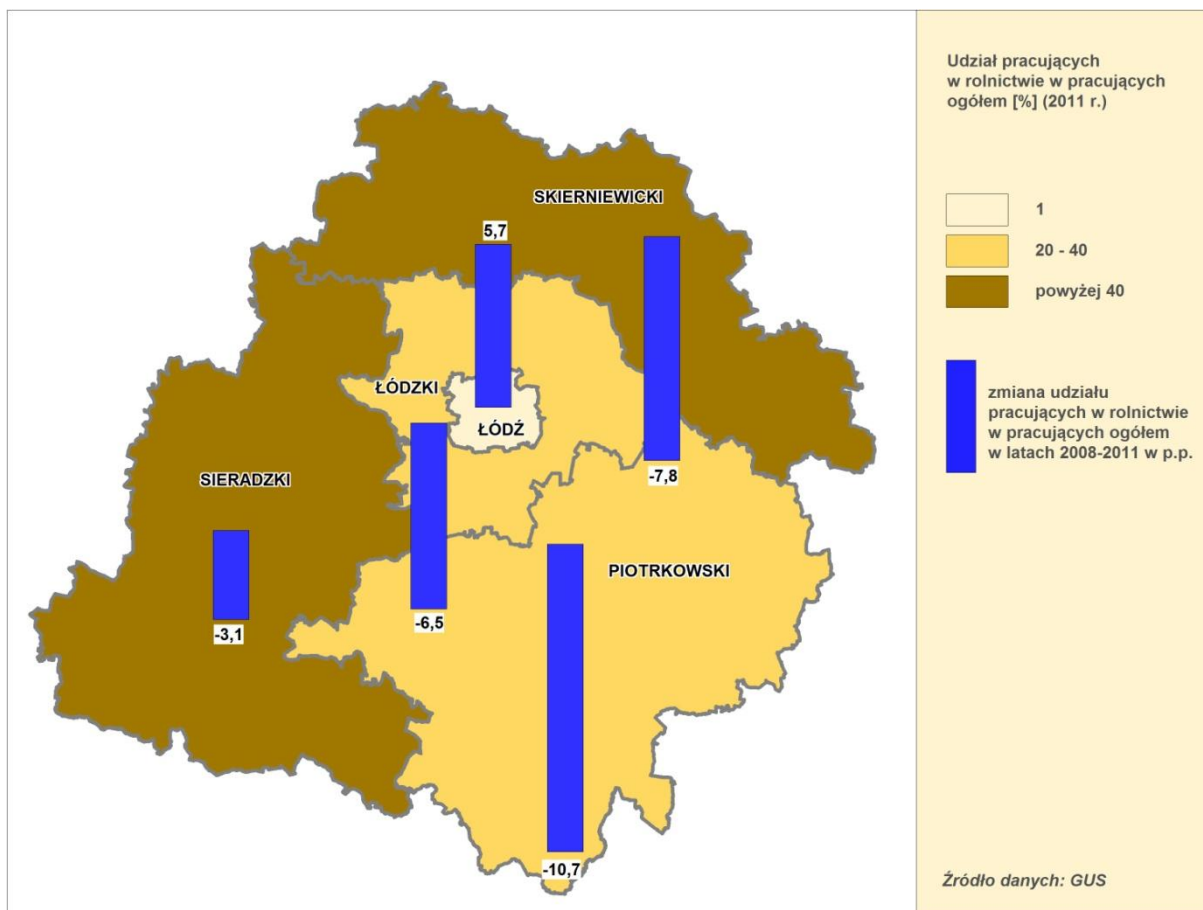

Od 2009 r. liczba pracujących ogółem w województwie łódzkim systematycznie się obniża, przy zachowaniu stabilnej wartości wskaźnika pracujących na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (461 pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym¹). Oznacza to, że w zbliżonym tempie kurczą się grupa pracujących i ludności w wieku produkcyjnym. Struktura pracujących klasyfikuje region łódzki do grupy województw przemysłowo-rolniczych.

W latach 2010 – 2013 w regionie nastąpił wzrost o 1,28 p.p. pracujących w usługach (w 2013 r. 53,26% ogółu) oraz spadek o 1,65 p.p. zatrudnionych w przemyśle i budownictwie (w 2013 r. 27,37% ogółu). Udział zatrudnionych w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wzrósł w tym czasie o 0,37 p.p. (w 2013 r. 19,37% ogółu).

Aktywność zawodowa ludności (wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 15-64 lata), według BAEL, kształtuje się w województwie łódzkim na wysokim poziomie 61% (3. miejsce w kraju), bez wyraźnej tendencji w okresie od 2009 do 2012 roku. Zważywszy na zdiagnozowane trendy demograficzne, skutkujące szybkim spadkiem ludności w wieku produkcyjnym, zachodzi konieczność utrzymania, a nawet dalszego zwiększenia wskaźnika zatrudnienia.

¹ Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie wg sekcji PKD 2007, BDL GUS.

3) Zmiany sytuacji dochodowej ludności, zasięg ubóstwa i wykluczenia społecznego, nierówności społeczne

W 2008 r. nominalne dochody brutto do dyspozycji gospodarstw domowych województwa łódzkiego były o 1,6% wyższe od średniej krajowej, ale w 2011 r. relatywnie spadły i osiągnęły 98,7 % średniej dla Polski.

W latach 2010-2013 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim wzrosło o 16,0 % (Polska – wzrost o 11,7%) i osiągnęło poziom 3454,92 zł (Polska – 3837,20 zł). Oznacza to, że zarobki w regionie są niższe od średniej krajowej i wynoszą 90% tej średniej, ale różnica ta się zmniejsza, dzięki szybszej dynamice wzrostu. Najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja, działalność naukowa, techniczna i profesjonalna oraz obsługa rynku nieruchomości. Najniższe natomiast zarobki uzyskali pracujący w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca oraz zakwaterowanie i gastronomia.

W 2013 r. przeciętna emerytura i renta brutto w województwie łódzkim wypłacana przez ZUS wyniosła 1730,12 zł, a przez KRUS 1109,24 zł. Były to kwoty niższe od średniej krajowej. W latach 2010-2013 przeciętna emerytura i renta z ZUS wzrosła o 16,8%, a przeciętna emerytura i renta rolnicza o 17,9%. Dynamika wzrostu świadczeń społecznych w województwie łódzkim w latach 2010-2013 była zbliżona do średniej krajowej.

Według danych GUS w latach 2010-2013 powiększył się w województwie łódzkim zasięg ubóstwa: wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym wzrósł z 3,9% do 6,1% (Polska 7,4%), odsetek osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa chociaż podlega pewnym wahaniom utrzymuje się jednak na podobnym poziomie 12,5% (Polska – 16,2%), a odsetek osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa wzrósł z 5,2% do 9,7% (Polska – 12,8%). Jednocześnie w 2013 r. zmniejszeniu uległa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 000 mieszkańców (spadek o 0,3 p.p. w stosunku do 2012 r.).

Z danych GUS wynika, że skala ubóstwa w województwie łódzkim należy do najniższych w kraju. Jednakże badania europejskie (EU-SILC) wskazują, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wyniósł w Łódzkiem w 2011 r. 19,1% i był wyższy od średniej krajowej (Polska – 17,7 %). W 2011 r. 27,2% ludności Polski zagrożonej było ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (UE – 24,2%).

Głównymi przyczynami ubóstwa i wykluczenia społecznego w województwie łódzkim są: bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, podeszły wiek, uzależnienia. Ubóstwo i wykluczenie dotyka częściej osoby zamieszkałe w małych miejscowościach i na wsi. Mimo ogromnej społecznej wagi problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego są one słabo dostrzegane przez decydentów i opinię publiczną. Z badań GUS wynika, że w 2011 r. 13% gospodarstw domowych w województwie łódzkim odczuwało ubóstwo dochodowe, 17% ubóstwo związane z warunkami życia, a 19% ubóstwo związane z nierównowagą budżetu domowego². Wskaźniki zagrożenia ubóstwem związanym z warunkami życia i nierównowagą budżetową były w województwie łódzkim wyższe od średniej krajowej. Z tych badań wynika również, że potrzeby mieszkańców regionu związane z pomocą finansową, rzeczową oraz w formie usług nie są zaspakajane nawet w połowie. 30% gospodarstw domowych w regionie odczuwa potrzebę pomocy finansowej, a pomoc taką z różnych zewnętrznych źródeł (nie tylko z ośrodków pomocy społecznej) uzyskuje jedynie 12%. Potrzebę pomocy rzeczowej odczuwa 18% gospodarstw domowych, a otrzymuje ją zaledwie 8%; potrzebę pomocy w formie usług odczuwa 14% gospodarstw, a uzyskuje ją jedynie 7%. W województwie łódzkim dysproporcje w możliwości zaspakajania elementarnych potrzeb mieszkańców są wyższe niż przeciętnie w Polsce.

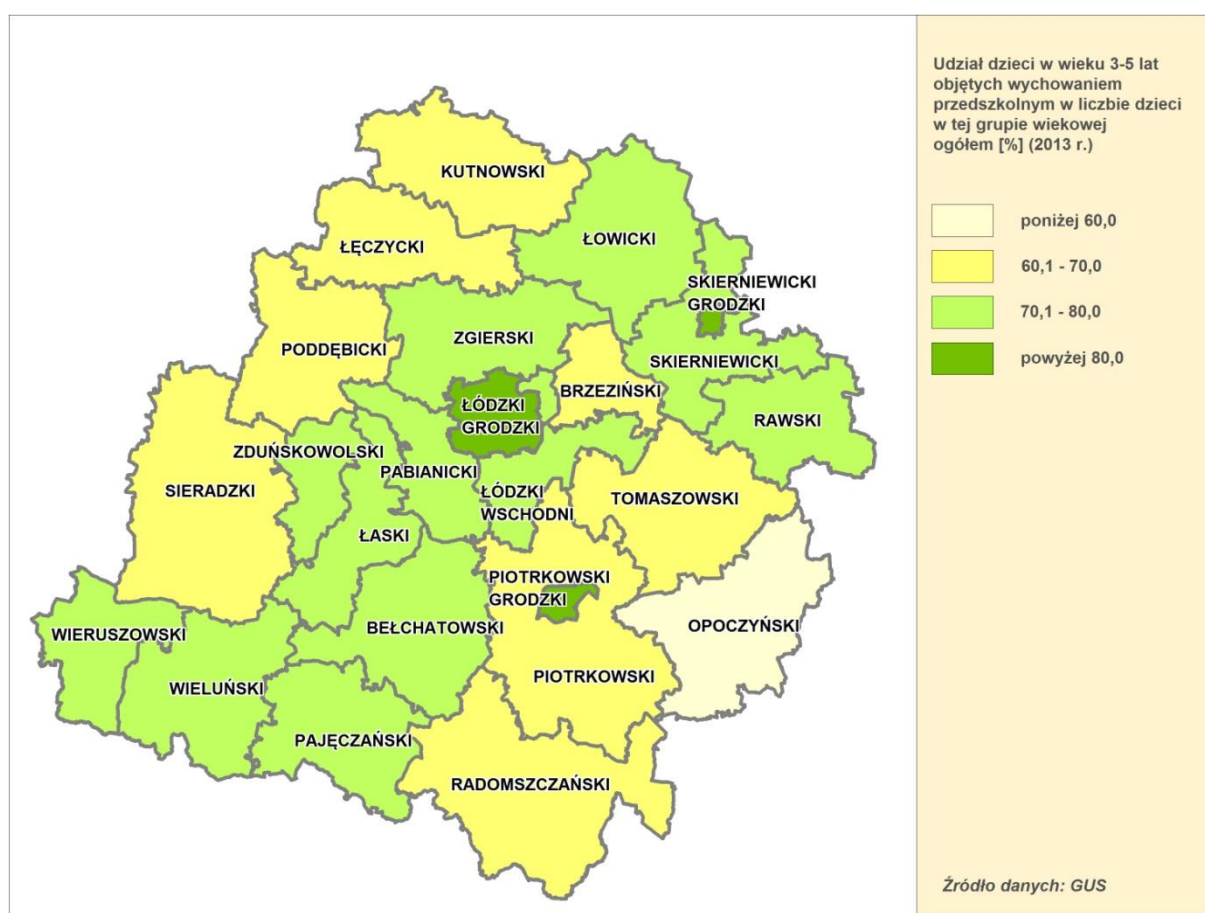
Według badań przeprowadzonych w ramach „Diagnozy społecznej 2013” po względem warunków życia gospodarstw domowych województwo łódzkie zajęło przedostatnie miejsce w kraju wyprzedzając jedynie województwo lubelskie³.

² „Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS w 2013r.”, GUS, Warszawa 2013 r.

³ „Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków”, red. J. Czapiński, W. Panek, Warszawa 2014 r., str. 137

4) Zmiany w zakresie wyposażenia regionu w infrastrukturę społeczną i techniczną, wpływające istotnie na jakość życia mieszkańców

Istotnym problemem pojawiającym się przy opisywaniu problematyki infrastruktury społecznej jest jej jakość. Statystyka publiczna dysponuje szerokim katalogiem wskaźników dostępności i wykorzystania infrastruktury społecznej, jednak na jakość życia mieszkańców w co najmniej takim samym stopniu wpływa jakość świadczonych usług, która już nie podlega łatwej kwantyfikacji. Pozostaje otwartym także pytanie, czy wzrost upowszechnienia usługi wynika tylko i wyłącznie z lepszej dostępności do niej. Zatem dalsze analizy zostaną oparte na uproszczonym założeniu, że poprawa jakości życia mieszkańców wynika ze zwiększenia dostępności do infrastruktury społecznej i technicznej, co skutkuje jej większym wykorzystaniem (upowszechnieniem usługi).

Znaczna poprawa w dostępności do infrastruktury społecznej w województwie łódzkim dotyczy odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, który w 2013 r. wyniósł 75,4% (5. miejsce w kraju), a od 2009 r. zwiększył się o 14,6 p.p. (9. miejsce w kraju). W ujęciu powiatowym następuje korzystne zjawisko konwergencji wskaźnika: powiaty o wiejskim charakterze (np. opoczyński, piotrkowski, łęczycki, brzeziński) i najmniejszym udziale dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w okresie od 2009 do 2013 roku dokonały największego postępu w zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

W efekcie różnica pomiędzy powiatem najlepszym (m. Łódź) a najgorszym (opoczyńskim) zmniejszyła się z 45,6 p.p. do 32 p.p.

Poprawa nastąpiła także w upowszechnieniu kultury wśród mieszkańców województwa łódzkiego. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 mieszkańców wzrosła z 236,79 w 2010 r. (11. miejsce w kraju) do 242,57 w 2013 r. (10. miejsce w kraju). Zwiększyła się także liczba turystycznych obiektów noclegowych z 289 w 2010 r. (13. miejsce w kraju) do 357 w 2013 r. (10. miejsce w kraju). W tym momencie należy jednak wspomnieć o pogorszeniu sytuacji pacjentów w dostępie do infrastruktury ochrony zdrowia, bowiem wskaźnik liczby łóżek w szpitalach na 10 tys. mieszkańców zmniejszył się z 53,6 w 2009 r. do 53,4 osób w 2013 r., także w ciągu ostatniego roku zmniejszyła się o 0,4% liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców. Jest to zmiana niewielka, jednak w perspektywie prognoz demograficznych i zwiększającego się dynamicznie odsetka ludności w wieku podeszłym, jej kierunek jest niepokojący.

W okresie ostatnich pięciu lat nastąpiła olbrzymia zmiana w zakresie infrastruktury transportowej regionu, zwłaszcza w zakresie autostrad i dróg ekspresowych. Łączna długość autostrad i dróg ekspresowych w latach 2009-2013 wzrosła w województwie łódzkim o 216 km (1. miejsce w kraju). Obecnie w trakcie budowy są kolejne odcinki autostrady A1. Niestety, mimo znacznej poprawy infrastruktury drogowej, poziom bezpieczeństwa na drogach województwa łódzkiego rośnie wolniej niż w pozostałych województwach, co przekłada się na pogorszenie się pozycji województwa łódzkiego w statystyce ofiar śmiertelnych na 100 tys. pojazdów (w 2009 r. 23,09 osób - 10. miejsce a w 2013 r. 15,13 osób - 12. miejsce w kraju) oraz niewielka poprawa w lokacie ofiar śmiertelnych na 100 tys. ludności (w 2009 r. 13,65 osób - 12. miejsce a w 2013 r. 10,45 osób - 11. miejsce w kraju). Należy zaznaczyć, że w tym czasie zmniejszyła się ogólna ilość ofiar śmiertelnych.

Stopniowej poprawie podlega infrastruktura kolejowa, z tym że nie buduje się nowych odcinków a poprawia parametry eksploatacyjne odcinków istniejących. W tym kontekście należy wspomnieć o jednej z najważniejszych inwestycji kolejowych w Polsce, tj. budowie dworca Łódź-Fabryczna wraz z fragmentem tunelu średnicowego oraz przygotowaniach do przedłużenia tunelu średnicowego biegnącego pod centrum miasta. Innym ważnym przedsięwzięciem jest Łódzka Kolej Aglomeracyjna, w której inwestorem jest samorząd województwa łódzkiego.

Istotnym problemem związanym z wyposażeniem i dostępem ludności do infrastruktury komunalnej jest niski poziom skanalizowania gospodarstw domowych w województwie łódzkim. Wskaźnik odsetka ludności obsługiwanej przez sieci kanalizacji w ogólnej liczbie ludności wzrósł w okresie od 2009 do 2013 r. jedynie o 2,3 p.p. z wartości 58,6% do 60,9%. Tak niewielki przyrost liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej spowodował, że województwo łódzkie pod tym względem spadło z dwunastej na trzynastą lokatę. W ujęciu powiatowym najkorzystniejsza sytuacja panuje we wszystkich miastach na prawach powiatu (Piotrkowie Trybunalskim, Łodzi i Skierniewicach), gdzie wartość wskaźnika kształtuje się od 89-87%, oraz w najbardziej zurbanizowanych powiatach, gdzie wartość wskaźnika przekracza 60% (zduńskowolskim, bełchatowskim, pabianickim

i zgierskim). Najmniejszy udział ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej (poniżej 35%) cechuje powiaty o charakterze rolniczym o niewielkim stopniu urbanizacji (poddębicki, piotrkowski, skierniewicki) oraz powiat łódzki wschodni.

Podsumowując, rozwój infrastruktury w województwie łódzkim jest bardzo nierównomierny, tak w kontekście rodzaju, jak i jej rozmieszczenia przestrzennego.

5) Główne czynniki atrakcyjności regionu

Gospodarcze

- Dynamiczny rozwój nowoczesnych branż i technologii, m.in.: AGD, BPO, ICT, nowe media, mechatronika, logistyka multimodalna, biotechnologia;
- Wydajne i specjalistyczne rolnictwo;
- Wyspecjalizowany potencjał naukowo – badawczy regionu związany z takimi dziedzinami nauk jak: włókiennictwo, chemia, biotechnologie, medycyna, ogrodnictwo;
- Znaczący postęp w zakresie realizacji docelowego układu dróg krajowych i autostrad w województwie łódzkim;
- Bardzo wysoki poziom wykorzystania środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2007-2013 i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;

Społeczne

- Znaczna podaż wykwalifikowanych kadr;
- Dynamiczny rozwój przemysłów kreatywnych, wsparty przez znane uczelnie artystyczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (ASP, Akademia Muzyczna, PWSFTviT);
- Silny ośrodek akademicki w stolicy regionu – uznane uczelnie wyższe proponujące m. in. unikatowe kierunki kształcenia związane z biotechnologią, nanotechnologią i wzornictwem przemysłowym;

Przyrodnicze

- Naturalne krajobrazy dolin Pilicy, Warty i Bzury włączone w krajowy system ekologiczny;
- Znaczne zasoby wód geotermalnych, jedyne w kraju uzdrowisko termalne (Uniejów);
- Unikatowe w skali światowej zespoły skamieniałości morskich i lądowych (Sławno, Wieluń);
- Znaczące w skali kraju zasoby surowców naturalnych (węgiel brunatny, surowce budowlane);
- Arboretum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, jeden z największych tego typu ogrodów w Polsce;

Kulturowe

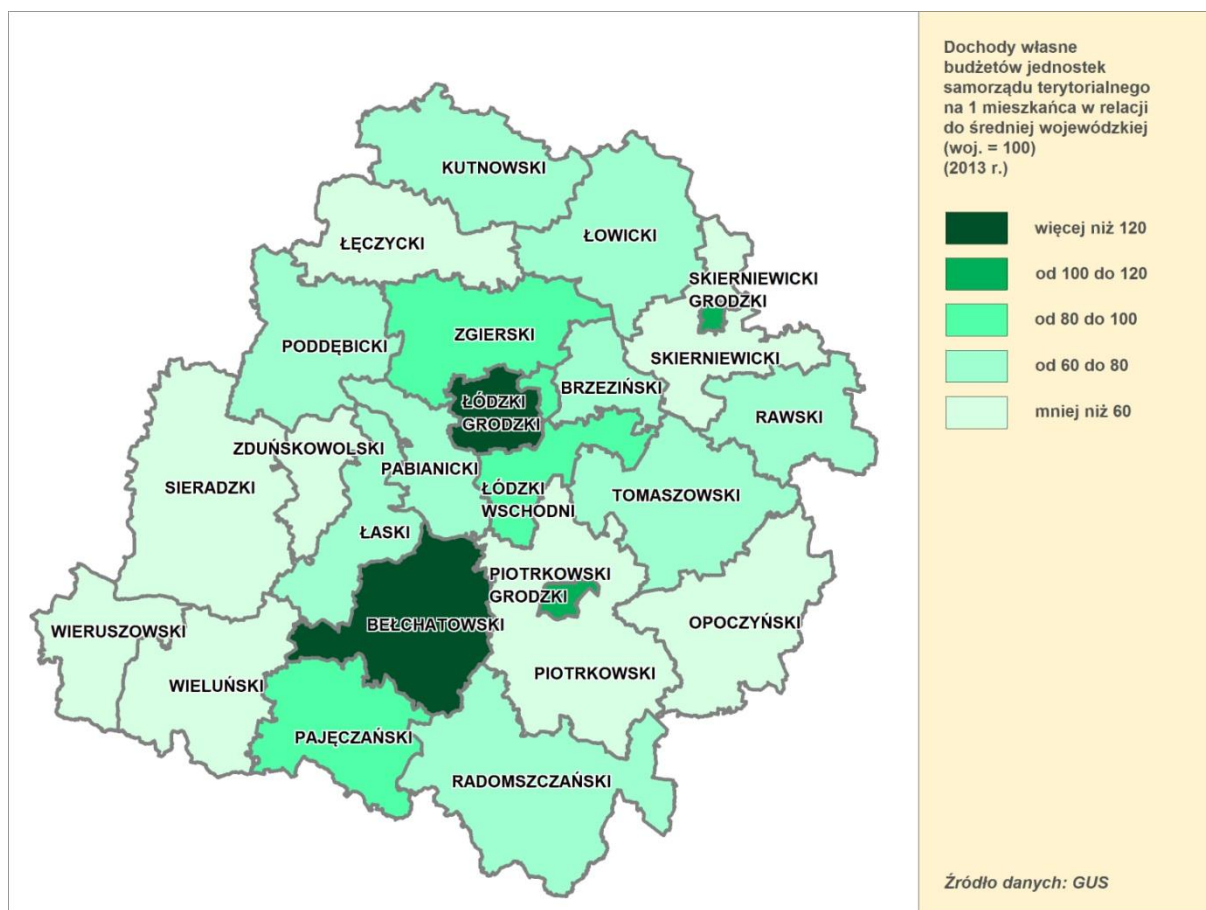
- Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego w tym cenne zabytki archeologiczne;
- Unikalne na skalę światową XIX wieczne dziedzictwo pierwszego uprzemysłowienia w Łodzi – wyjątkowe przykłady zabudowy industrialnej oraz kamienicznej i pałacowej;

- Liczne przykłady udanych rewitalizacji, które przyczyniły się między innymi do powstania największego w kraju centrum kulturalno – handlowo – rozrywkowego Manufaktura;
- Silne wpływy czterech kultur: polskiej, niemieckiej, żydowskiej i rosyjskiej, po których pozostały charakterystyczne obiekty sakralne, nekropolie oraz wyjątkowe zabudowania pałacowe;
- Wyraźnie wyodrębniające się regiony etnograficzne (łowicki, opoczyński) o żywej i kultywowanej tradycji ludowej;
- Liczne instytucje kultury wyższej z szeroką ofertą kulturalną i festiwalową o randze krajowej (wyróżniające się w skali kraju Muzeum Sztuki, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Teatr Wielki, Filharmonia Łódzka).

6) Finanse samorządu terytorialnego w kontekście zdolności do finansowania przedsięwzięć rozwojowych, zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego, szczególnie w kontekście wprowadzenia progów deficytu

Dochody budżetu samorządu województwa łódzkiego w latach 2010-2013 spadły o 4,22%. Pod względem dochodów budżetowych województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca region łódzki w 2013 r. zajmował dopiero 16. miejsce w kraju (Łódzkie – 298,44 zł, Polska – 418,69 zł). Od 2011 r. wzrastały natomiast dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (o 22,03%).

W 2013 r. nadal jednak były niższe od średniej krajowej i wyniosły 3 704,09 zł, co dało regionowi 6. pozycję w kraju (Polska 3 746,78 zł), osiągając poziom 98,86% dochodów gmin ogółem przypadających na 1 mieszkańca kraju.

W latach 2010-2013 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego spadł z 23,9% do 18,1%.

Możliwości inwestowania w przedsięwzięcia rozwojowe uzależnione są od stanu finansów JST, a szczególnie poziomu zadłużenia. Głównym powodem zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego jest nierównowaga budżetowa będąca konsekwencją nadwyżki zrealizowanych wydatków nad wypracowanymi dochodami w ujęciu rocznym.

Czynnikami determinującymi poziom zadłużenia są obowiązujące do 2013 r. ustawowe limity zaciągania długu, które znajdują wyraz w dwóch wskaźnikach. Stanowią one, że:

- 1) łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% całości wykonanych dochodów;
- 2) łączna kwota przypadających w ciągu roku do spłaty rat kredytów i pożyczek, wykupu wyemitowanych papierów wartościowych i innych zobowiązań nie może przekroczyć 15% zrealizowanych w roku budżetowym dochodów.

W 2013 r. województwo łódzkie zajmowało 2. miejsce w kraju wśród 16 województw pod względem zadłużenia, które sięgnęło 58,70%⁴. Wśród miast wojewódzkich Łódź zajęła 4. miejsce w Polsce z zadłużeniem 59,85%, co oznacza zbliżenie się do granicy dopuszczalnego limitu zadłużenia dla JST sięgającego 60%. Miasta na prawach powiatu w regionie łódzkim były umiarkowanie zadłużone; zadłużenie Skierniewic wyniosło 29,12% (34. miejsce w kraju), a Piotrkowa Trybunalskiego 27,44% (39. miejsce). Wśród miast

⁴ Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota: Ranking – zadłużenie samorządów” nr 19/2014

powiatowych regionu największe zadłużenie miało Opoczno (57,88%, 14 m. w kraju), a następnie Pajęczno (46,33%, 55. miejsce), Tomaszów Mazowiecki (42,99%, 75. miejsce), Brzeziny (42,02%, 83. miejsce) oraz Rawa Mazowiecka (40,35%, 98. miejsce). Najmniej zadłużonym miastem powiatowym był Wieluń (23,28%). Małe miasta Działoszyn z zadłużeniem sięgającym 52,24%, Złoczew (45,46%) i Koluszki (44,46%) nie przekroczyły jeszcze dopuszczalnego limitu zadłużenia. Próg ten przekroczyły natomiast najbardziej zadłużone gminy wiejskie województwa: Daszyna (71,74%), Pątnów (71,15 %), Mokrsko (69,17%) oraz Zadzim (64,95%). Powiat łaski z zadłużeniem sięgającym w 2013 r. 63,39% był trzecim pod względem załuzenia powiatem w Polsce, a blisko granicy limitu znalazł się powiat poddębicki (59,84%).

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego, przekraczające dopuszczalny limit, może tym jednostkom utrudnić realizację projektów w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020, gdyż na ich realizację trzeba mieć zabezpieczony wkład własny.

7) Główne osiągnięcia, atuty i problemy rozwoju społeczno-gospodarczego

Atuty i osiągnięcia rozwojowe regionu:

- W ostatnim okresie, dzięki inwestycjom w infrastrukturę drogową (autostrady A1, A2, droga ekspresowa S8) nastąpiła zdecydowana poprawa warunków podróżowania i zwiększenie dostępności zewnętrznej regionu poprzez połączenie z Niemcami, Poznaniem (A2), Trójmiastem (A1), Wrocławiem (S-8). Postęp w zakresie realizacji docelowego układu dróg krajowych i autostrad w województwie łódzkim jest istotnym atutem gospodarczym regionu, gdyż wzmacnia atrakcyjność województwa dla biznesu.
- Stopniowej poprawie podlega również infrastruktura kolejowa, czego przykładem może być jedna z najważniejszych inwestycji kolejowych w Polsce, tj. budowa dworca Łódź-Fabryczna wraz z fragmentem tunelu średnicowego oraz przygotowaniach do przedłużenia tunelu średnicowego biegnącego pod centrum miasta.
- Dogodne położenie transportowe sprzyja bardzo dynamicznemu rozwojowi branży logistycznej. W województwie istnieją i rozwijają się centra magazynowo-składowe, które koncentrują się w rejonie Łodzi i Strykowa oraz Piotrkowa Trybunalskiego, działają również 2 terminale intermodalne: Kutno i Łódź Olechów.
- Następuje dalsza dywersyfikacja gospodarki dzięki rozwojowi nowoczesnych branż m.in.: AGD, BPO, ICT, nowych mediów, mechatroniki.
- Region cechuje również wysoki wskaźnik aktywności zawodowej mieszkańców oraz znaczna podaż wykwalifikowanych kadr, które są mocnym atutem województwa.
- Atutem regionu jest wysoki potencjał akademicki (29 szkół wyższych) . Funkcjonują tu uznane uczelnie wyższe oferujące unikatowe kierunki kształcenia związane m. in. z biotechnologią, nanotechnologią i wzornictwem przemysłowym. Na wyróżnienie zasługują także znane uczelnie artystyczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (ASP, Akademia Muzyczna, PWSFTviT), które stanowią istotny potencjał dla dynamicznego rozwoju przemysłów kreatywnych na terenie województwa i jego stolicy.

- Województwo łódzkie dysponuje silnym potencjałem B+R, zarówno jeśli chodzi o liczbę ośrodków naukowych i badawczych, kompetencje kadr dla B+R, jak i nakłady na działalność badawczo-rozwojową. Wyróżniają się tu takie dziedziny jak: medycyna, włókiennictwo, branża chemiczna i ogrodnictwo, a jednostki naukowo-badawcze funkcjonujące w tych sferach uzyskują wysokie kategorie naukowe (A, B).
- W regionie łódzkim bardzo prężnie rozwija się sektor biotechnologii. Instytut Medycyny Pracy im J. Nofera w Łodzi oraz Instytut Biologii Medycznej PAN w Łodzi znalazły się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej, która stanowi polski wkład w rozwój Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
- Silna pozycja województwa w latach 2012 – 2013 pod względem atrakcyjności inwestycyjnej dla: działalności przemysłowej (3.miejsce w kraju), działalności usługowej (2. miejsce w kraju) oraz działalności zaawansowanych technologicznie (4. miejsce w kraju), co wynika głównie z charakteru metropolitalnego podregionu łódzkiego – dużych zasobach pracowników o wysokich, a zarazem profilowanych kompetencjach, dużego i chłonnego rynku zbytu, dobrze rozwiniętej infrastruktury gospodarczej oraz dobrej dostępności komunikacyjnej. Natomiast pod względem atrakcyjności inwestycyjnej wynikającej z: dostępności transportowej, kosztów pracy, wielkości i jakości zasobów pracy, chłonności rynku zbytu, poziomu rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej oraz aktywności inwestycyjnej podregionów w 2013 r. Łódzkie zajęło 8. miejsce w kraju.⁵
- Dużym osiągnięciem województwa jest bardzo wysoki poziom wykorzystania środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2007-2013 i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Efektem wykorzystania środków UE jest m. in. rozwój jedyne w kraju uzdrowiska termalnego w Uniejowie, wykorzystującego potencjał wód geotermalnych.

Problemy rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

- Pomimo centralnego położenia regionu i dużego postępu w realizacji na jego terenie docelowego układu autostrad i dróg ekspresowych, a także wysokiej pozycji w rankingach atrakcyjności gospodarczej, województwo łódzkie w zbyt małym stopniu dyskontuje korzyści z tego płynące. Łódź i region łódzki nie przyciągają jak dotąd nowych mieszkańców, turystów, a inwestorów napłynęło w 2013 r. mniej niż w latach poprzednich. Tylko inwestycje sektora publicznego związane z realizacją projektów unijnych wykazują wysoką dynamikę wzrostu.
- Procesy rozwojowe ograniczają się tylko do niektórych części województwa takich jak: Łódź (stolica województwa), Stryków (skrzyżowanie autostrad A1 i A2), powiat bełchatowski (Zagłębie Górniczo-Energetyczne „Bełchatów”), Uniejów (uzdrowisko termalne), nie zachodzą natomiast procesy dyfuzji rozwoju na obszar całego

⁵ Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku, Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2013, Gdańsk 2013.

województwa. Utrzymuje się wewnątrzregionalne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego mierzone PKB na 1 mieszkańca.

- Gospodarka regionu cechuje się nadal niską innowacyjnością, a istniejący w regionie znaczący sektor naukowo-badawczy czyni dopiero pierwsze kroki w celu pojęcia współpracy z biznesem. Relatywnie niska produktywność gospodarki, a zwłaszcza przemysłu, poprawia się w ostatnich latach, ale głównie kosztem spadku zatrudnienia, a w mniejszym stopniu dzięki modernizacji technologicznej.
- Wzrost gospodarczy jest w regionie niewystarczający aby osiągnąć w najbliższym czasie poziom średniej krajowej, a zadłużenie JST ogranicza ich możliwości inwestycyjne, a co za tym idzie osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych.
- Wysokie bezrobocie to tylko jeden z problemów społecznych nękających województwo. Niekorzystna sytuacja społeczna, w tym negatywne tendencje demograficzne, bardzo zła sytuacja zdrowotna mieszkańców regionu, niski poziom kapitału społecznego, a także ukształtowany niekorzystny wizerunek regionu ograniczają również możliwości rozwojowe województwa łódzkiego. Obserwowany od wielu lat spadek liczby ludności jest efektem przede wszystkim najwyższego w kraju, ujemnego przyrostu naturalnego, ale także ujemnego współczynnika salda migracji, co świadczy o niskiej atrakcyjności osiedleńczej województwa.
- Problemem jest także dostępność do wysokiej jakości usług publicznych, szczególnie z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej.
- Rozwiązanie narastających problemów społecznych związanych z: depopulacją, bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnością oraz najszybszym w kraju starzeniem się społeczeństwa województwa łódzkiego staje się jednym z najważniejszych wyzwań dla regionu, wymagających zdecydowanych działań w celu ograniczenia skali tych niekorzystnych zjawisk, m.in. poprzez wprowadzanie innowacji społecznych.

**POZIOM
REALIZACJI CELÓW
NA PODSTAWIE
OSIĄGNIĘTYCH
WSKAŹNIKÓW**

Baza wskaźników monitorowania SRWŁ zawiera **104 wskaźniki**, z których 27 zostało zaproponowanych do objęcia badaniem. Jeden spośród tych wskaźników „Gęstość dróg rowerowych” został objęty badaniem GUS już w 2011 r. Rokiem bazowym dla wskaźników jest rok 2010, zaś rokiem docelowym rok 2020. **Dla 26 wskaźników** firma SEENDICO DORADCY opracowała **ekspertyzę „Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”**. W ekspertyzie tej określono podmioty zaangażowane w system monitorowania SRWŁ, źródła danych, lata bazowe, częstotliwości, harmonogramy i metody ich zbierania.

Wskaźniki podzielone są na grupy odnoszące się do poszczególnych celów strategicznych i celów operacyjnych w ramach polityki horyzontalnej, a także do celów strategicznych dla obszarów miejskich, obszarów wiejskich i obszarów funkcjonalnych wskazanych w ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej.

Dla poszczególnych celów przewidziano następującą liczbę wskaźników:

- w celu strategicznym Spójność Gospodarcza do monitorowania wybrano 32 wskaźniki, z czego 3 będą monitorowane dopiero od 2014 r. ⁶,
- w celu strategicznym Spójność Społeczna do monitorowania wybrano 25 wskaźników, z czego 3 są monitorowane od 2013 r. a 5 będzie od 2014 r.,
- w celu strategicznym Spójność Przestrzenna do monitorowania wybrano 28 wskaźników, z czego 5 będzie monitorowanych od 2014 r.,
- w celu strategicznym dla Obszarów Miejskich do monitorowania wybrano 4 wskaźniki, z czego 2 proponowane do objęcia badaniem zostały wskazane do monitorowania od 2014 r.,
- w celu strategicznym dla Obszarów Wiejskich do monitorowania wybrano 4 wskaźniki,
- w celu strategicznym dla obszaru funkcjonalnego Łódzki Obszar Metropolitalny do monitorowania wybrano 3 wskaźniki, z czego jeden jest monitorowany dopiero od 2013 r.,
- w celu strategicznym dla obszaru funkcjonalnego Zagłębie Górniczo-Energetyczne Bełchatów-Szczerców-Złoczew do monitorowania wybrano 2 wskaźniki, z czego 1 proponowany do objęcia badaniem będzie monitorowany od 2014 r.,
- w celu strategicznym dla obszaru funkcjonalnego Zagłębie Ceramiczno-Budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki do monitorowania wybrano 2 wskaźniki, z czego 1 jest monitorowany dopiero od 2013 r.,
- w celu strategicznym dla obszaru funkcjonalnego Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa do monitorowania wybrano 2 wskaźniki,
- w celu strategicznym dla obszaru funkcjonalnego Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury do monitorowania wybrano 2 wskaźniki, z czego 1 proponowany do objęcia badaniem będzie monitorowany od 2014 r.

Na koniec 2014 r. brakowało danych za rok 2013 w przypadku 12 wskaźników oraz danych za rok 2012 w przypadku 8. Wynika to głównie z powodu udostępniania przez

⁶ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

GUS niektórych danych gospodarczych z dwuletnim opóźnieniem (np. PKB na 1 mieszkańca). Również wskaźniki porównujące sytuację w województwie łódzkim do Unii Europejskiej pobierane z Eurostatu są dostępne ze znacznym opóźnieniem. Nietypowy jest wskaźnik „Frekwencja w wyborach do organów JST” dla którego wartości podawane są co 4 lata. Dla niektórych wskaźników dane pojawiły się w statystyce publicznej z pewnym opóźnieniem. Od 2011 r. dostępna jest „Gęstość dróg rowerowych”(jeden z wskaźników proponowanych do objęcia badaniem), a od 2012 r. „Liczba podmiotów nowej gospodarki społecznej na 100 tys. mieszkańców”.

Spośród 26 wskaźników objętych badaniem w ekspertyzie firmy SEENDICO DORADCY dla trzech wskazano 2010 rok jako bazowy, dla jednego wskaźnika 2011 r., a dla pięciu 2013 r. Pozostałe 17 wskaźników zostało wskazanych do objęcia badaniem od 2014 r.

Na koniec 2014 roku:

- 4 wskaźników nie było jeszcze objętych badaniem,
- dla 74 wskaźników uzyskano dane na 2013 r.,
- dla 8 wskaźników uzyskano dane na 2012 r.,
- dla 3 wskaźników uzyskano dane na 2011 r.,
- dla 2 wskaźników uzyskano dane na 2010 r.

Ocenie realizacji celów poddano 80 wskaźników, dla których uzyskano co najmniej dwie wartości w okresie od 2010 do 2013 roku. Spośród tych wskaźników 13,75% (11) realizuje dany cel, 61,25% (49) realizuje go częściowo, a 25% (20) nie realizuje go. Wyniki tej analizy umieszczono w poniższej tabeli.

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA							
1	Wydatki na 1 mieszkańca w podregionie najbiedniejszym w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w podregionie najbiedniejszym (zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów)	GUS	80 304	86 067	bd	bd	średnia krajowa
2	PKB na 1 mieszkańca w podregionie najbiedniejszym w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w podregionie najbiedniejszym (zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów)	GUS	1 : 1,95*	1 : 1,85	1:1,81	bd	1 : 1,94
3	PKB na 1 mieszkańca województwa w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w Polsce [%]	GUS	92,8**	92,7**	93,2**	bd	94,00
4	Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł]	GUS	5 382*	6 641	7 165	6 680	średnia krajowa
5	Wartość brutto w gospodarce narodowej środków trwałych na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł]	GUS	56 628*	63 254	68 370	73 155	średnia krajowa
6	PKB na 1 mieszkańca województwa wg parytetu siły nabywczej w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w UE 27 (UE 27 = 100) [%]	EUROSTAT Pracownia Naukowo-Edukacyjna PRIMUS	57,60	60,30	bd	bd	72,00

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
CEL OPERACYJNY 1. ZAAWANSOWANA GOSPODARKA WIEDZY I INNOWACJI							
7	Nakłady na działalność B+R w stosunku do regionalnego PKB [%]	GUS	0,63**	0,61**	0,00	0,77	1,00
8	Zatrudnienie pracowników naukowo-badawczych w sferze B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo [w EPC]	GUS	2,90**	2,70**	3,00	bd	średnia krajowa
9	Udział pracujących w sekcjach PKD (2007) J, K, R, M w liczbie pracujących ogółem [%]	GUS	7,09	7,31	7,52	7,63	10,00
10	Liczba udzielonych patentów na 100 tysięcy mieszkańców	GUS	3,70	5,41	4,67	6,92	6,00
11	Udział wynalazków zgłoszonych z województwa do wszystkich wynalazków zgłoszonych w Polsce [%]	GUS	6,62	7,27	7,48	7,34	10,00
12	Udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przedsiębiorstwach przemysłowych ogółem [%]	GUS	13,42	11,08	13,73	15,58	średnia krajowa
13	Udział innowacyjnych przedsiębiorstw sektora usług w przedsiębiorstwach usługowych ogółem [%]	GUS	10,34	8,46	11,39	10,40	średnia krajowa
14	Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w przychodach ze sprzedaży ogółem [%]	GUS	6,73	4,29	6,19	5,74	średnia krajowa
15	Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitej ilości energii produkowanej w regionie [%]	GUS	1,46	1,83	3,33	2,56	2,00
16	Udział ścieków przemysłowych oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia w ciągu roku [%]	GUS	98,5	98,6	93,5	85,5	100,0
17	Udział odpadów (inne niż komunalne) odzyskanych w odpadach wytworzonych w ciągu roku [%]	GUS	14,7	16,6	16,3	18,4	średnia krajowa
18	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zanieczyszczeniach wytworzonych [%]	GUS	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
19	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zanieczyszczeniach wytworzonych [%]	GUS	64,5	68,2	71,4	75,6	80,0
20	Całkowita emisja CO2 do powietrza [%] → Wielkość emisji CO2 z zakładów szczególnie uciążliwych w województwie łódzkim {mln t/r}***	GUS	35,54***	39,77	40,68	42,81	33,76

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
CEL OPERACYJNY 2. NOWOCZESNY KAPITAŁ LUDZKI I RYNEK PRACY							
21	Udział ludności w wieku 15-64 lata z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie ludności w tym wieku [%]	GUS (BAEL)	18,7*	19,2	20,7	21,0	24,40
22	Udział ludności z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych [%]	GUS	9,83	10,48	10,72	10,89	poniżej wartości z roku 2010
23	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem bez podmiotów gospodarczych w liczbie pracujących do 9 osób w relacji do średniej krajowej [%]	GUS	89,30	89,50	90,40	90,50	średnia krajowa
24	Udział zatrudnionych w wieku 20-64 lata w stosunku do tej grupy wiekowej ogółem [%]	GUS (BAEL)	65,90*	66,60	65,70	66,30	73,00
25	Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	GUS	12,20	12,90	14,00	14,10	8,00
26	Udział osób w grupie wiekowej 25-64 lata objętych kształceniem ustawicznym w stosunku do ludności w tej grupie wiekowej ogółem [%]	BAEL	4,1*	3,4	3,1	3,1	średnia krajowa
CEL OPERACYJNY 3. ZINTEGROWANE ŚRODOWISKO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DLA ROZWOJU GOSPODARKI							
27	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	GUS	709	696	709	720	średnia krajowa
28	Liczba jednostek nowozarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	GUS	99	83	86	86	średnia krajowa
29	Produkcja rolnicza globalna na 1 ha użytków rolnych w zł	GUS	6 151**	6 892**	7 368**	bd	6 800
30	Udział powierzchni uzbrojonych terenów inwestycyjnych w powierzchni terenów inwestycyjnych ogółem [%]						
31	Liczba etatów pracowników merytorycznych zatrudnionych w ośrodkach innowacyjności i przedsiębiorczości	PARP					
32	Udział podmiotów gospodarczych korzystających z usług instytucji otoczenia biznesu (parki technologiczne, inkubatory technologiczne, centra transferu technologii) w stosunku do liczby podmiotów ogółem						
II. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA							
33	Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem [%]	GUS	29,70	35,10	37,00	41,00	średnia krajowa

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
34	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	GUS	544,80*	530,40	523,40	521,70	450,00
35	Ludność zagrożona ubóstwem w województwie łódzkim w stosunku do ludności zagrożonej ubóstwem w UE 27 (UE = 100) [%]	Eurostat	108,5	113,0	bd	bd	100,00
CEL OPERACYJNY 4. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SILNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE							
36	Frekwencja w wyborach do organów JST [%]	PKW	46,50	-	-	-	65,00
37	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	GUS	2,61*	2,73	2,88	3,01	3,40
38	Udział osób oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych zlokalizowanych w regionie w liczbie podatników ogółem [%] → Udział podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie województwa łódzkiego oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych w liczbie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z województwa łódzkiego ogółem [%]***					55,30***	80,00
39	Udział wydatków samorządów gmin przeznaczonych na inicjatywy obywatelskie w wydatkach ogółem [%]						
40	Liczba produktów i wydarzeń symbolicznych o znaczeniu regionalnym związanych z historią i tradycją objętych patronatem Marszałka Województwa łódzkiego***					96***	135
41	Udział ludności utożsamiającej się z regionem łódzkim w stosunku do ludności ogółem						
42	Udział ludności utożsamiającej się z podregionami kulturowymi w stosunku do ludności podregionu kulturowego ogółem						
CEL OPERACYJNY 5. WYSOKI STANDARD I DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH							
43	Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej w województwie ogółem [%]	GUS	64,30	70,50	70,90	75,40	85,00
44	Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjach	GUS	18,03	16,64	15,55	14,10	średnia krajowa

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
45	Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców (bez stomatologów, wg podstawowego miejsca pracy)	GUS	24,06*	24,52	25,34	25,23	27,00
46	Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. mieszkańców	GUS	48,69	51,31	56,05	58,37	średnia krajowa
47	Udział wykorzystanych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania [%]	GUS	31,26	30,50	29,2	26,80	średnia krajowa
48	Liczba całorocznych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 000 mieszkańców	GUS	7,85	7,98	9,19	9,35	65% średniej krajowej
49	Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców	GUS	236,79*	239,59	245,16	242,57	średnia krajowa
50	Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, klubach, świetlice na 1 000 mieszkańców	GUS	629,96 (2009)	529,89	572,6	827,25	średnia krajowa
51	Liczba gmin umożliwiających składanie wniosków w trybie on-line						
52	Udział urzędów administracji samorządowej korzystających z elektronicznego systemu zarządzania dokumentami [%]						
CEL OPERACYJNY 6. REINTEGRACJA SPOŁECZNA GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM							
53	Udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w ogólnej liczbie osób w gospodarstwach domowych [%]	GUS	12,5**	13,2	13,4	12,5	8,2
54	Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w wieku 16 - 64 lata w liczbie niepełnosprawnych w tej grupie wiekowej [%]	GUS	24,0*	26,9	26,5	24,0	31,0
55	Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców	GUS	29,34	29,13	27,08	26,40	25,00
56	Liczba podmiotów nowej gospodarki społecznej na 100 tys. mieszkańców	GUS	bd	bd	1,74	1,83	średnia krajowa
57	Liczba osób bezdomnych na 1 000 mieszkańców***					0,48***	0,38
III. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA							
58	Liczba mieszkań oddanych do użytku na 1 000 ludności	GUS	2,73	2,37	3,17	2,39	0
59	Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – terenów przemysłowych w powierzchni ogółem [%]	GUS	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
60	Liczba gmin połączonych komunikacją zbiorową z Łodzią w dni powszednie						
61	Gęstość sieci autostrad w województwie łódzkim w odniesieniu do średniej dla UE 27 [km/1000 km ²] ⁷	Eurostat	4,10 (2009) 4,24 (2010)	4,24	10,30	10,30**	15,00
CEL OPERACYJNY 7. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ							
62	Udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg [%]	GUS	30,00	27,43	27,88	27,33	20,00
63	Gęstość dróg rowerowych [km/100 km ²] ⁸	GUS		1,58	2,06	2,59	średnia krajowa
64	Długość linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h i więcej [km]	PKP PLK S.A.	333,88 (do 2010 r)	333,88	347,08	364,25	647,63
65	Liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską na 10 000 mieszkańców miast obsługiwanych komunikacją miejską [mln]	GUS	1,30	1,48	1,76	1,76	1,70
66	Udział pasażerów w Porcie Lotniczym Łódź im. W. Reymonta do pasażerów w portach lotniczych w Polsce (przjazdy + wyjazdy) [%]	GUS	2,00	1,80	1,96	1,41	7,50
67	Udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu w gospodarstwach domowych ogółem [%]	GUS	52,3	54,9	59,2	62,8	średnia krajowa
68	Udział mieszkańców obsługiwanych przez sieci kanalizacji w ludności ogółem [%]	GUS	58,80	59,80	60,40	60,90	76,60
69	Udział odpadów komunalnych zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów komunalnych zebranych zmieszanych ogółem [%]	GUS	82,0	71,4	52,6 *****	76,7 *****	55,00
70	Liczba miejsc parkingowych na parkingach typu Park & Ride[1]						
71	Liczba pasażerów przewożonych koleją aglomeracyjną w tys. pasażerów na 1 rok						
72	Wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych [TEU] ***	Operatorzy terminali		50 208 ***	111 976	186 535	118 388
73	Udział długości linii elektroenergetycznych zmodernizowanych w stosunku do wymagających modernizacji (110kV; 15kV; 0,4kV) [%]	PSE, Zakłady Energet.					68

⁷ Od 2010 r. źródłem danych wskaźnika jest BDL

⁸ Wskaźnik wskazany był do objęcia badaniem, jednak pojawił się w statystyce publicznej z danymi od 2011 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
74	Liczba gospodarstw domowych korzystających z gazu przewodowego	GUS, Mazowiecka Spółka Gazownicza	416 664	407 108	407 157	412 556	447 100
CEL OPERACYJNY 8. WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO							
75	Udział powierzchni prawnie chronionej w powierzchni województwa ogółem [%]	GUS	19,72	19,73	19,74	19,64	33,00
76	Udział lasów w powierzchni województwa ogółem [%]	GUS	21,10	21,10	21,20	21,30	25,00
77	Liczba obiektów małej retencji wodnej	Rocznik GUS Ochrona Środowiska	673 (wartość ogółem)	671	672	672	687
78	Wydatki inwestycyjne na małą retencję wodną ogółem [tys. zł]	GUS	4 941	2 589	4 677	473	średnia krajowa
79	Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami [ha]	GUS Ochrona Środowiska	86,77	178,70**	608,56	40,77	40,00
CEL OPERACYJNY 9. ZRÓWNOWAŻONY SYSTEM OSADNICZY							
80	Stosunek gęstości zaludnienia w biegunach wzrostu do gęstości zaludnienia we wszystkich miastach województwa	GUS	3,30*	3,39	3,38	3,38	4,00
81	Dynamika przyrostu liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców biegunów wzrostu (rok 2010 = 100%) [%]	GUS	Wartość bezwzględna: 108,46 (=100%) (było 108,25)	99,00	101,90	104,00	119,07 (=110%)
82	Dynamika przyrostu dochodów z podatku CIT dla biegunów wzrostu na 1000 mieszkańców (rok 2010 = 100%) [%]	GUS	Wartość bezwzględna: 65 082,30 (=100%) (było 64 894,27 zł)	104,20**	99,20**	100,20	7138369zł (=110%)
83	Liczba podmiotów w REGON w gminach wiejskich na 10 tys. mieszkańców gmin wiejskich	GUS	600,23*	602,93	621,78	641,50	średnia krajowa
84	Udział powierzchni województwa objęty Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego w powierzchni ogółem[%]	GUS	28,96	28,78	28,92	29,87	40,00
85	Udział powierzchni terenów wymagających rewitalizacji w miastach powyżej 15 000 mieszkańców w powierzchni tych miast ogółem [%]						
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.1. OBSZARY MIEJSKIE							
86	Dochody własne gmin w obszarach miejskich z podatku CIT na 1 mieszkańca [zł]	GUS	48,46*	51,02	49,9	50,54	65,00

Lp.	nazwa wskaźnika	źródło danych	2010 - rok bazowy	2011	2012	2013	poziom docelowy 2020
87	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w obszarach miejskich [m ²]	GUS	25,37**	25,70	26,09	26,47	26,00
88	Liczba lekarzy specjalistów geriatrów na 10 tys. mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w obszarach miejskich						
89	Udział powierzchni zrewitalizowanych w miastach w powierzchni miast ogółem						
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.2. OBSZARY WIEJSKIE							
90	Liczba podmiotów w REGON dla obszarów wiejskich na 1 000 mieszkańców obszarów wiejskich	GUS	53,11*	53,32	54,61	56,39	80,00
91	Udział dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej dla obszarów wiejskich [%]	GUS	35,02*	36,65	37,68	38,51	80,00
92	Proporcja sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej na terenie obszarów wiejskich	GUS	10,40	9,12	8,06	7,64	4,00
93	Udział powierzchni użytków rolnych gospodarstw ekologicznych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w obszarach wiejskich***	GUS	0,38***	0,48	0,57	0,74	1,50
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.1. ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY							
94	PKB na 1 mieszkańca w ŁOM [zł]	GUS	41 287**	43 631**	45 426	bd	60 000
95	Udział podmiotów gospodarczych z działów gospodarki kreatywnej (sztuka, kultura, przemysł filmowy i muzyczny, media, wzornictwo, projektowanie) w ogólnej liczbie podmiotów w rejestrze REGON w ŁOM***	US w Łodzi	8,72***	bd	bd	bd	10,7
96	Liczba imprez wystawienniczo-targowych o charakterze międzynarodowym w ŁOM***	Główni Organizatorzy imprez wystawienniczo-targowych				19***	30
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.2. ZAGŁĘBIE GÓRNICZO-ENERGETYCZNE BEŁCHATÓW-SZCZERCÓW-ZŁOCZEW							
97	Roczna wielkość emisji CO ₂ w Elektrowni Bełchatów na 1 GJ wytwarzanej energii [kg]	WIOŚ	290,70	286,00	286,00	bd	270,00
98	Udział powierzchni terenów zrekultywowanych w powierzchni terenów wymagających rekultywacji w obszarze funkcjonalnym						

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.3. ZAGŁĘBIE CERAMICZNO-BUDOWLANE OPOCZNO-TOMASZÓW MAZOWIECKI							
99	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w powiatach opoczyńskim i tomaszowskim [zł]	GUS	12 657* (2009)	17 467*	17 134	18 143	18 200
100	Liczba wzorów użytkowych w przemyśle ceramicznych zgłoszonych do Urzędu Patentowego z terenu województwa łódzkiego***	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej				1***	5
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.4. OBSZAR ROZWOJU INTENSYWNEGO ROLNICTWA							
101	Liczba podmiotów gospodarczych w przemyśle rolno-spożywczym zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających powyżej 50 osób w obszarze funkcjonalnym	GUS	30****	29****	27****	33	50
102	Liczba grup producentów rolnych w obszarze rozwoju intensywnego rolnictwa	GUS	17	17	21	bd	40
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.5. OBSZARY TURYSTYCZNE DOLIN RZECZYNYCH PILICY, WARTY I BZURY							
103	Liczba certyfikowanych zintegrowanych produktów turystycznych w obszarach turystycznych dolin rzecznych Pilicy, Warty i Bzury						
104	Stan jednolitej części wód powierzchniowych: a). Zbiornika Jeziorsko b). Zalewu Sulejowskiego	WIOŚ	bd	dobry zły	dobry zły	bd zły	dobry dobry

* Wartość zweryfikowana przez GUS na podstawie przeliczenia wskaźników NSP.

** Wartość zweryfikowana po zmianie definicji wskaźnika przez GUS.

*** Ze względu na brak możliwości pozyskania danych przyjęto wskaźnik zaproponowany w opracowaniu "Narzędzia do monitorowania wskaźników strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2020", Seendico Doradcy, Warszawa 2014.

**** Wskaźnik obejmuje tylko podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON dla województwa łódzkiego.

***** Wartość w trakcie weryfikacji przez GUS

	rok bazowy	wartość wskaźnika w roku bazowym
	wskaźnik nie realizuje danego celu	wartość wskaźnika w badanym roku jest niższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub wyższa (w przypadku destymulant) od wartości prognozowanej na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego, zakładającego osiągnięcie określonej wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku
	wskaźnik realizuje dany cel	wartość wskaźnika w badanym roku jest równa lub wyższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub niższa (w przypadku destymulant) od wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku
	wartość wskaźnika zmierza do realizacji celu	wartość wskaźnika w badanym roku nie jest korzystna pod względem zakładanych postępów w realizacji celów Strategii, jednak zmiana wartości wskaźnika w badanym roku wskazuje na występowanie pożądanej tendencji i zapewnia osiągnięcie co najmniej bazowej wartości wskaźnika
	wskaźnik proponowany do objęcia badaniem	

POLITYKA HORYZONTALNA

SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA

Wskaźniki kluczowe

Zestaw statystyk charakteryzujących spójność gospodarczą regionu łódzkiego obejmuje podstawowe wskaźniki oddziaływania polityki regionalnej na dynamikę wzrostu i strukturę produkcji, rynku pracy, innowacyjności gospodarki oraz rozwoju przedsiębiorczości. W przypadku większości wskaźników dane dotyczą wartości za 2011 rok.

W 2011 r. województwo łódzkie osiągnęło 60,3% średniej unijnej PKB per capita według parytetu siły nabywczej (PPS) (UE 27 = 100), odnotowując wzrost o 2,7 p.p. w porównaniu do 2010 r. Polska w 2011 r. osiągnęła 63,0% średniej unijnej (UE 27=100). Wartość produktu krajowego brutto per capita w regionie łódzkim w stosunku do średniej krajowej w 2012 r. wzrosła o 0,4 p.p. w porównaniu z 2010 r. i wyniosła 93,2% średniej dla Polski⁹. Województwo łódzkie zajęło 6. miejsce pod względem wartości wskaźnika. Poziom wewnątrzregionalnego zróżnicowania PKB per capita mierzony relacją wartości wskaźnika w regionie najsilniejszym (podregionie m. Łódź) i najsłabszym (podregionie sieradzkim) w 2012 r. uległ spadkowi o 14 p.p. w stosunku do 2010 r. i wyniósł 181% (1,81 : 1).

Wydaźność pracy wyrażona wartością dodaną brutto (WDB) na 1 pracującego w 2011 r. wzrosła w stosunku do 2010 r., z 80 304 do 86 067 zł. Pomimo wzrostu wartości wskaźnika województwo łódzkie nadal zajmowało 10. miejsce w kraju.

W latach 2010-2013 województwo łódzkie zajęło drugą pozycję w kraju pod względem wzrostu wielkości nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej per capita (o 24,1%, z 5 382 do 6 680 zł). Wartość nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca była w 2013 r. wyższa aż o 11,3% od średniej krajowej (Polska – 6 004 zł). Pod względem tego wskaźnika województwo łódzkie awansowało na 2. miejsce w kraju, ustępując jedynie województwu mazowieckiemu. Wysokie tempo inwestycji powinno się w przyszłości przełożyć na wzrost wartości majątku trwałego skumulowanego na obszarze województwa. Wartość brutto środków trwałych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w regionie łódzkim w 2013 r. również uległa wzrostowi w stosunku do 2010 r. do poziomu 73 155 zł (o 29,2%). W 2012 r. wartość majątku trwałego na 1 mieszkańca regionu stanowiła 91,5% średniej krajowej (74 688 zł), co uplasowało województwo łódzkie na 9. miejscu wśród województw pod względem wartości wskaźnika.

Wskaźniki realizacji 1. Celu operacyjnego – Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji

W gospodarce opartej na wiedzy do głównych czynników wpływających na poziom rozwoju oraz dynamikę wzrostu gospodarczego zaliczane są determinanty niematerialne w postaci wiedzy i innowacji. Mniejszą rolę w stymulowaniu procesów rozwojowych odgrywają czynniki tradycyjne, do których należy kapitał, zasoby materialne oraz zasoby ludzkie. Rozwój gospodarki zaawansowanej technologicznie wymaga wzmocnienia procesów związanych z tworzeniem innowacji, ich dyfuzją, wdrażaniem i komercjalizacją w sektorze biznesu. W SRWŁ wskazano 16 inteligentnych specjalizacji regionalnych, które w najbliższym

⁹ Weryfikacja historycznych wartości wskaźnika PKB per capita dla lat 2009-2010 po uwzględnieniu przez GUS wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011 z uwagi na zmianę faktycznej liczby ludności (w SRWŁ wartość wskaźnika dla 2010 r. wyniosła 62,10%).

okresie programowania (2014-2020) powinny się przyczynić do zbudowania przewagi konkurencyjnej regionu, z uwagi na skumulowany w tych dziedzinach endogeniczny potencjał rozwojowy w postaci zasobów w sferze badawczo-rozwojowej, produkcyjnej, zasobów surowcowych oraz kapitału ludzkiego, wykorzystanie nowoczesnych technologii).

Do inteligentnych specjalizacji regionalnych zaliczono:

- kluczowe przemysły regionu tj.: kosmetyczny, farmaceutyczny, medyczny, meblowy, maszynowy i elektromaszynowy, włókienniczy, rolno-spożywczy, materiałów budowlanych, energetyczny i eko-przemysły;
- specjalistyczne usługi: usługi dla ochrony zdrowia, eko-usługi, logistyka, BPO, IT;
- przemysły kreatywne.

W latach 2009-2013 w województwie łódzkim zaobserwowano wzrost w wielkości zasobów materialnych i ludzkich decydujących o budowaniu zaawansowanej gospodarki wiedzy i innowacji. W 2013 r. w porównaniu do 2010 wzrósł udział nakładów na B+R w wartości PKB regionu (z 0,63% do 0,77%), a także w 2012 r. wzrosło w porównaniu do 2010 r. zatrudnienie pracowników naukowo-badawczych w sferze badawczo-rozwojowej na 1 tys. osób aktywnych zawodowo (z 2,80% do 3,00%). Pod względem tych dwóch wskaźników województwo zajęło odpowiednio 7. miejsce w kraju.

Korzystniejszą pozycję w rankingu województwo łódzkie zajęło w 2013 r. pod względem liczby udzielonych patentów na 100 tys. mieszkańców (6,92, 3. miejsce) oraz udziału liczby wynalazków zgłoszonych z województwa łódzkiego w liczbie wynalazków zgłoszonych w Polsce (7,34%, 6. miejsce).

Wskaźniki charakteryzujące poziom innowacyjności sytuowały region na końcowych pozycjach w kraju. W 2013 r. województwo zajmowało: 13. miejsce pod względem udziału przedsiębiorstw przemysłowych wprowadzających innowacje procesowe i produktowe (15,58%), 7. miejsce pod względem udziału innowacyjnych przedsiębiorstw usługowych (10,40%) oraz 11. miejsce w Polsce pod względem przychodów ze sprzedaży wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem (5,74%).

W latach 2010-2013 niewielką tendencję wzrostową wykazywał odsetek zajmujących się w sekcjach PKD działalnością: związaną z informacją i komunikacją (J), finansami i ubezpieczeniami (K), profesjonalną, naukową i techniczną (M) oraz twórczą związaną z kulturą i rozrywką (R) w liczbie pracujących ogółem. W 2013 r. osoby pracujące w sekcjach PKD: J, K, R, M stanowiły 7,63% pracujących ogółem w województwie łódzkim.

W latach 2010-2013 nastąpił postęp w budowaniu niskoemisyjnej gospodarki oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (OZE). W tym czasie zanotowano wzrost udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w całkowitej ilości energii wytwarzanej w regionie (z 1,46% do 2,56%). Pomimo tego, że w rzeczywistości w 2013 r. nastąpił spadek wartości wskaźnika o 0,79 p.p. W 2013 r. zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane stanowiły 99,9% w zanieczyszczeniach ogółem, a zanieczyszczenia gazowe powietrza zostały zredukowane do 24,4%.

Wskaźniki realizacji 2. Celu operacyjnego – Nowoczesny kapitał i rynek pracy.

Nieodzownym elementem budowy gospodarki opartej na wiedzy jest wysoki poziom kapitału ludzkiego określany na podstawie poziomu wykształcenia, kreatywności, aktywności zawodowej i zdolności do adaptacji w zmieniającym się otoczeniu zasobów ludzkich regionu. W latach 2010-2013 nastąpił wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym, do 21% ogółu ludności wieku 15-64 lata, tym niemniej jednak wskaźnik ten pozostawał niższy od średniej krajowej i sytuował województwo na 9. miejscu w kraju. Liczba osób z wykształceniem wyższym stanowiła w 2013 r. 10,89% liczby osób bezrobotnych (10. miejsce w kraju). O negatywnych skutkach dekonunktury gospodarczej w regionie łódzkim świadczy wzrost stopy bezrobocia, która w 2013 r. osiągnęła poziom 14,1% (10. miejsce w kraju), przy średniej krajowej 13,4%.

W latach 2010 – 2013 tendencję spadkową wykazywały zmiany odsetka osób w wieku 25-64 lata objętych kształceniem ustawicznym. W 2013 r., podobnie jak w 2012 r., liczba osób korzystających z ustawicznych form kształcenia stanowiła 3,1% liczby osób w badanym przedziale wiekowym, co dawało regionowi dopiero 11. miejsce w kraju (średnia krajowa 4,3%) i oznaczało spadek w porównaniu z 2010 r. o 1,4 p.p. W latach 2010-2013 województwo łódzkie zmniejszyło dystans w relacji do średniej krajowej pod względem przeciętnego wynagrodzenia brutto (z 89,3% do 90,5%).

Wskaźniki realizacji 3. Celu operacyjnego – Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki

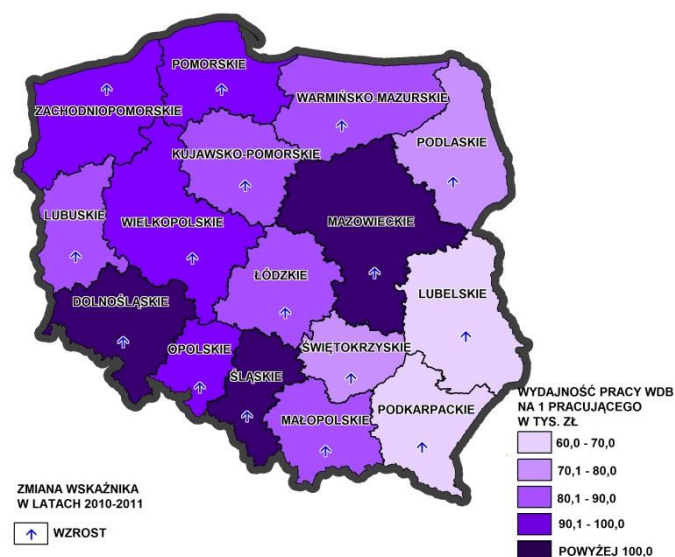
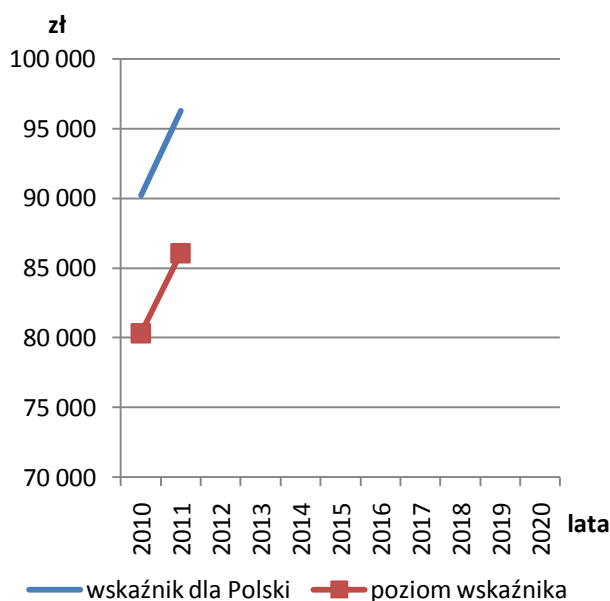
Jednym z kluczowych warunków determinujących występowanie procesów rozwojowych regionu jest istnienie środowiska przedsiębiorczości stymulującego powstawanie, rozwój oraz współpracę podmiotów gospodarczych. Jednym z symptomów świadczących o poprawie sytuacji ekonomicznej regionu jest wzrost aktywności gospodarczej w regionie. Wzrost w porównaniu z 2011 r. liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców o 24 (do poziomu 720 podmiotów w 2013 r.) oraz liczby jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców o 3 (do poziomu 86 podmiotów w latach 2012-2013), świadczy o nieznacznym ożywieniu gospodarczym, które w dłuższej perspektywie może wpłynąć na zwiększenie poziomu zatrudnienia w regionie i wzrost PKB.

Region łódzki jest jednym z czołowych w kraju producentem artykułów rolnych. Pod względem produkcji rolniczej globalnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych województwo zajmowało w 2012 r. 3. miejsce w kraju, po województwach: wielkopolskim i śląskim. Poziom produkcji rolnej globalnej z 1 ha w 2012 r. (7 368 zł) był wyższy o 568 zł od zakładanego do osiągnięcia w 2020 r. (6 800 zł).

I. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA

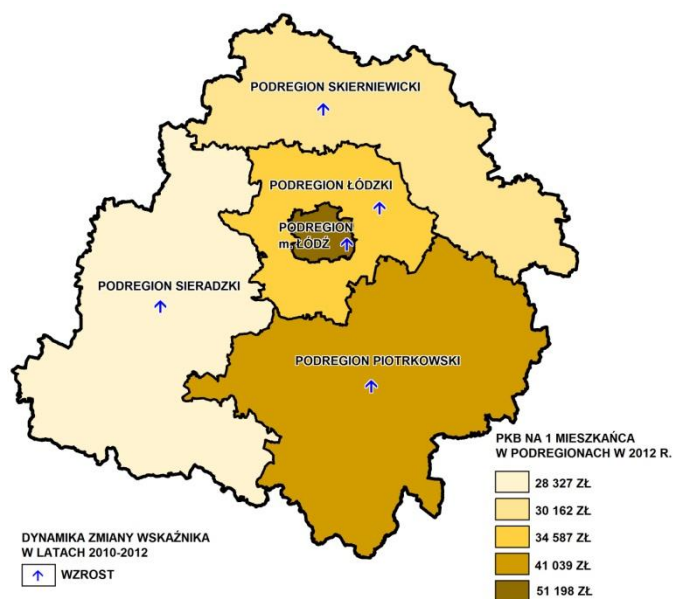
1. Wydajność pracy WDB na 1 pracującego

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	80 304	86 067	bd	bd
Polska	90 193	96 262	bd	bd

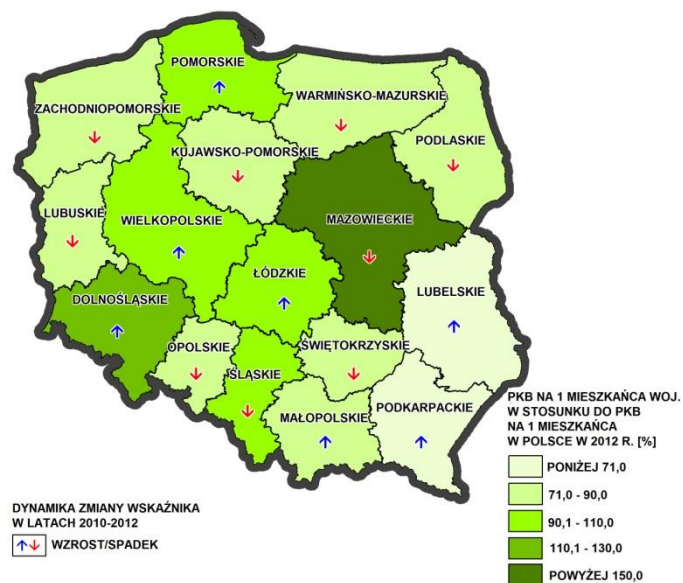
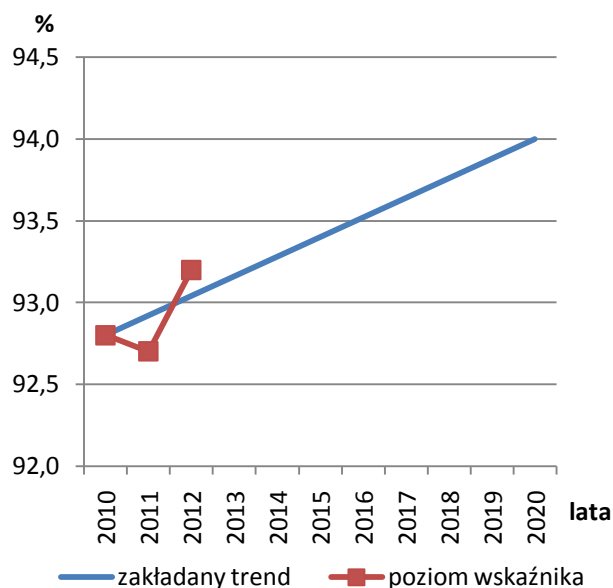
2. PKB na 1 mieszkańca w podregionie najniższym w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w podregionie najsilniejszym

	2010	2011	2012	2013
podregiony	1 : 1,95	1 : 1,85	1 : 1,81	bd

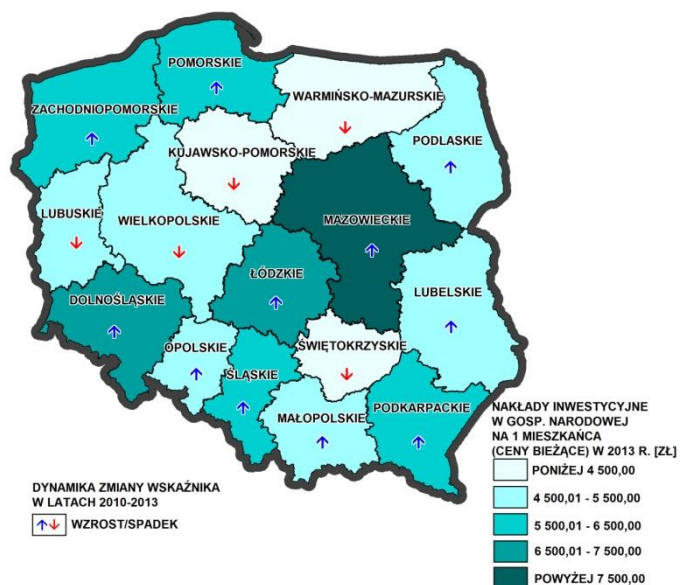
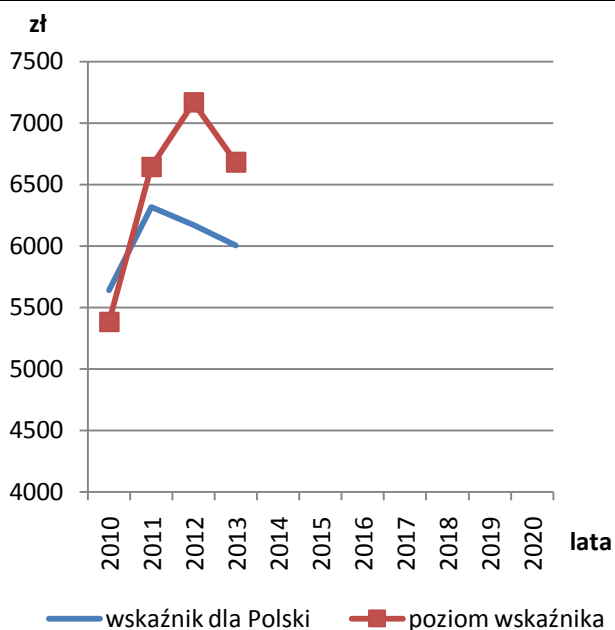
3. PKB na 1 mieszkańca województwa w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w Polsce [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	92,8	92,7	93,2	bd

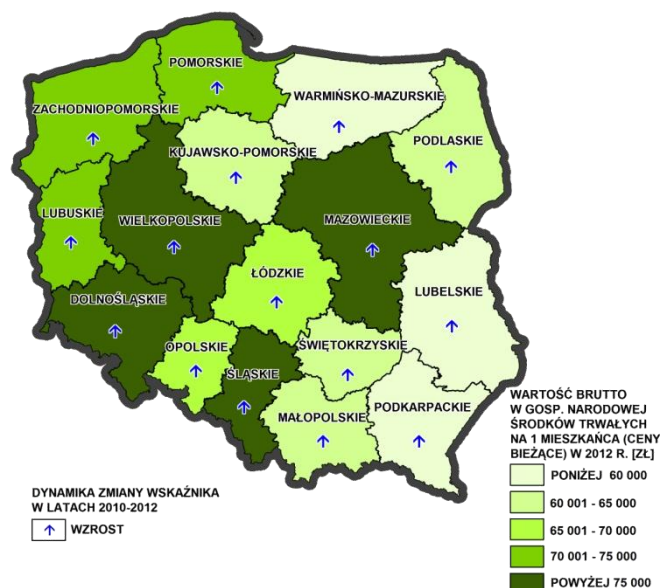
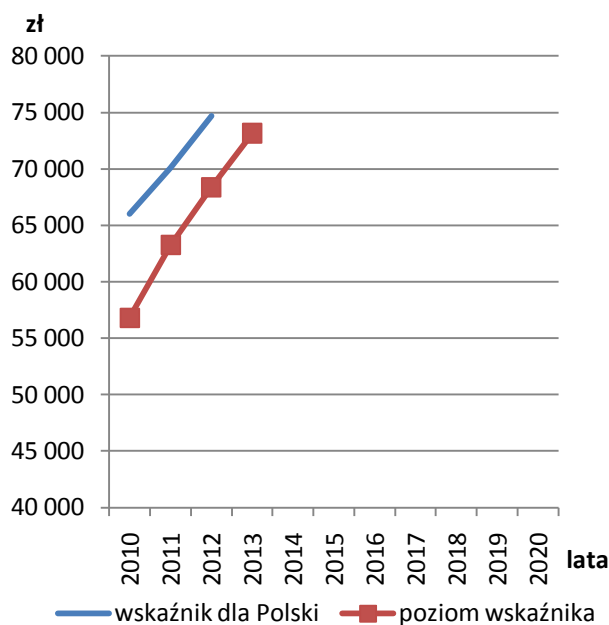
4. Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	5382	6641	7165	6680
Polska	5641	6316	6167	6004

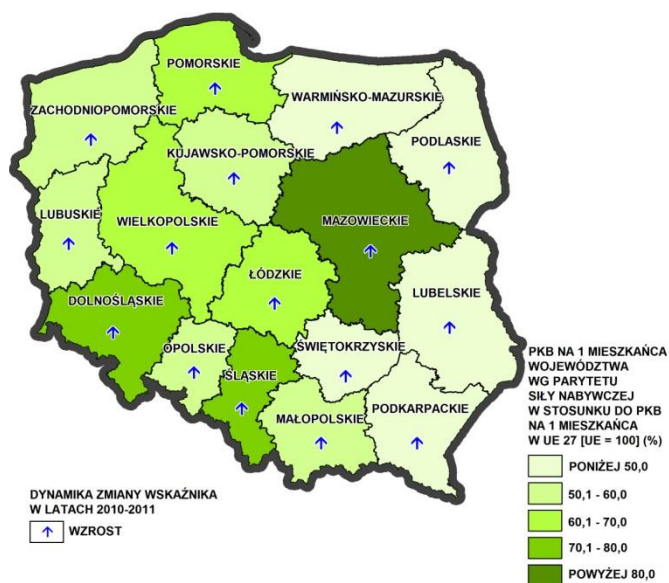
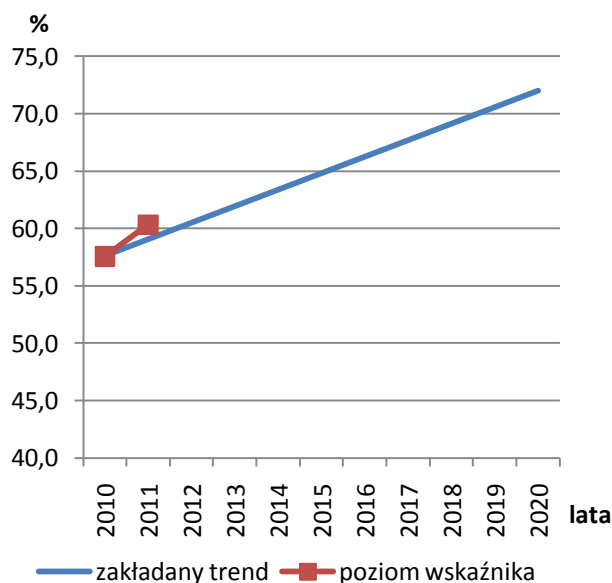
5. Wartość brutto w gospodarce narodowej środków trwałych na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	56 628	63 254	68 370	73 155
Polska	65 993	70 089	74 688	bd

6. PKB na 1 mieszkańca województwa wg parytetu siły nabywczej w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w UE 27 (UE 27 = 100) [%]

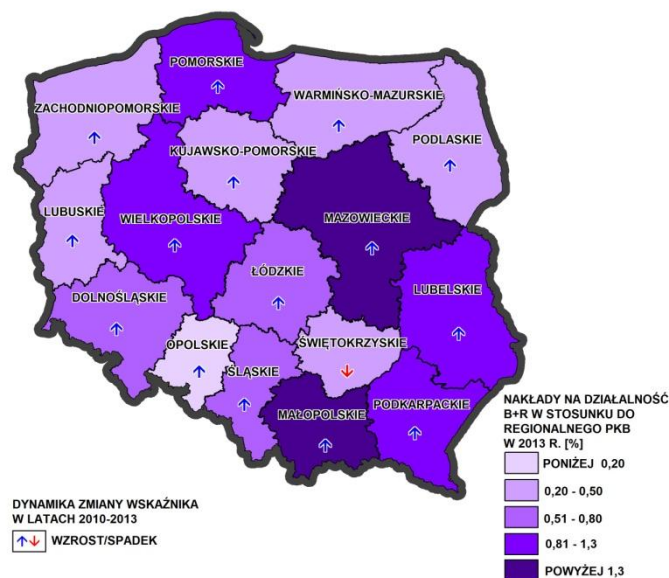
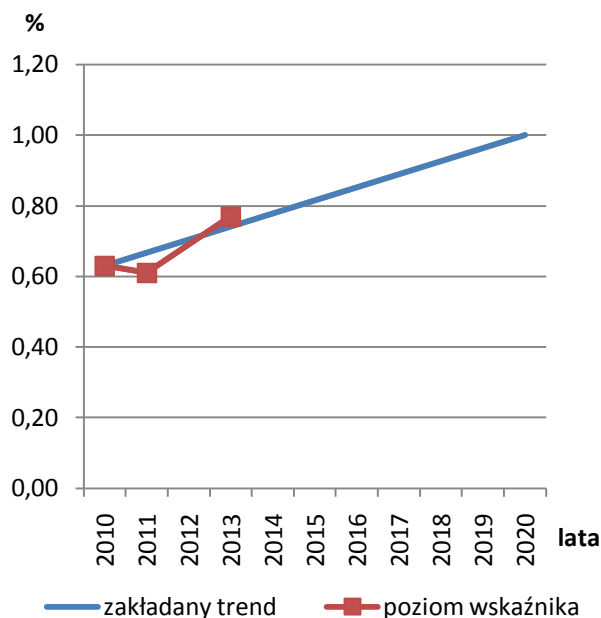
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	57,6	60,3	bd	bd

CEL OPERACYJNY 1. ZAAWANSOWANA GOSPODARKA WIEDZY I INNOWACJI

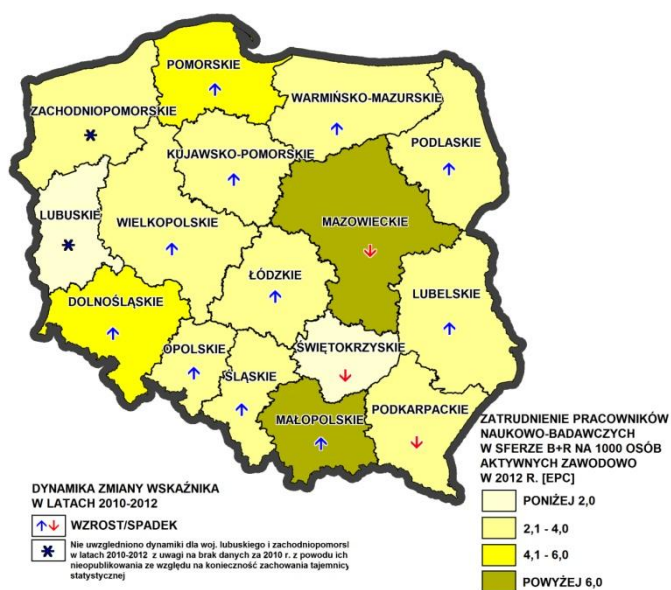
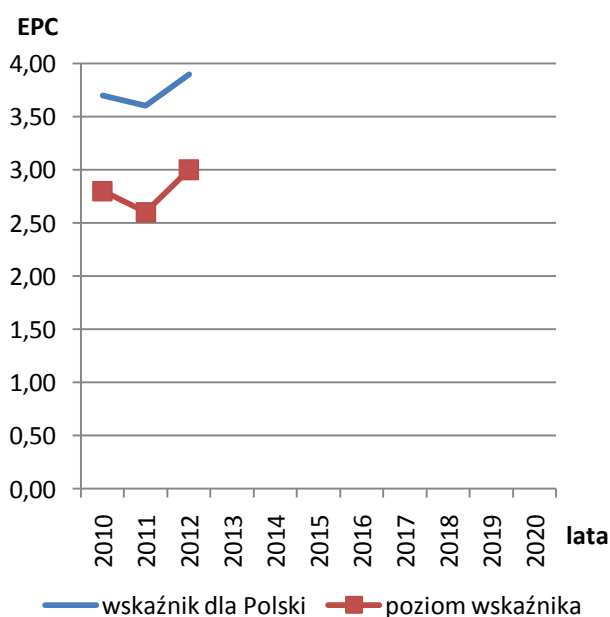
7. Nakłady na działalność B+R w stosunku do regionalnego PKB [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	0,63	0,61	0,0	0,77

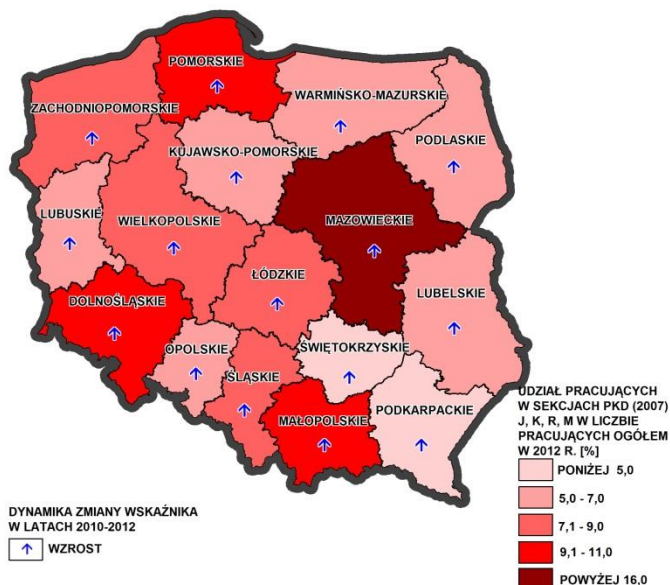
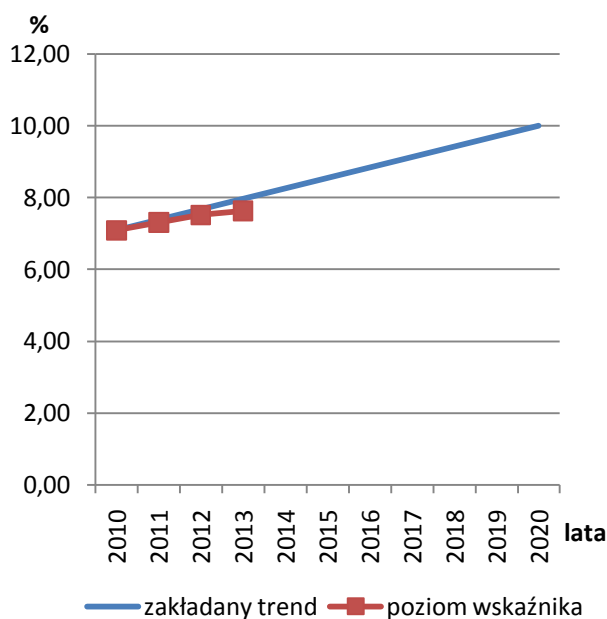
8. Zatrudnienie pracowników naukowo-badawczych w sferze B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo [EPC]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	2,9	2,7	3,0	bd
Polska	3,7	3,6	3,9	bd

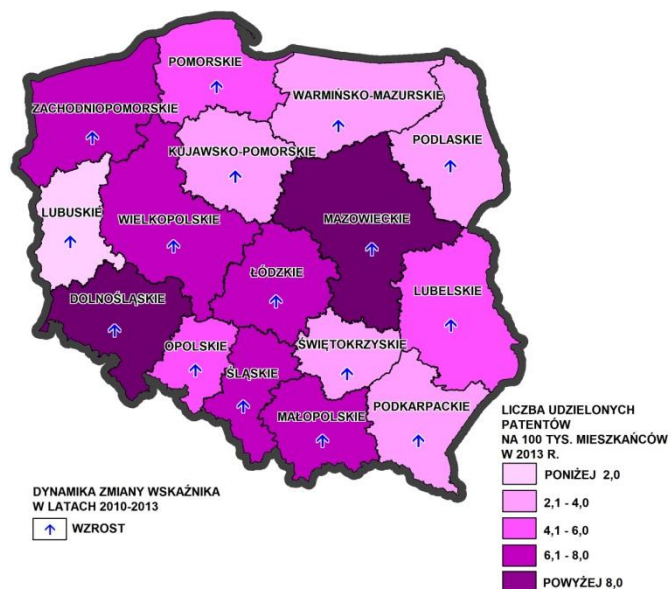
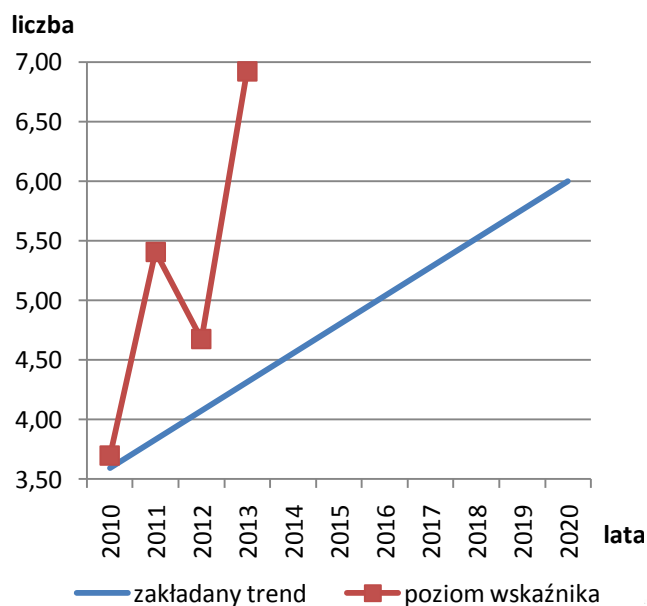
9. Udział pracujących w sekcjach PKD (2007) J, K, R, M w liczbie pracujących ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	7,09	7,31	7,52	7,63

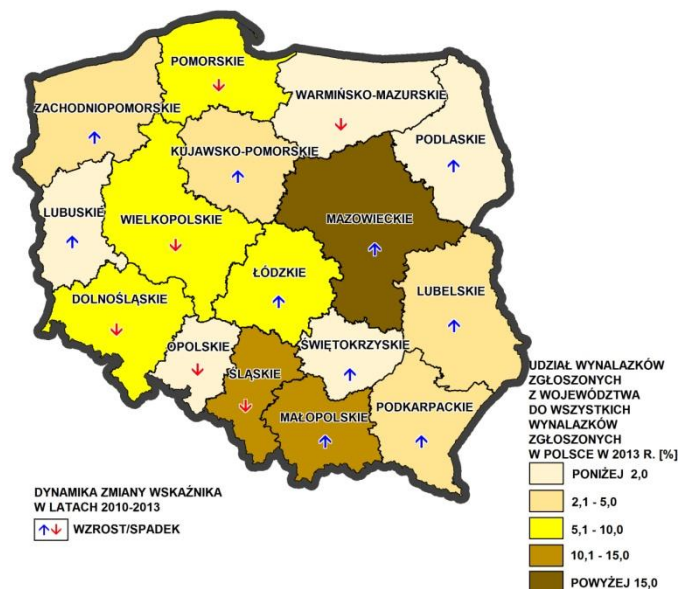
10. Liczba udzielonych patentów na 100 tys. mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	3,70	5,41	4,67	6,92

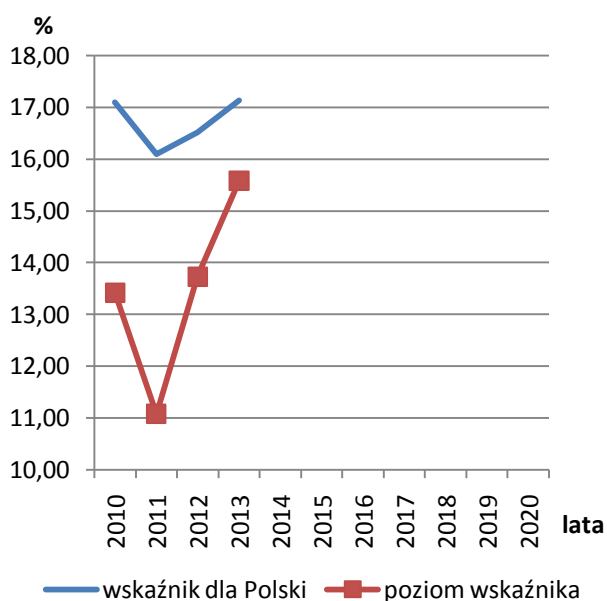
11. Udział wynalazków zgłoszonych z województwa do wszystkich wynalazków zgłoszonych w Polsce [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	6,62	7,72	7,48	7,34

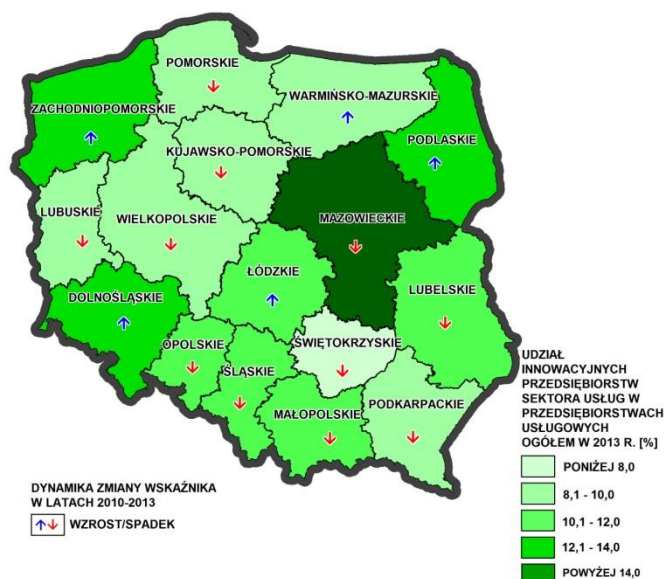
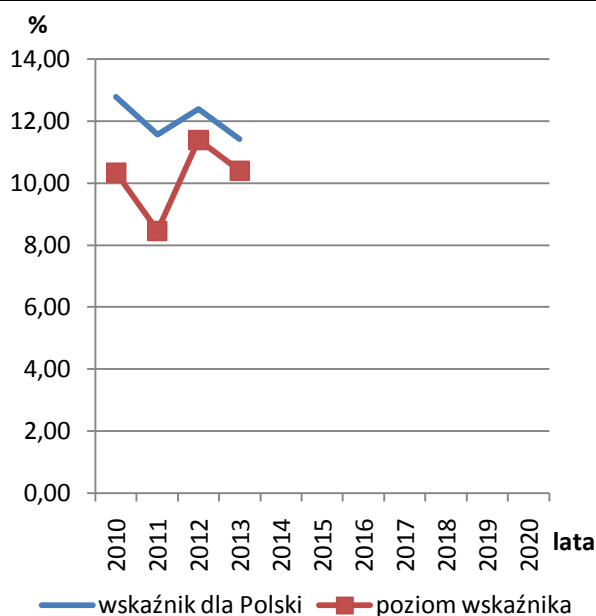
12. Udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przedsiębiorstwach przemysłowych ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	13,42	11,08	13,73	15,58
Polska	17,10	16,10	16,51	17,13

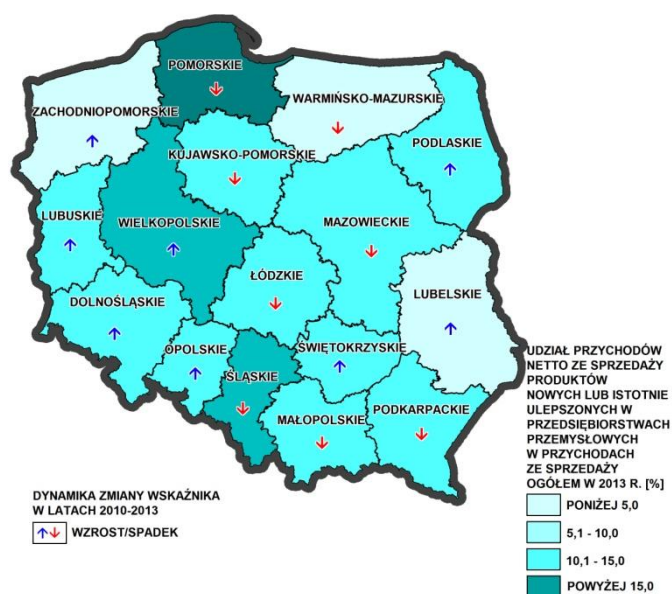
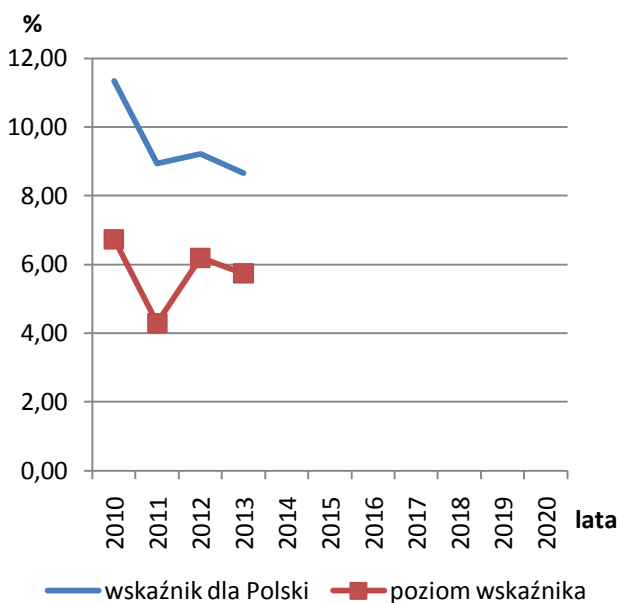
13. Udział innowacyjnych przedsiębiorstw sektora usług w przedsiębiorstwach usługowych ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	10,34	8,46	11,39	10,40
Polska	13,79	11,57	12,40	11,41

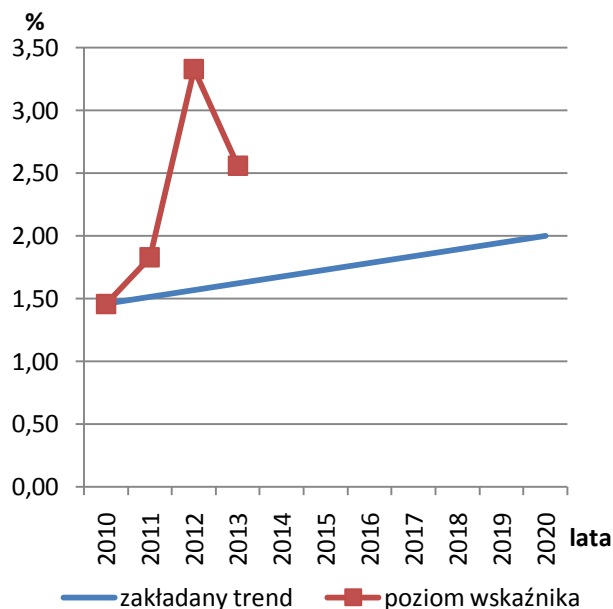
14. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w przychodach ze sprzedaży ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	6,73	4,29	6,19	5,74
Polska	11,34	8,93	9,22	8,65

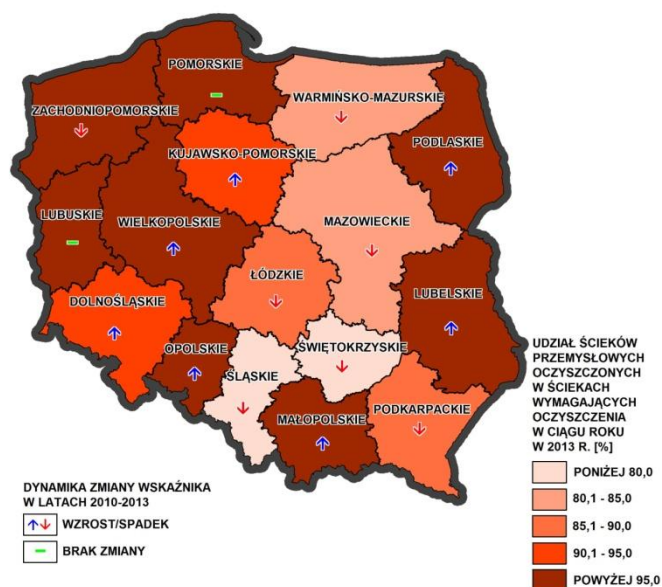
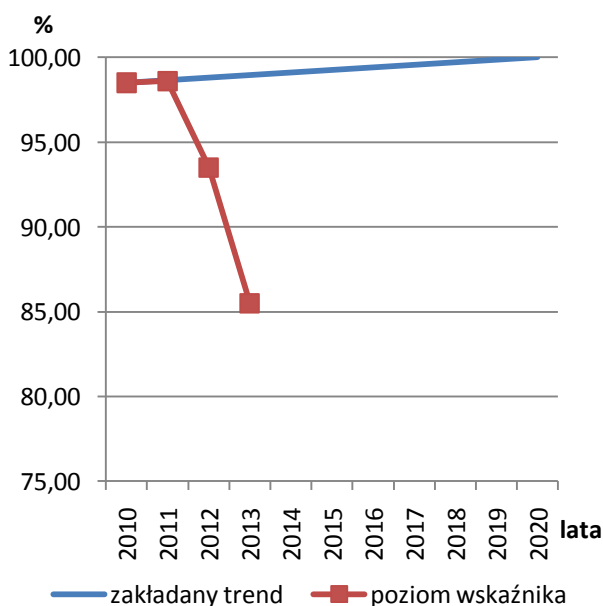
15. Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitej ilości energii produkowanej w regionie [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	1,46	1,83	3,33	2,56

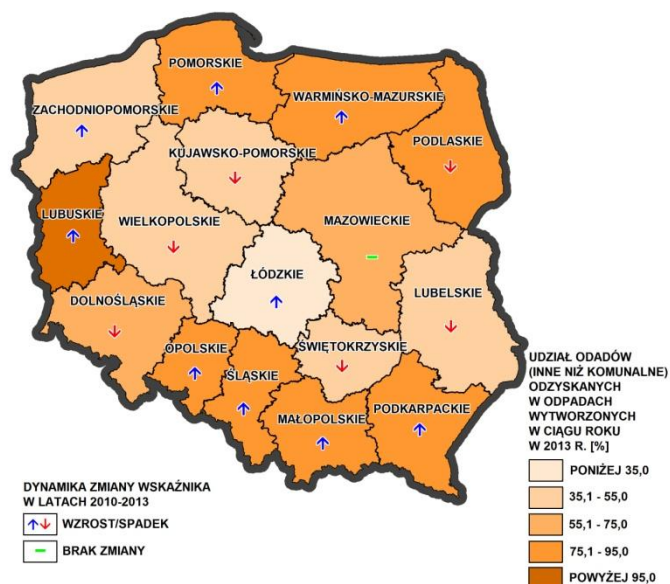
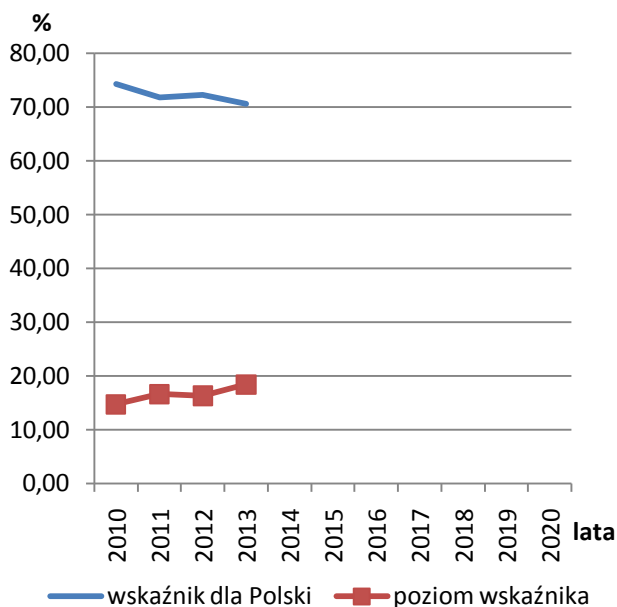
16. Udział ścieków przemysłowych oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia w ciągu roku [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	98,5	98,6	93,5	85,5

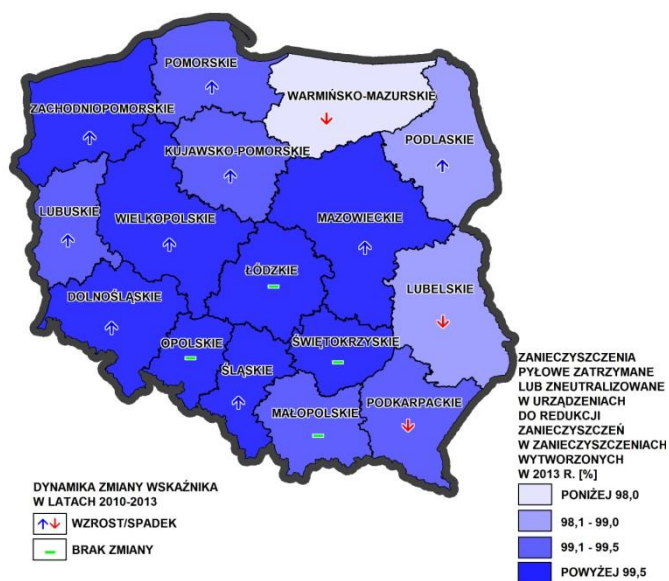
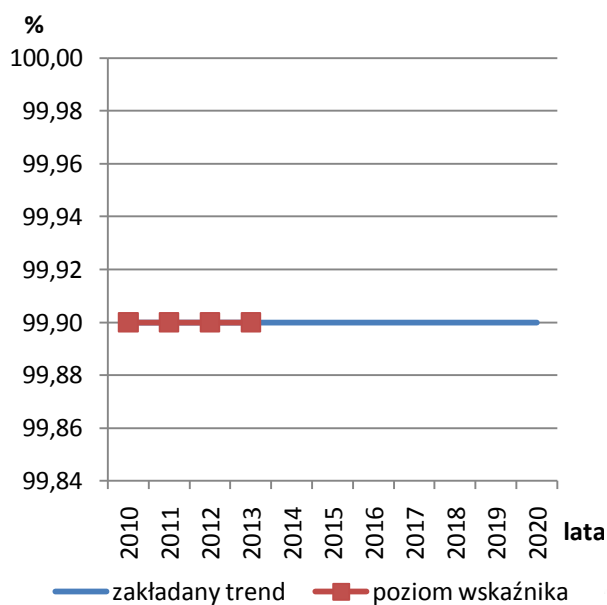
17. Udział odpadów (innych niż komunalne) odzyskanych w odpadach wytworzonych w ciągu roku [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	14,7	16,6	16,3	18,40
Polska	74,3	71,8	72,3	70,6

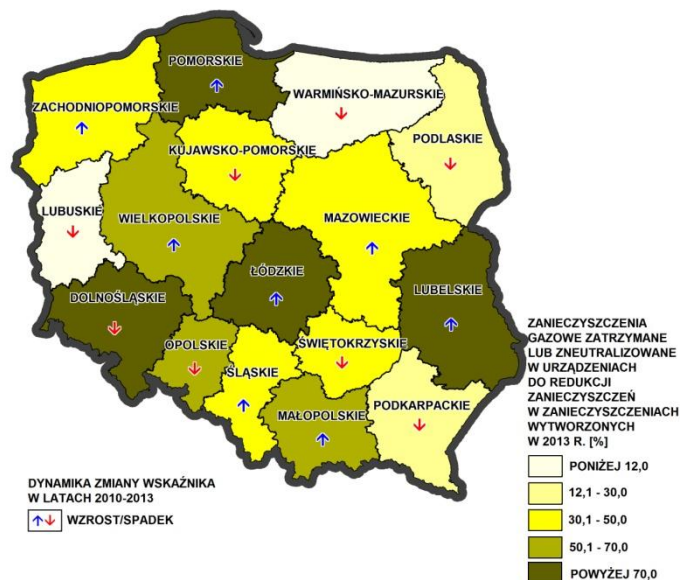

18. Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zanieczyszczeniach wytworzonych [%]

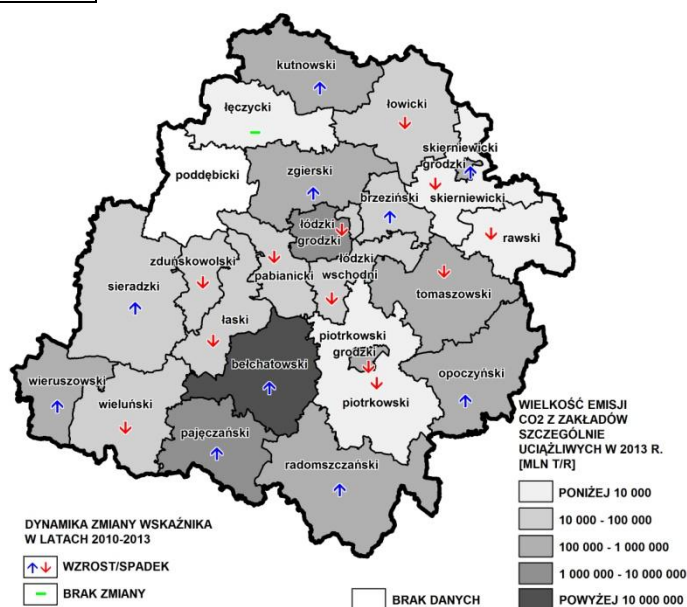
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	99,9	99,9	99,9	99,9

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	64,5	68,2	71,4	75,6

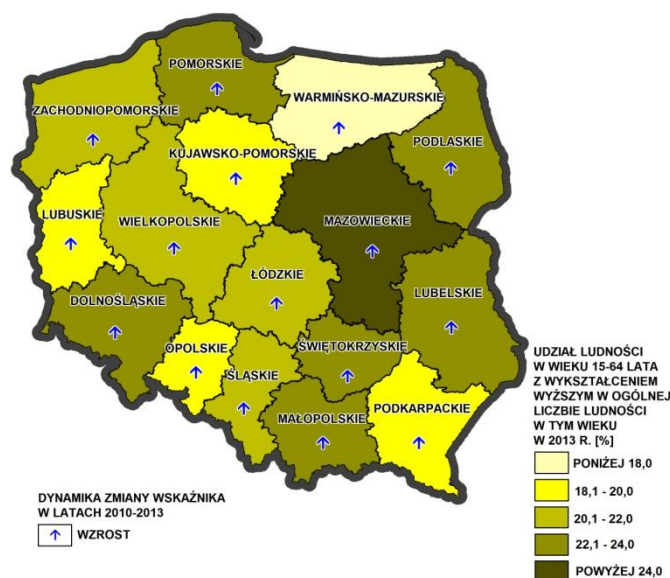
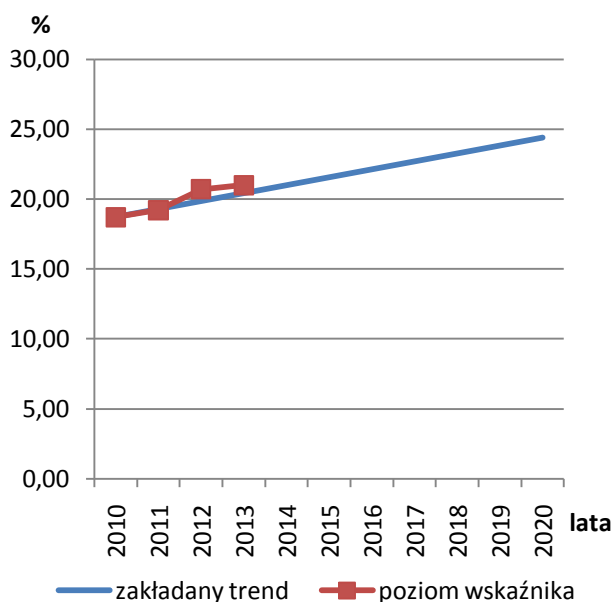
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	35,54	39,77	40,68	42,81

CEL OPERACYJNY 2. NOWOCZESNY KAPITAŁ LUDZKI I RYNEK PRACY

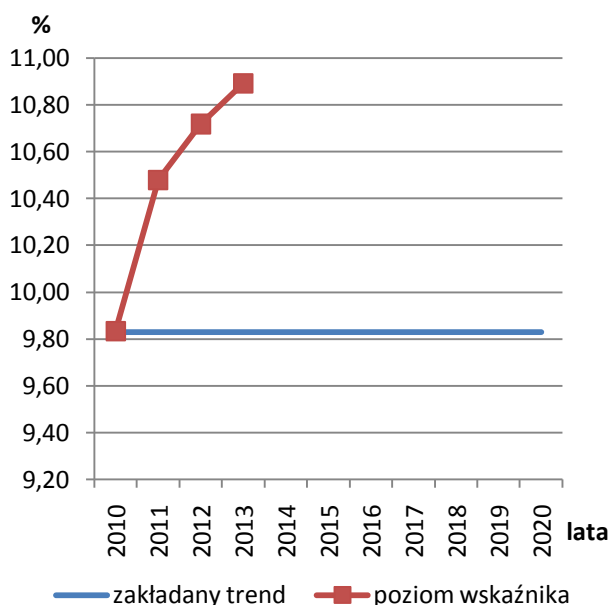
21. Udział ludności w wieku 15-64 lata z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie ludności w tym wieku [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	18,7	19,2	20,7	21,0

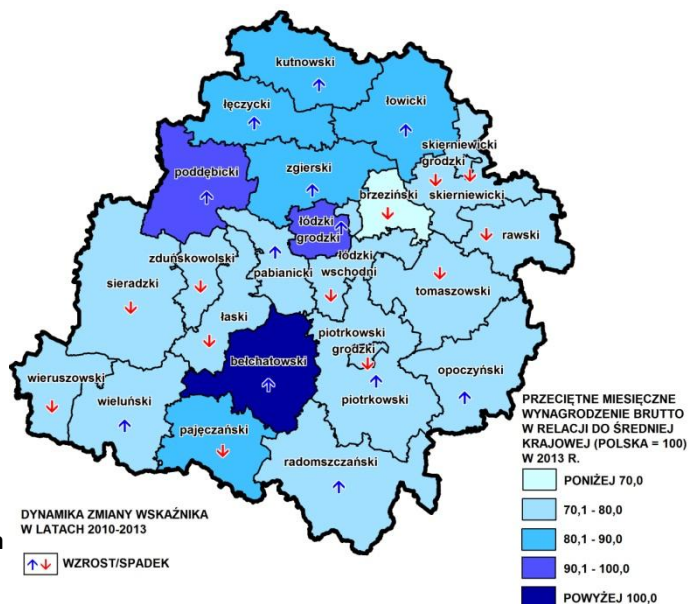
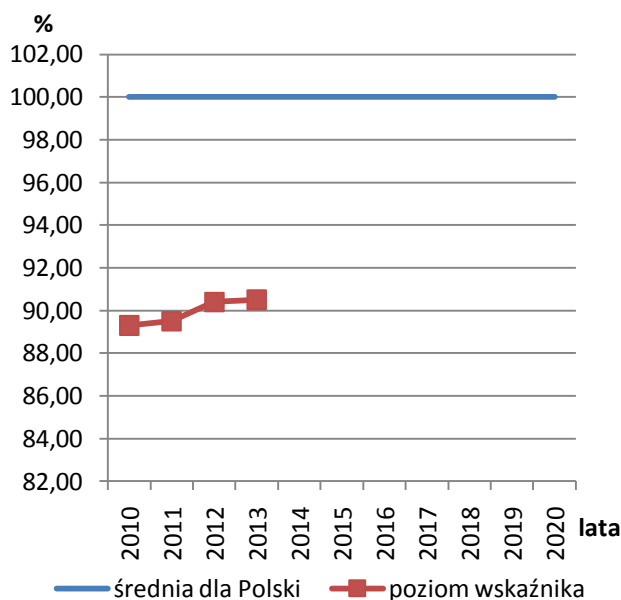
22. Udział ludności z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	9,83	10,48	10,72	10,89

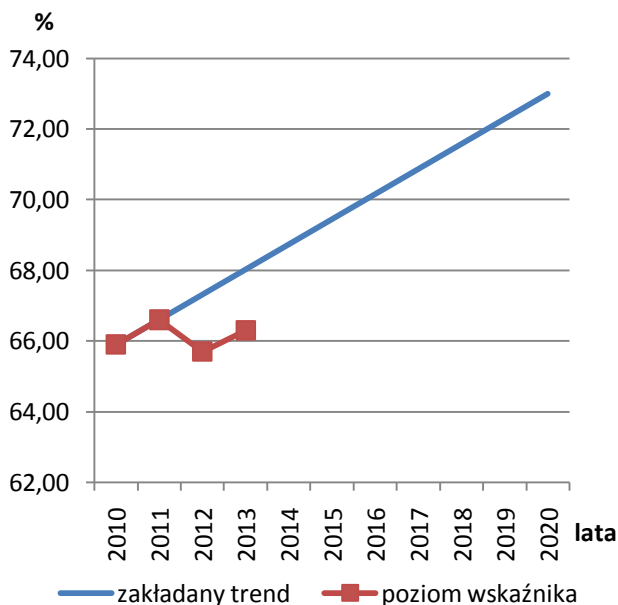
23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem bez podmiotów gospodarczych w liczbie pracujących do 9 osób w relacji do średniej krajowej [%]

	2010	2011	2012	2013
90,5łódzkie	89,3	89,5	90,4	90,50

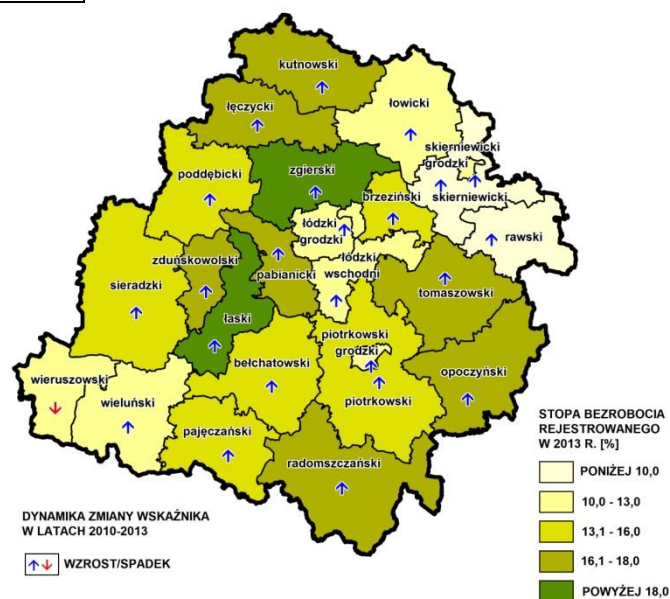
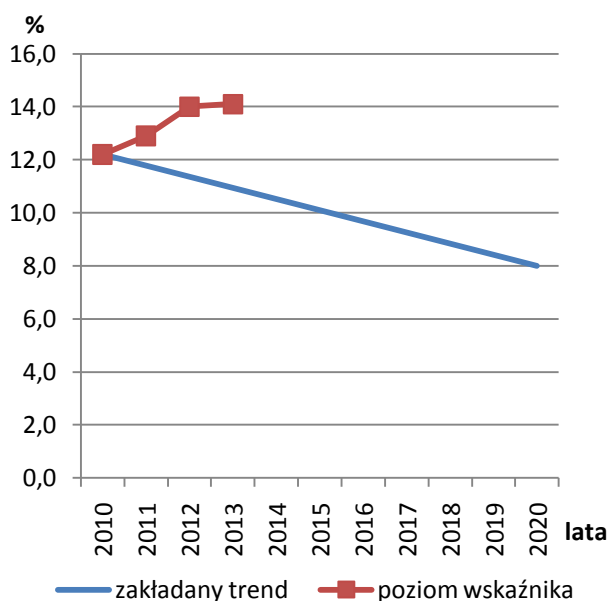
24. Udział zatrudnionych w wieku 20-64 lata w stosunku do tej grupy wiekowej ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	65,9	66,6	65,7	66,3

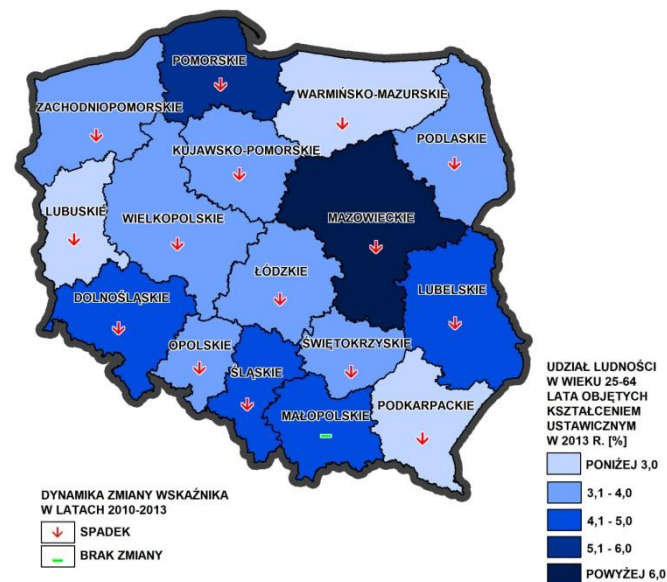
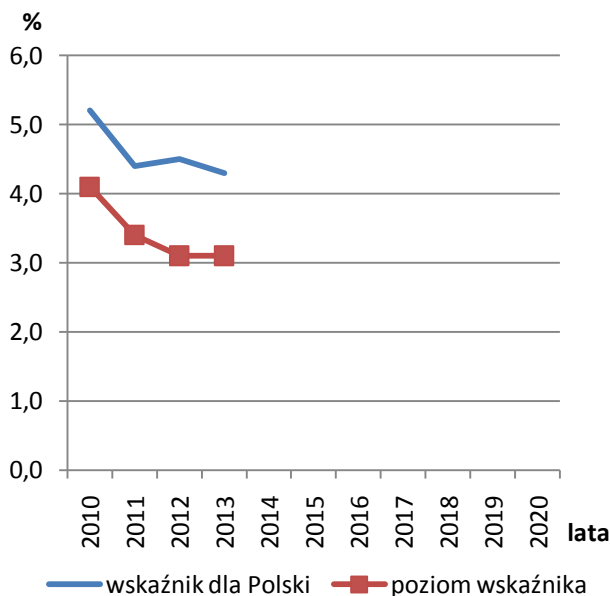
25. Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	12,2	12,9	14,0	14,1

26. Udział osób w grupie wiekowej 25-64 lata objętych kształceniem ustawicznym w stosunku do ludności w tej grupie wiekowej ogółem [%]

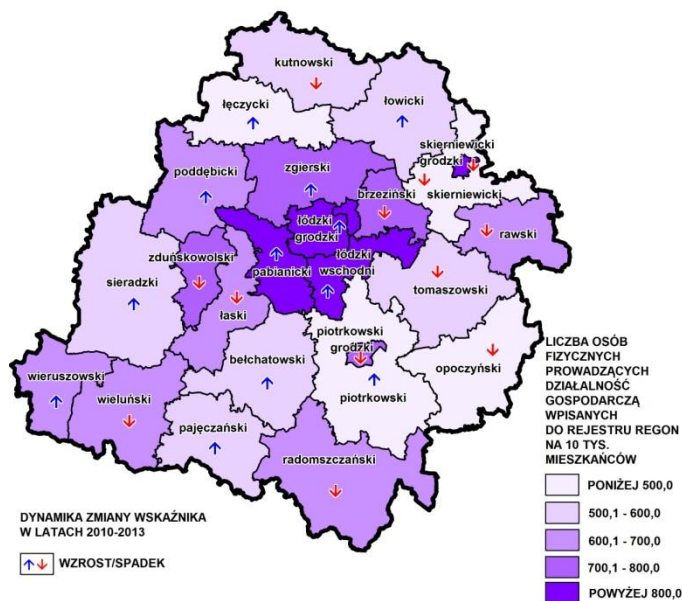
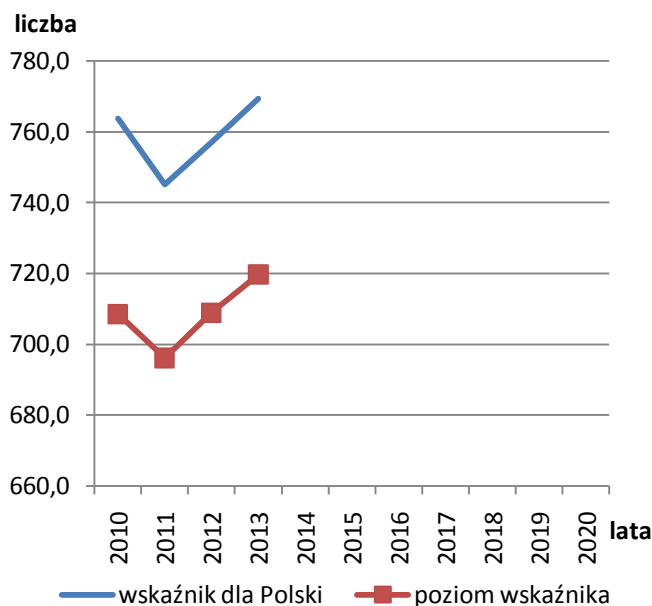
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	4,1	3,4	3,1	3,1

CEL OPERACYJNY 3. ZINTEGROWANE ŚRODOWISKO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DLA ROZWOJU GOSPODARKI

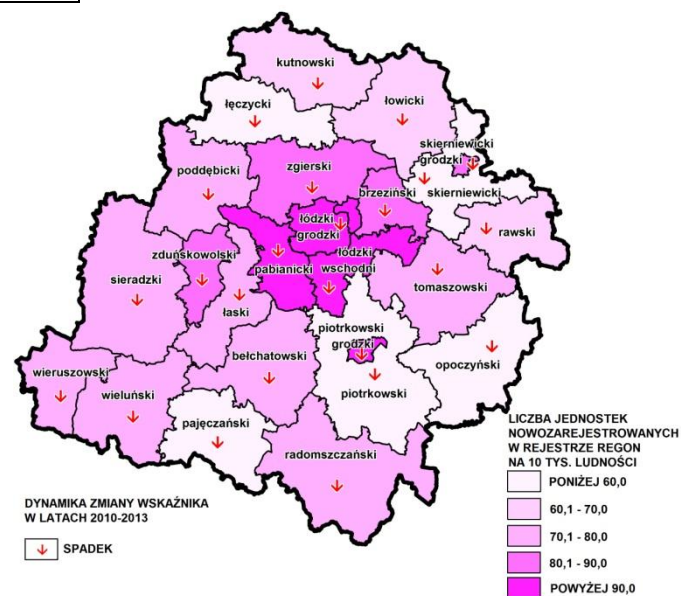
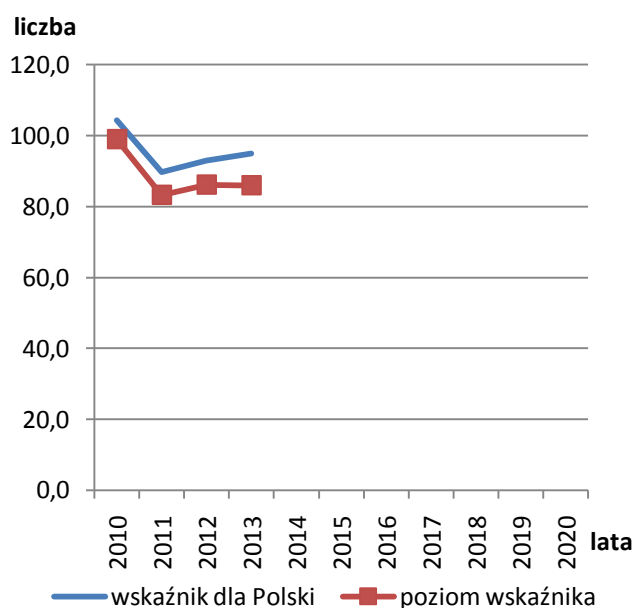
27. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	708,5	696,1	708,9	719,7
Polska	763,8	745,1	757,1	769,4

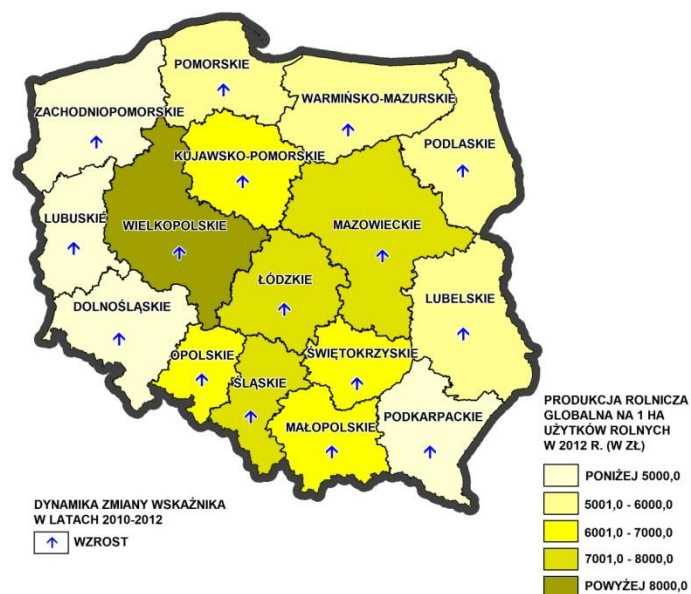
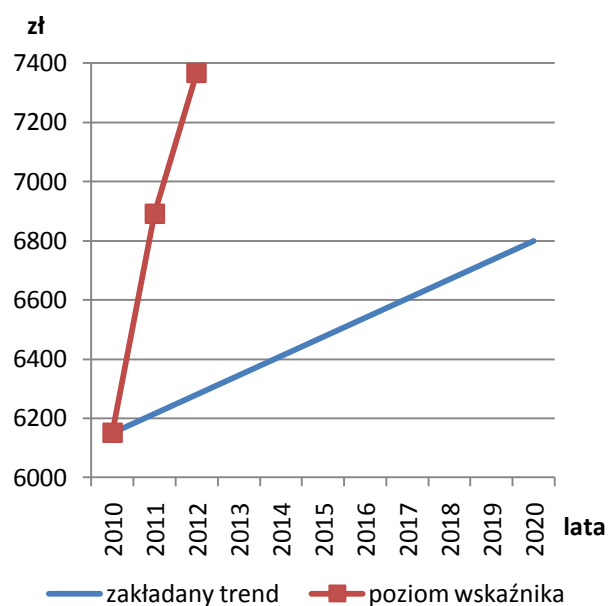
28. Liczba jednostek nowozarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	99,0	83,3	86,2	86,0
Polska	104,3	89,8	93,0	94,9

29. Produkcja rolnicza globalna na 1 ha użytków rolnych [zł]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	6151	6892	7368	bd

**SPÓJNOŚĆ
SPOŁECZNA**

Wskaźniki kluczowe

Cel strategiczny - Spójność społeczna - zakłada wzrost poziomu kapitału społecznego, zmniejszenie nierówności społecznych, wzmocnienie solidarności lokalnej oraz poprawę dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.

Niekorzystną tendencję wykazuje udział zarejestrowanych osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż rok w liczbie osób bezrobotnych ogółem, który rośnie szybciej niż średnio w Polsce. W latach 2010-2013 wskaźnik ten wzrósł o 11,3 p.p. (z 29,7% do 41,00%) i plasował województwo na 5. miejscu w kraju. W województwie łódzkim od kilku lat spada liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej. W latach 2010-2013 odnotowano spadek o 4,2% osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców (z 544,8 do 521,7), lokując województwo na 7. miejscu w kraju. Spadek ten ma związek ze zmianą kryteriów dochodowych i podwyższeniem progów uprawniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, co przekłada się na liczbę osób uprawnionych do uzyskania tego rodzaju pomocy. W rzeczywistości nie przekłada się to jednak na poprawę sytuacji bytowej mieszkańców.

Niekorzystnym zjawiskiem w województwie łódzkim jest wzrost liczby ludności zagrożonej ubóstwem w stosunku do ludności zagrożonej ubóstwem ogółem w UE, który rośnie szybciej w łódzkim niż w Unii Europejskiej. Wskaźnik ten w latach 2010-2011 wzrósł o 4,5 p.p. (z 108,5% do 113,0%)¹⁰.

Wskaźniki realizacji 4. Celu operacyjnego – Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie

Istotnym elementem kształtującym świadomość społeczną jest poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego. Województwo łódzkie charakteryzuje się stosunkowo małym zainteresowaniem obywateli wyborami do jednostek samorządu terytorialnego. Zarówno w wyborach samorządowych w 2006 r. jak i w 2010 r. w regionie zanotowano frekwencję poniżej średniej krajowej w obydwu turach wyborów (w I turze 11. i 10. miejsce, w II turze 14. miejsce w kraju).

W oparciu o zaproponowane wskaźniki nie można na chwilę obecną stwierdzić, czy w województwie łódzkim następuje wzrost kapitału społecznego. Wynika to z faktu, iż na 7 wskaźników dobranych do oceny, tylko 2 są aktualnie dostępne¹¹. Pozostałe 2 zostały wskazane do monitorowania od 2013 r., a kolejne 3 od 2014 r. O przemianach zasobów kapitału społecznego można wnioskować więc wyłącznie na podstawie wzrostu jednego aktualnie dostępnego wskaźnika „Liczby organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców” (w 2013 r. województwo łódzkie – 3,01, Polska - 3,15), a wzrost ten interpretować można jako zmianę korzystną.

¹⁰ Wartości wskaźnika nie można jednak porównać z danymi za 2012 rok, ponieważ w bieżącym roku Eurostat opublikował dane agregowane na poziomie makroregionów, a nie jak wcześniej – na poziomie województw.

¹¹ Zgodnie z opracowaniem z 2014 r. firmy SEENDICO DORADCY „Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” pozostałe wskaźniki dostępne będą w kolejnych latach realizacji monitoringu strategii.

Wskaźniki realizacji 5. Celu operacyjnego – Wysoki standard i dostęp do usług publicznych

Na wysoki standard i dostęp do usług publicznych ma wpływ dobrze rozwinięta infrastruktura i usługi w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, kultury i turystyki.

W latach 2010-2013, zarówno w kraju jak i w województwie łódzkim nastąpił duży postęp w rozwoju edukacji przedszkolnej. Z roku na rok wzrasta zarówno liczba placówek jak i miejsc w przedszkolach. W latach 2010-2013 zaobserwowano w województwie łódzkim wzrost udziału dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2013 r. w porównaniu do 2010 r. wskaźnik ten wzrósł o 11,1 p.p. (z 64,3% do 75,4%) i był wyższy od średniej krajowej (74,1%), a województwo zajmowało 5. miejsce w kraju.

W latach 2010-2013 miał miejsce również postęp w dostępie uczniów do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjach, co znalazło odzwierciedlenie w spadku liczby uczniów przypadających na 1 komputer z 18,03 do 14,1 w 2013 r.

W 2013 r. sytuacja regionu łódzkiego pod względem dostępności do lekarzy na 10 tys. mieszkańców uległa pogorszeniu w stosunku do 2012 r. co spowodowało spadek z 2 na 4. miejsce w kraju po województwach mazowieckim, śląskim i małopolskim. Poziom tego wskaźnika w 2013 r. był niższy jedynie o 1,77 (25,23) od zakładanego do osiągnięcia w 2020 r. (27).

Województwo łódzkie charakteryzuje się m.in. starzejącym się społeczeństwem i najwyższym w kraju wskaźnikiem osób w wieku poprodukcyjnym. Dlatego pozytywny, ale nie zadawalający jest wzrost liczby łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. mieszkańców w latach 2010-2013 o 9,68 (z 48,69 do 58,37), który jest niższy od średniej krajowej wynoszącej 78,75 łóżek.

Pomimo poprawiającej się sytuacji w dostępie do całorocznych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 tys. mieszkańców (z 7,85 w 2010 r. do 9,35 w 2013 r.) niekorzystną tendencją jest spadek udziału wykorzystanych miejsc noclegowych w tych obiektach (z 31,26% do 29,%).

W latach 2010-2013 nastąpił wzrost liczby widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 tys. mieszkańców o 5,78 (z 236,79 do 242,57). Wskaźnik ten był jednak niższy od średniej krajowej (297,55) i lokował region na 10. miejscu w kraju. W 2013 r. wzrosło zainteresowanie mieszkańców regionu uczestnictwem w imprezach organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice, których liczba w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w województwie łódzkim wzrosła (z 630,87 w 2009 r. do 828,79 w 2013 r.) i była niższa od średniej krajowej wynoszącej 1 010,22.

Wskaźniki realizacji 6. Celu operacyjnego – Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Jednym z elementów zwalczania ubóstwa i patologii społecznych jest aktywizacja zawodowa, społeczna i kulturalna grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wybrane wskaźniki obrazujące poziom wykluczenia społecznego w województwie łódzkim nie są zadawalające. Pomimo spadku liczby osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w latach 2011 - 2013 (z 13,2% do 12,5%), jest ona wciąż wyższa o 4,3 p.p. od zakładanego do osiągnięcia poziomu w 2020 r. (8,2%).

Negatywnym zjawiskiem jest również spadek w 2013 r. udziału zatrudnionych osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w liczbie niepełnosprawnych w tej grupie wiekowej (24,0, 5. miejsce w kraju), który nastąpił po wcześniejszym wzroście tego wskaźnika (z 24,0 w 2010 r. do 26,5 w 2012 r.).

Pozytywnym zjawiskiem był spadek liczby przestępstw stwierdzonych na 1 tys. mieszkańców (z 29,34 w 2010 r. do 26,40 w 2013 r.), lecz mimo to zajmujemy 8. miejsce w kraju.

Bardzo ważnym czynnikiem, który może zmniejszyć poziom wykluczenia społecznego jest rozwój podmiotów ekonomii społecznej. Jednym ze wskaźników jest „Liczba podmiotów gospodarki społecznej na 100 tys. mieszkańców”, który w latach 2012 – 2013 wzrósł o 0,09 (z 1,74 do 1,83). W 2013 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowały jedynie 3 centra integracji społecznej (CIS) oraz 3 zakłady aktywności zawodowej (ZAZ), co sytuowało region 14.miejscu w kraju. Spośród podmiotów ekonomii społecznej najwięcej było w łódzkiem warsztatów terapii zajęciowej (40)¹², co stanowiło 5,86% wszystkich tego typu placówek w Polsce.

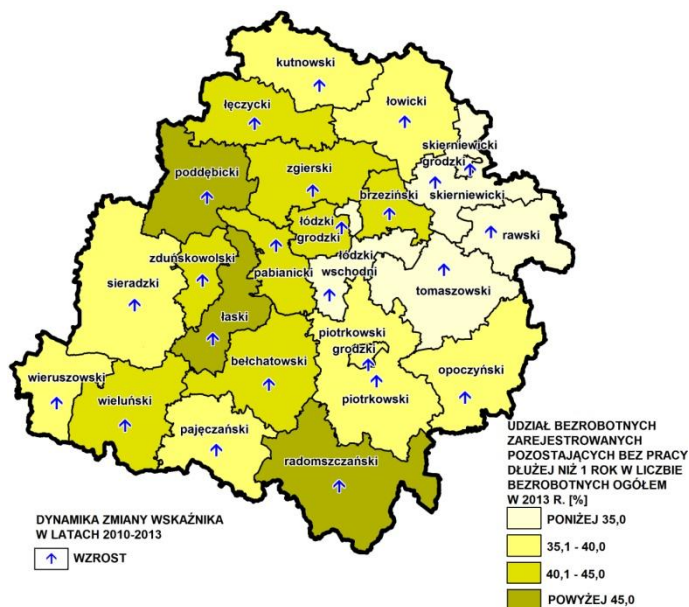
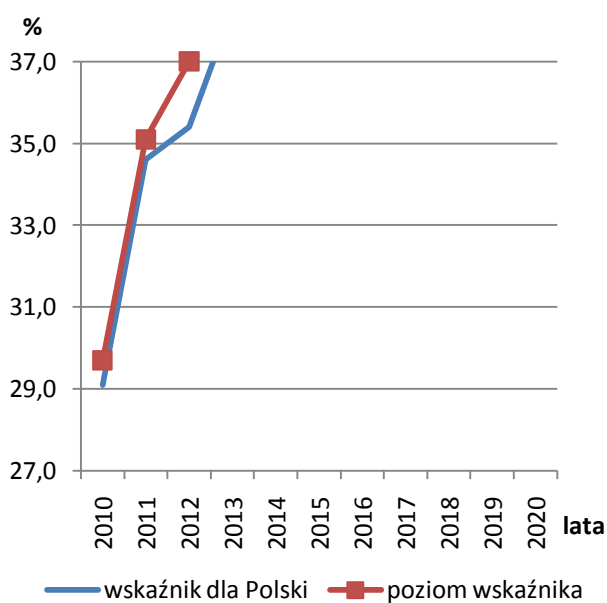
Problemem w regionie jest wysoki poziom bezdomności. Świadczy o tym liczba osób bezdomnych na 1 tys. mieszkańców województwa, która w 2013 r. wynosiła 0,48. Sytuacja ta jest spowodowana m.in. alkoholizmem wielu mieszkańców, brakiem lokalu mieszkalnego po opuszczeniu więzienia oraz eksmisjami z mieszkania z powodu nie opłacania czynszu za lokal.

¹² Źródło: GUS 2013. Centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej w 2012 r.

II. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

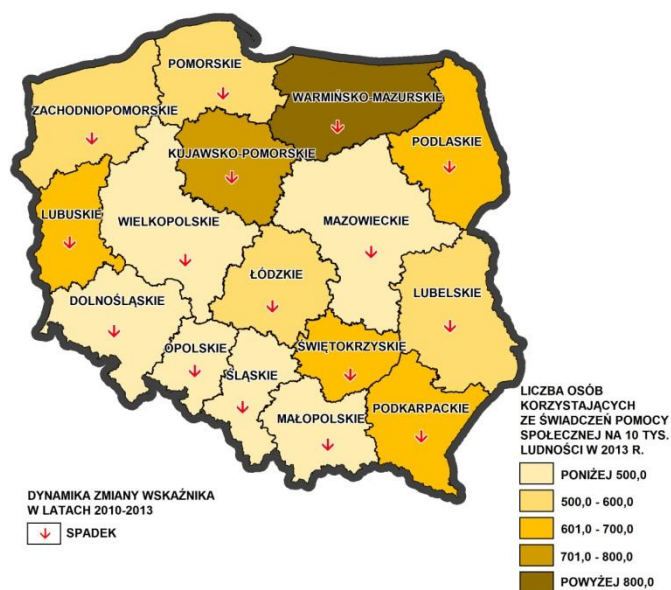
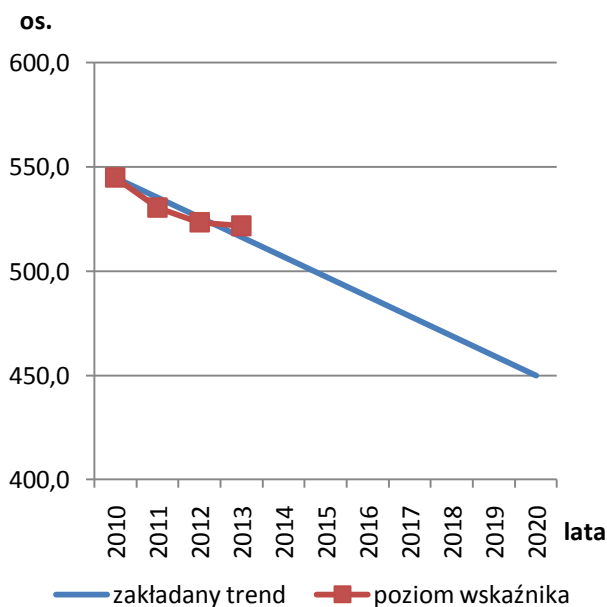
33. Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	29,7	35,1	37,0	41,3
Polska	29,1	34,6	35,5	38,0

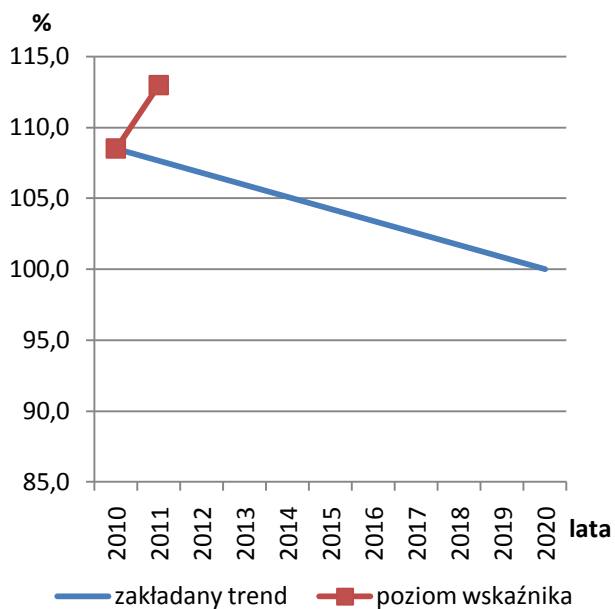
34. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	544,8	530,4	523,4	521,7

35. Ludność zagrożona ubóstwem w województwie łódzkim w stosunku do ludności zagrożonej ubóstwem w UE 27 (UE = 100) [%]

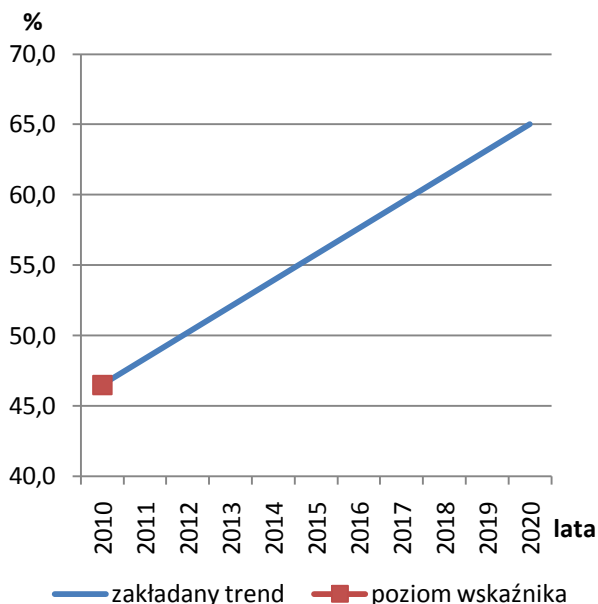
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	108,5	113,0	bd	bd

CEL OPERACYJNY 4. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SILNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

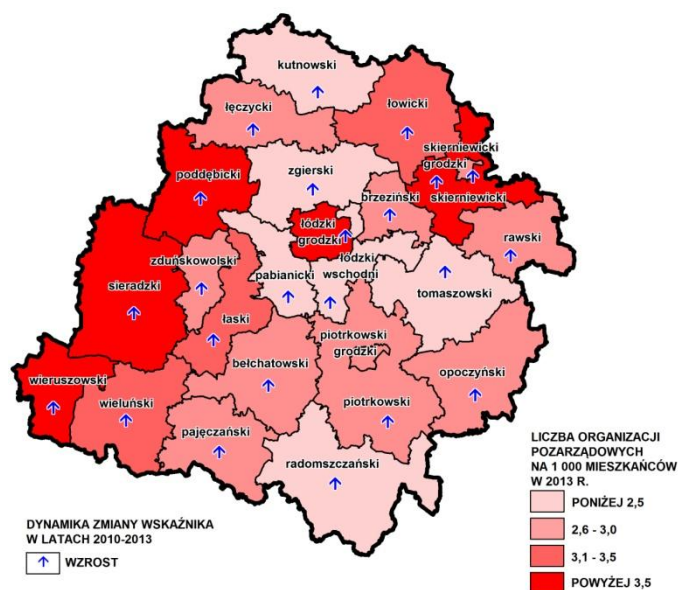
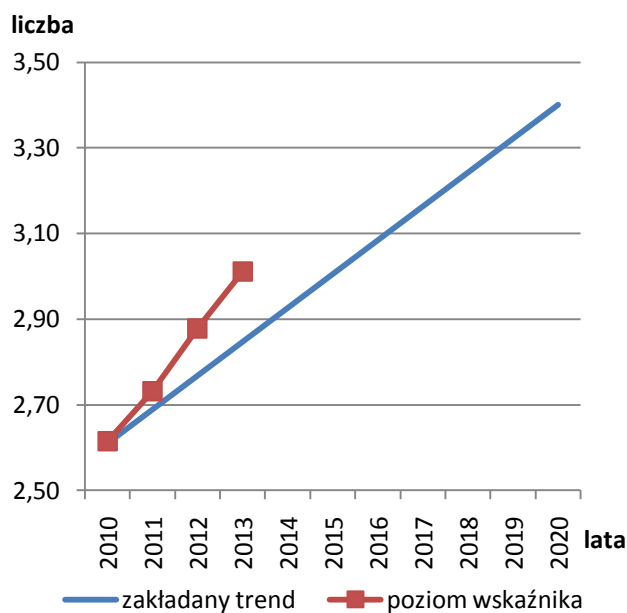
36. Frekwencja w wyborach do organów JST [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	46,5	-	-	-

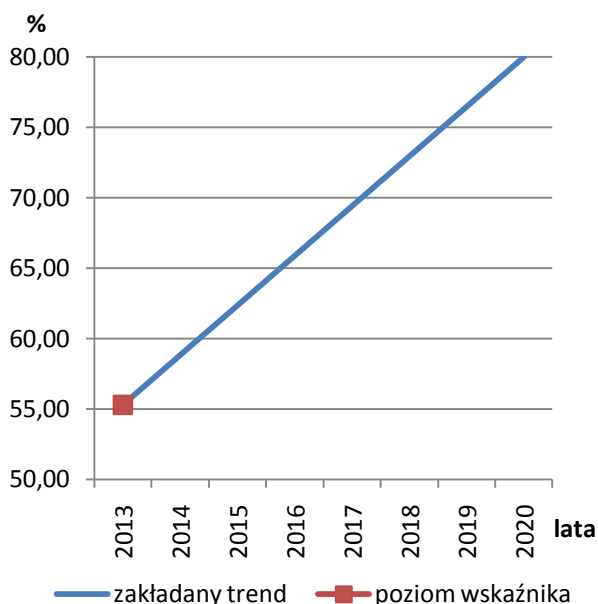
37. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	2,61	2,73	2,88	3,01

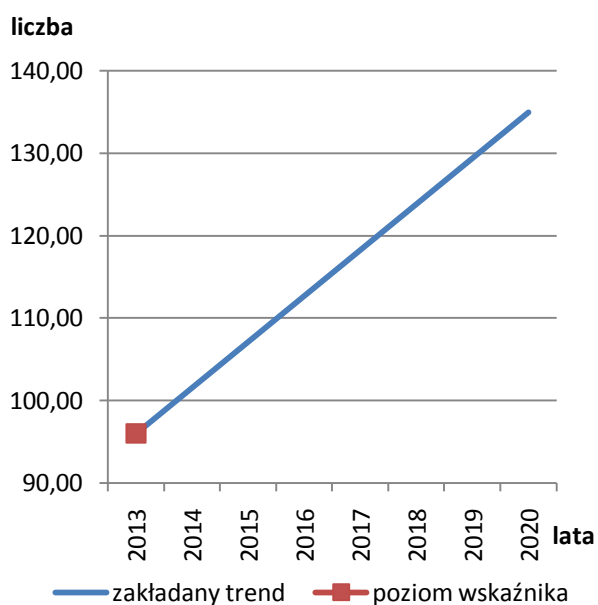
38. Udział podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie województwa łódzkiego oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych w liczbie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z województwa łódzkiego ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	bd	bd	55,3

40. Liczba produktów i wydarzeń symbolicznych o znaczeniu regionalnym związanych z historią i tradycją objętych patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego

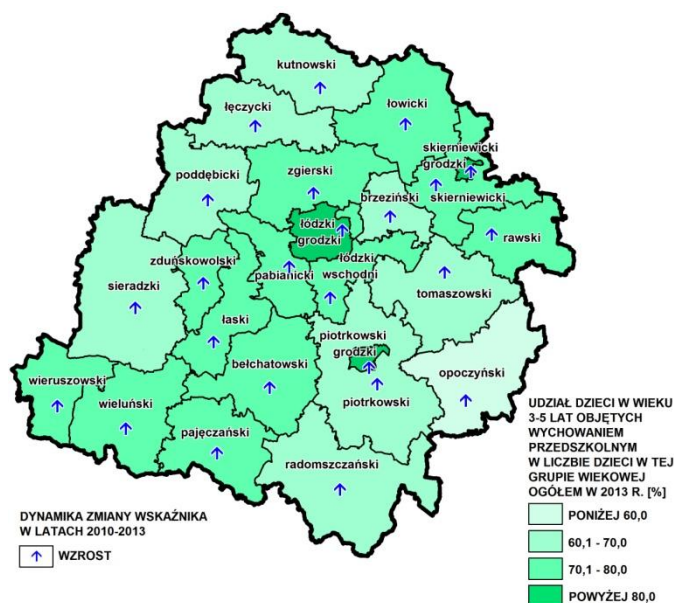
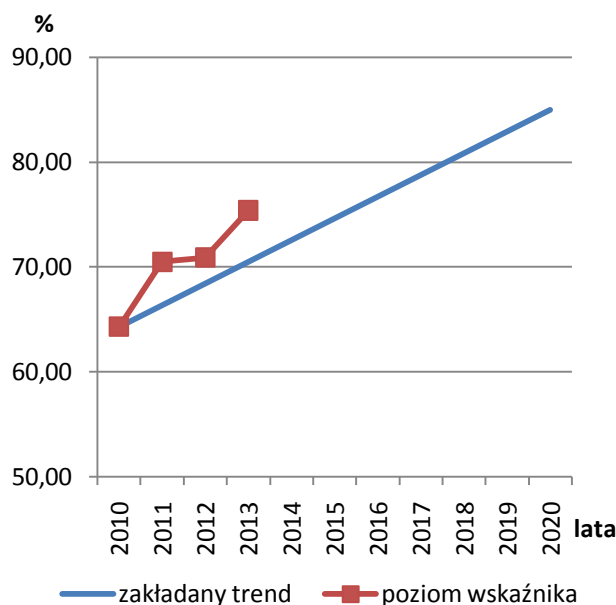
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	bd	bd	96

CEL OPERACYJNY 5. WYSOKI STANDARD I DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH

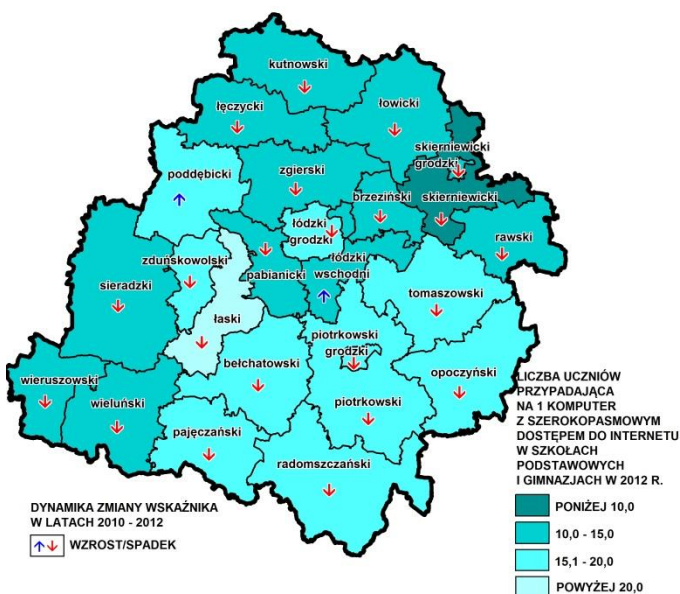
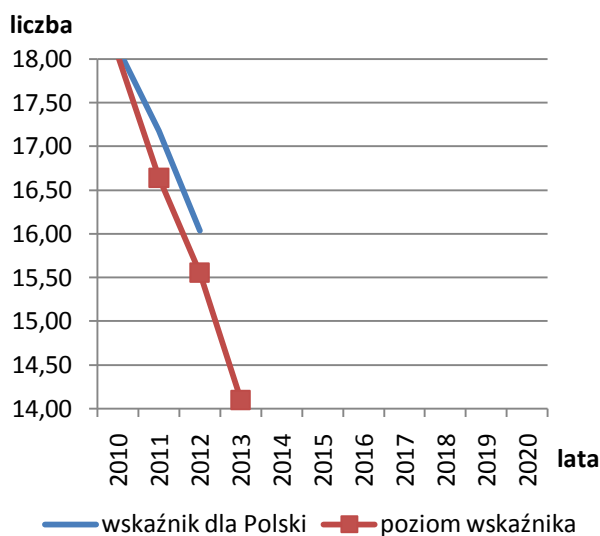
43. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej w województwie ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	64,3	70,5	70,9	75,4

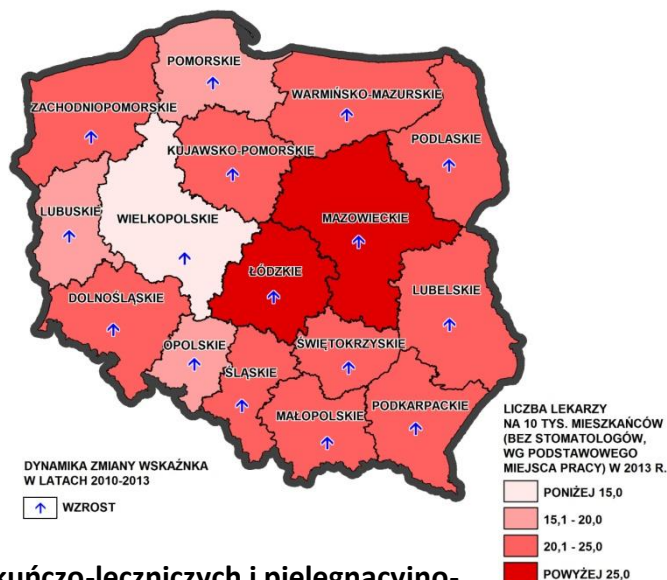
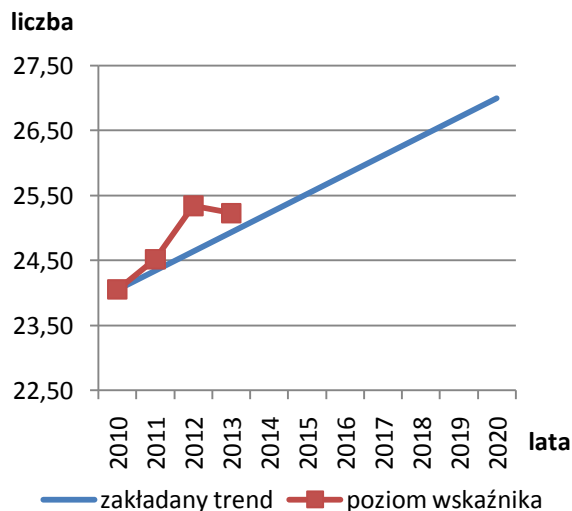
44. Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjach

	2010	2011	2012	
łódzkie	18,03	16,64	15,55	14,10
Polska	18,12	17,18	16,05	bd

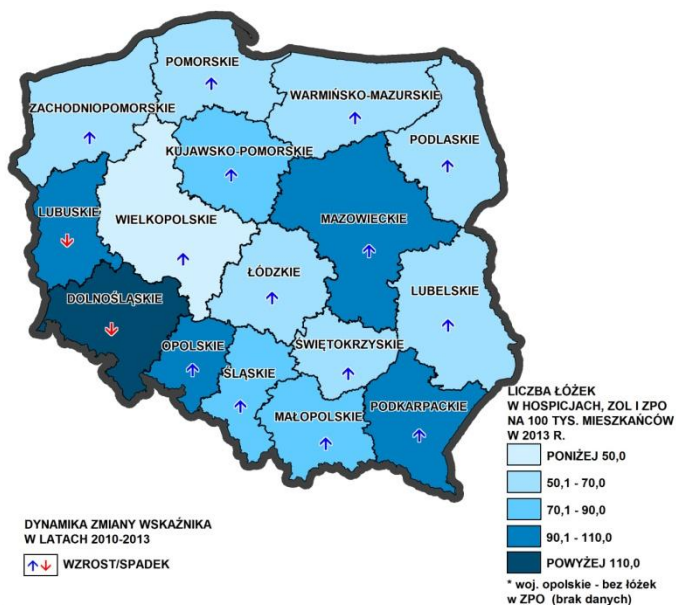
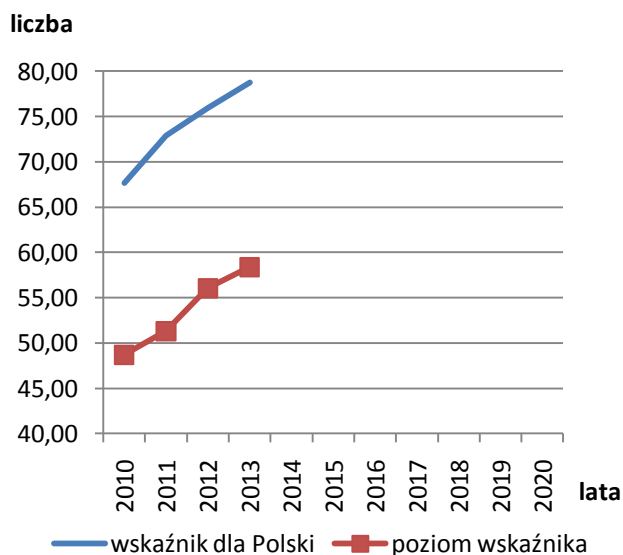
45. Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców (bez stomatologów, wg podstawowego miejsca pracy)

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	24,1	24,5	25,3	25,2

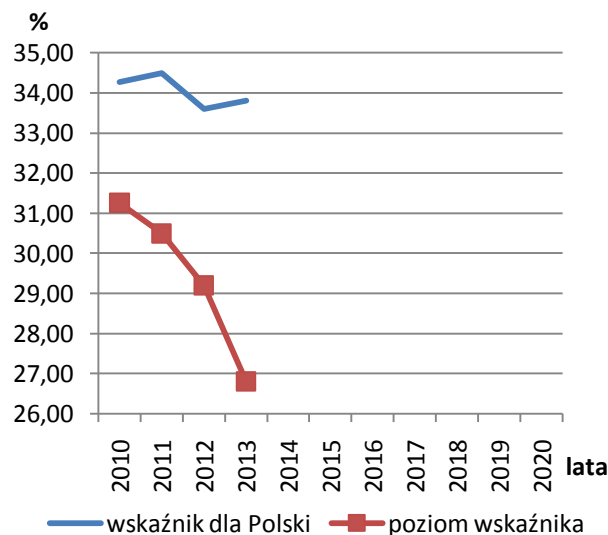
46. Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	48,69	51,31	56,05	58,37
Polska	67,65	72,86	75,90	78,75

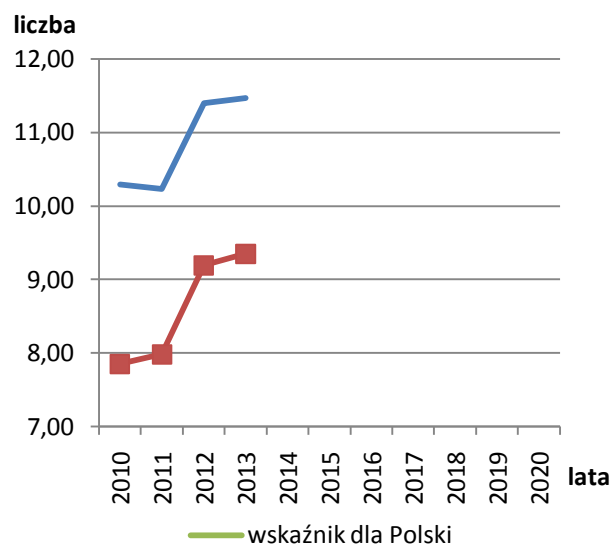
47. Udział wykorzystanych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	31,26	30,50	29,20	26,80
Polska	34,27	34,50	33,60	33,80

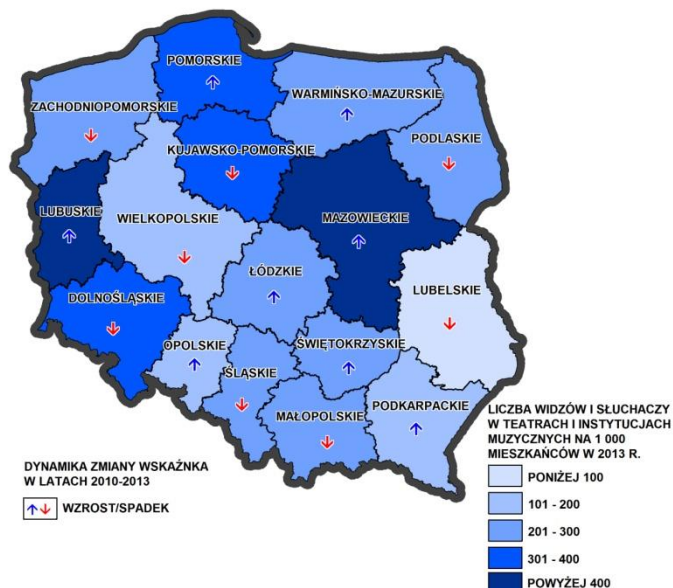
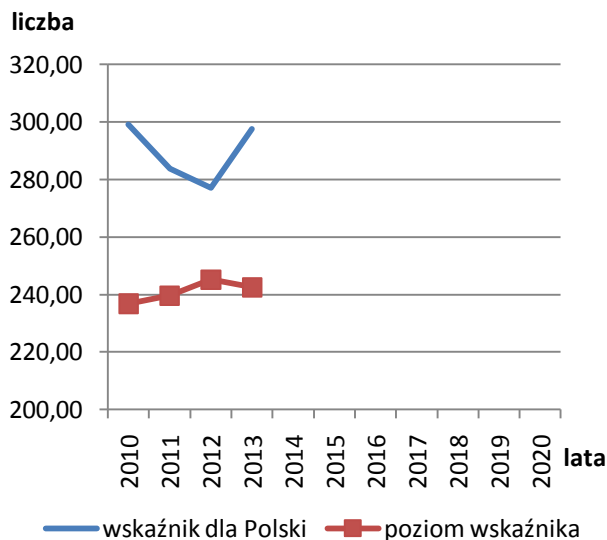
48. Liczba całorocznych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 000 mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	7,85	7,98	9,19	9,35
Polska	15,84	15,74	17,53	11,48

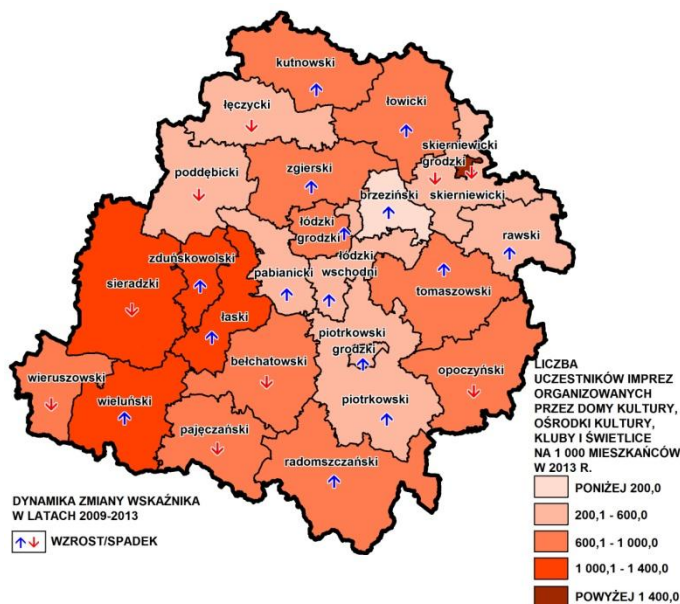
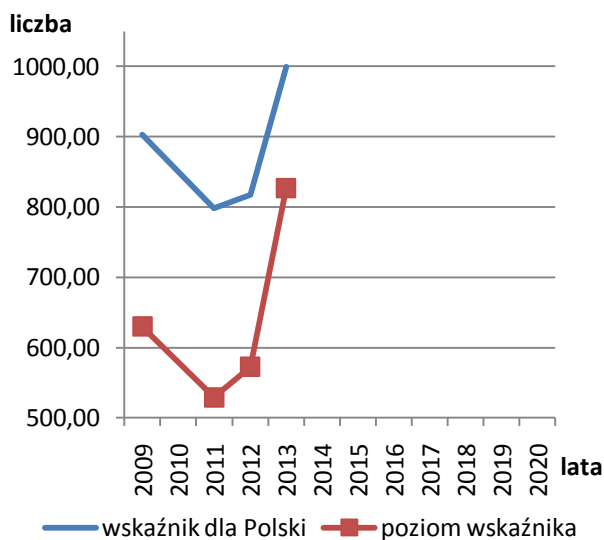
49. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	236,79	239,59	245,16	242,57
Polska	299,15	283,85	277,19	297,55

50. Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, klubach, świetlice na 1 000 mieszkańców

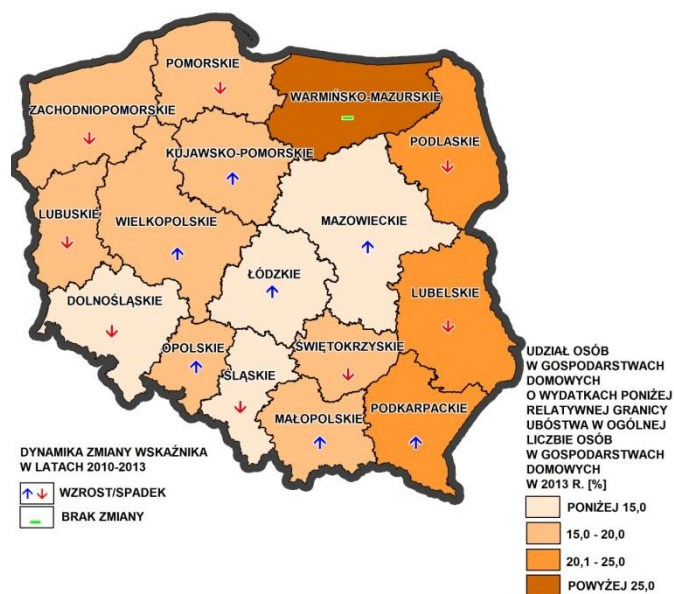
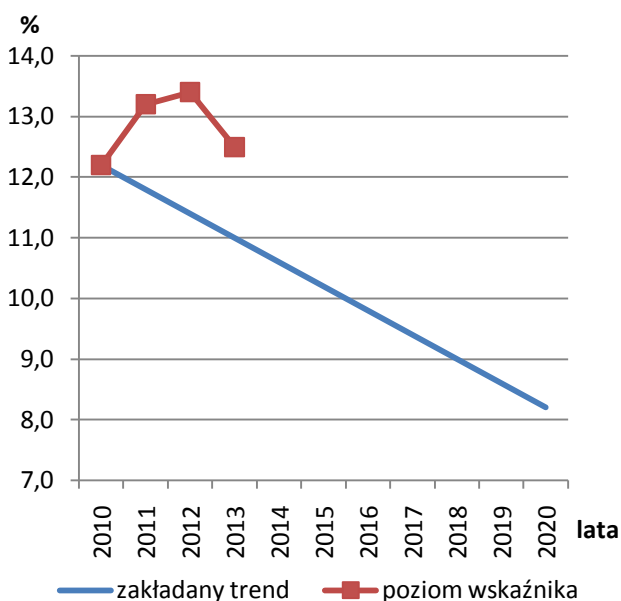
	2009	2011	2012	2013
łódzkie	629,96	529,08	527,6	827,25
Polska	903,07	798,18	817,04	999,83

CEL OPERACYJNY 6. REINTEGRACJA SPOŁECZNA GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

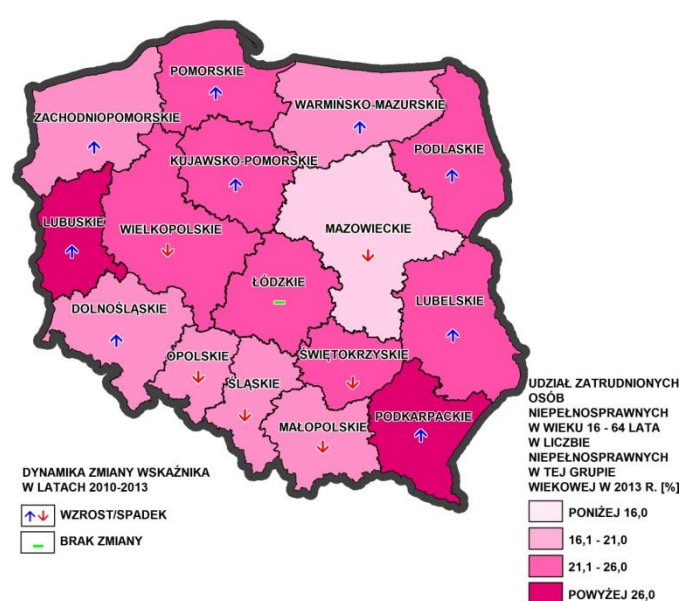
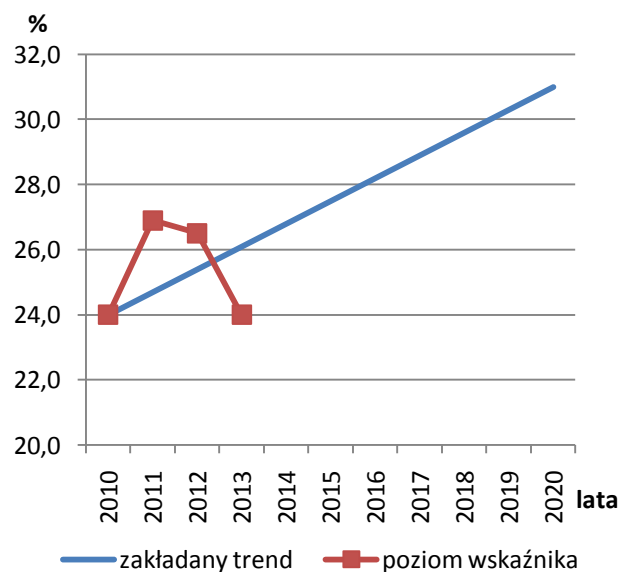
53. Udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w ogólnej liczbie osób w gospodarstwach domowych [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	12,5	13,2	13,4	12,5

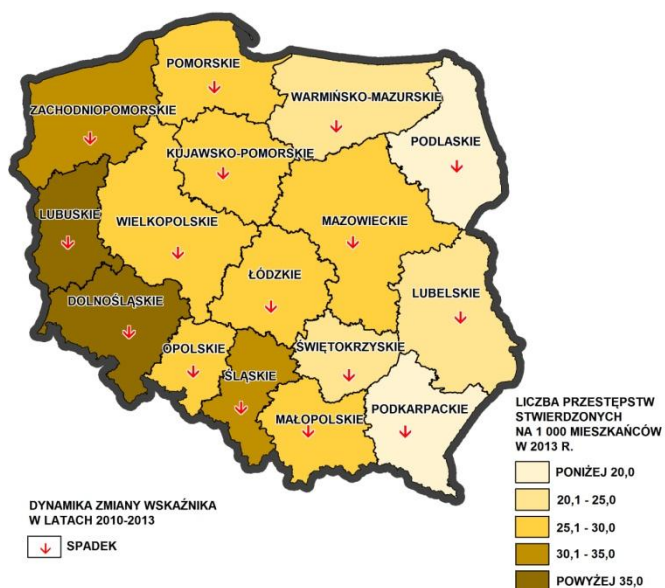
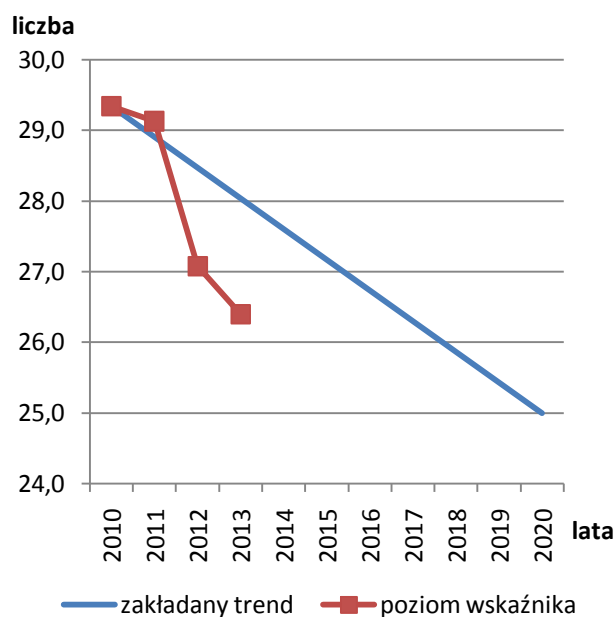
54. Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w liczbie niepełnosprawnych w tej grupie wiekowej [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	24,0	26,9	26,5	24,0

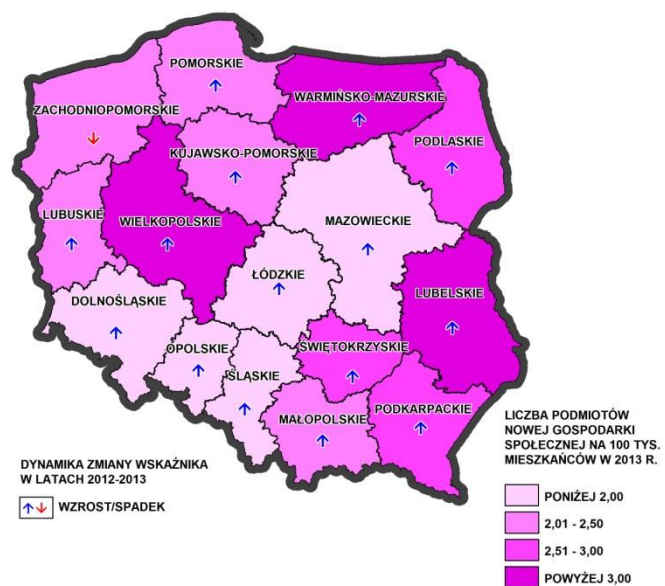
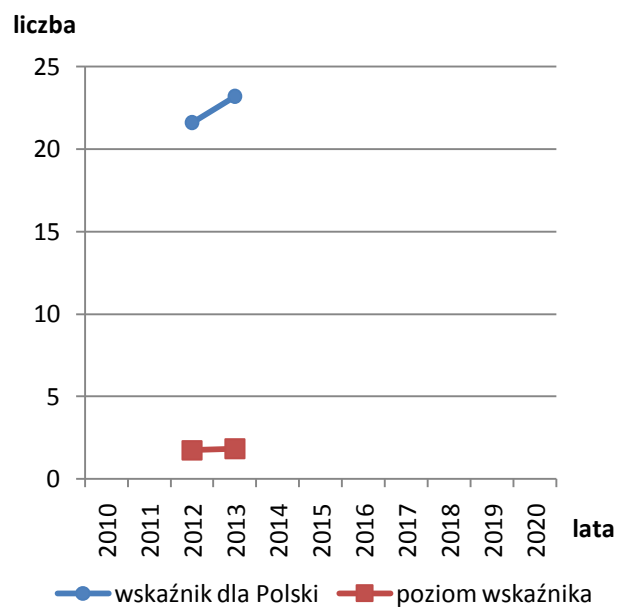
55. Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	29,34	29,13	27,08	26,04

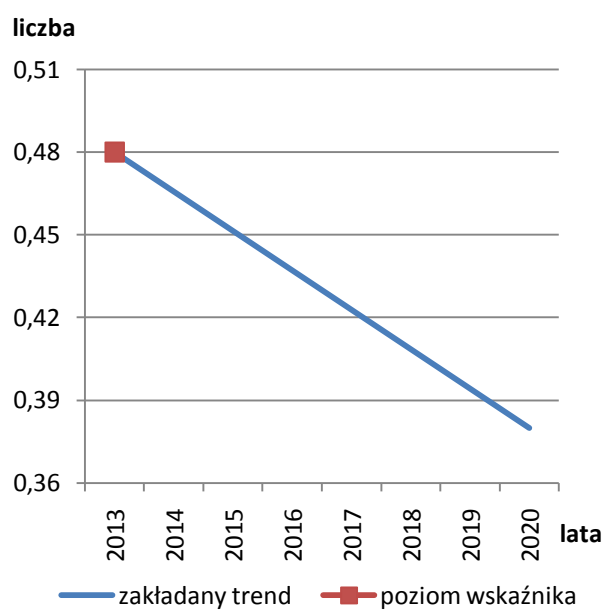
56. Liczba podmiotów nowej gospodarki społecznej na 100 tys. mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	bd	1,74	1,83

57. Liczba osób bezdomnych na 1 000 mieszkańców

	2010	2011	2012	2013
Łódzkie	bd	bd	bd	0,48

SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wskaźniki kluczowe

Wskaźniki monitorowania Celu strategicznego Spójność Przestrzenna opisują oddziaływanie polityki regionalnej na sytuację na rynku mieszkaniowym, zapewnienie dobrej wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, poziom uprzemysłowienia województwa i stanowią punkt odniesienia oceny stopnia realizacji ww. celu.

W ostatnim roku w województwie nastąpiło pogorszenie poziomu wskaźnika liczby mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności, który wynosił 2,39 (spadek o 0,78 w stosunku do 2012 r.). Wskazuje to na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej ludności oraz załamanie się sytuacji w branży budowlanej. Ponadto pomimo tymczasowego wzrostu tego wskaźnika w latach 2010 – 2012 (z 2,74 w 2010 r. do 3,17 w 2012 r.) rósł on wolniej niż przeciętnie w kraju.

W latach 2010-2013 udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych - terenów przemysłowych w powierzchni ogółem podlegał niewielkiemu wzrostowi o 0,02 p.p., osiągając wartość docelową w 2013 r.(0,35%).

W 2013 r. pomimo trwających prac związanych z budową autostrad w regionie, gęstość ich sieci w województwie w odniesieniu do średniej dla UE = 27 wynosi tyle samo co w 2012 r. czyli 10,30 km/1000 km², co wynika z nieoddania do użytku w tym czasie żadnego nowego ich odcinka. W stosunku do 2010 r. wzrosła ona o 143 p.p. , a ich długość z 77,2 km w 2010 r. do 110,5 km w 2013 r.

Wskaźniki realizacji 7. Celu operacyjnego – Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej

Dla osiągnięcia ww. celu operacyjnego zakłada się poprawę jakości i integrację podsystemów transportowych, rozwój nowoczesnych usług logistycznych i multimodalnych, zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, zbudowanie efektywnego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania produktów ubocznych.

W oparciu o zestaw 13 zaproponowanych wskaźników można stwierdzić, iż w 2013 r. 2 z nich osiągnęły zakładany poziom, a realizacja 3 wskaźników zmierza we właściwym kierunku tj., ich wartości wskazują na korzystny trend zmian w poniżej monitorowanych obszarach. Zamierzony poziom osiągnęła gęstość dróg rowerowych wzrastając w stosunku do 2011 r. o 1,01 km/100 km² do poziomu 2,59 km/100 km² powyżej średniej krajowej (2,47 km/100 km). Drugim wskaźnikiem, który w 2013 r. przekroczył z wynikiem 1,74 mln, zakładaną wartość na 2020 r. (1,70 mln) jest liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską na 10 tys. mieszkańców miast obsługiwanych komunikacją miejską. Tempo tego wzrostu od 2010 r. (o 0,44 mln) znacznie przewyższa zakładany trend. Pozytywny kierunek zmian utrzymuje się także w zakresie długości linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h, jednak tempo ich realizacji jest nadal bardzo powolne, a zanotowany wzrost to 13,2 km linii kolejowych dostosowanych do wyższych parametrów prędkości.

Poprawia się wyposażenie gospodarstw domowych w infrastrukturę techniczną tj. dostęp do Internetu (od 2010 r. wzrost o 10,5 p.p.) oraz sieć kanalizacyjną (od 2010 r. wzrost o 1,26 p.p.), jednak tempo tych zmian jest zbyt powolne. Dostęp do Internetu w 2013 r. w województwie miało 62,8% gospodarstw domowych przy średniej krajowej wynoszącej 68,80%, zaś udział mieszkańców obsługiwanych przez sieć kanalizacji w ludności ogółem wynosił 60,90%, przy zakładanym poziomie na 2020 r. 76,60%. W 2013 r. zaszła natomiast korzystna zmiana w zakresie liczby gospodarstw domowych korzystających z gazu przewodowego w województwie (412 556 odbiorców), co daje wzrost o 5 400 odbiorców w stosunku do 2011 r. (407 108). W ciągu ostatniego roku pogorszyła się jednak sytuacja w zakresie gospodarki odpadami - o 24,1% zwiększył się udział odpadów komunalnych zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów komunalnych zbieranych zmieszanych. Wzrost ten nastąpił po zadowalającym trendzie spadkowym w latach 2010 – 2012 (spadek o 11 p.p. w 2011 r. i 19 p.p. w 2012 r.) i może mieć związek ze zmienionymi zasadami ich odbioru oraz niewiarygodnymi danymi w sprawozdaniach gmin dotyczących ilości odebranych odpadów komunalnych¹³.

W latach 2010-2013 systematycznie spadał udział pasażerów w Porcie Lotniczym Łódź im. Reymonta w odniesieniu do innych portów lotniczych w Polsce (w 2013 r. 1,41% czyli o 0,59 p.p. mniej niż w 2010 r.), a poziom wskaźnika znacznie odbiegał od zakładanej wartości na 2020 r. tj. 7,50%.

Zgodnie z opracowaniem wykonanym w 2014 r. przez firmę SEENDICO DORADCY „Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” od 2011 r. został objęty badaniem wskaźnik wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego. W latach 2011 – 2013 wzrósł on z poziomu 50 208 TEU do poziomu 186 535 TEU, przekraczając zakładany na 2020 r. poziom (118 388 TEU).

Pozostałe 3 wskaźniki zostaną objęte badaniem od 2014 r., a zatem ocena tych wskaźników będzie możliwa w latach późniejszych¹⁴.

Wskaźniki realizacji 8. Celu operacyjnego – Wysoka jakość środowiska przyrodniczego

Cel ten realizowany będzie dzięki wsparciu społeczeństwa i władz publicznych. Zakłada się podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, ograniczenie dewastacji środowiska i minimalizowanie negatywnych następstw rozwoju cywilizacyjnego i niekorzystnych zjawisk naturalnych.

W latach 2010 – 2013 nastąpił wzrost o 0,2 p.p. lesistości województwa. Udział lasów w powierzchni województwa ogółem osiągnął w 2013 r. wartość 21,30% daleką od zakładanej na 2020 r. (25%). Pozytywnym zjawiskiem jest znaczne zmniejszenie zagrożenia pożarami dla lasów. W 2013 r. nastąpił spadek powierzchni lasów dotkniętych

¹³ WIOŚ, Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2013 r., Łódź 2014.

¹⁴ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

pożarami do 40,77 ha, co stanowi wartość mniejszą o 53 p.p. w stosunku do 2010 r. i 93,3 p.p. w stosunku do 2012 r.

Po okresie minimalnego wzrostu udziału powierzchni prawnie chronionej w powierzchni województwa ogółem w latach 2010 – 2012 (wzrost o 0,02 p.p.), w 2013 r. sytuacja w zakresie obejmowania ochroną prawną obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo uległa pogorszeniu osiągając wartość 19,64% (spadek o 0,08 p.p. w stosunku do 2010 r.), co miało związek ze zlikwidowaniem niektórych form ochrony przyrody (np. 2 rezerwatów przyrody). Nadal największą powierzchnię terenów chronionych w województwie mają powiaty łaski i brzeziński (powyżej 40% w ich powierzchni ogółem).

Podobna sytuacja ma miejsce w 2013 r. z wskaźnikiem „wydatki inwestycyjne na małą retencję wodną”, gdzie nastąpił spadek do wartości 473 tys. zł (o 95,7% w stosunku do 2010 r.), co wskazuje na trend odwrotny niż w kraju (wzrost o 178%). Zaistniała sytuacja w województwie może mieć związek z długim czasem realizacji inwestycji i dużą zmiennością w lokowaniu środków.

Wskaźniki realizacji 9. Celu operacyjnego – Zrównoważony system osadniczy

Zakłada się, że zrównoważony system osadniczy będzie tworzył trwałą siećową strukturę powiązań funkcjonalnych między ośrodkami różnej wielkości, w których będzie następowała koncentracja funkcji specjalistycznych i komplementarnych o znaczeniu ponadregionalnym. Rdzeniem systemu będzie Łódź, pełniąca rolę metropolii. Zakłada się kształtowanie ładu przestrzennego, rewitalizację obszarów zdegradowanych, przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji.

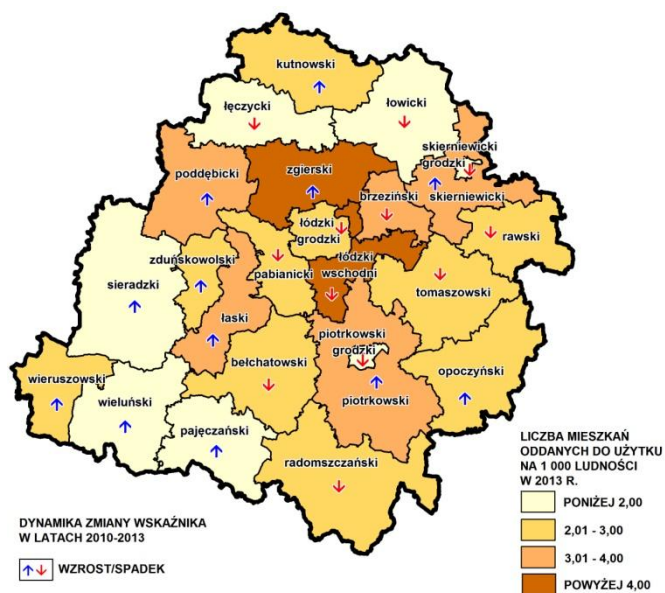
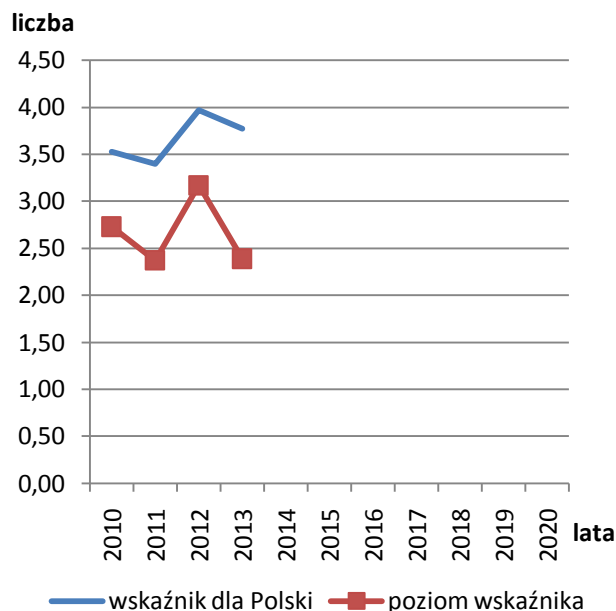
Dynamika przyrostu liczby „podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców biegunów wzrostu”(miasta: Bełchatów, Kutno, Łowicz, Łódź, Opoczno, Pabianice, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń, Zduńska Wola, Zgierz) uległa poprawie z 99,0 w 2011r. do 104,0 w 2013 r., zaś wzrost gęstości zaludnienia w biegunach wzrostu od 2012 r. zaczął minimalnie odbiegać od linii zakładanego trendu osiągając wartość 3,37% w 2013 r. Korzystna sytuacja wzrostowa dotyczy wskaźnika liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminach wiejskich na 10 tys. mieszkańców gmin wiejskich (z 600,23 w 2010 r. do 641,5 w 2013 r.), co potwierdza zjawisko wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców wsi.

Niewystarczające zaś jest tempo przyrostu w latach 2010 – 2013 dochodów z podatku CIT dla biegunów wzrostu na 1 tys. mieszkańców (wzrost o 5 p.p. do 104% w 2013 r.) oraz udziału powierzchni województwa objętego planami miejscowymi (wzrost o 0,91 p.p. do 29,87% w 2013 r.), który znacznie odbiega od zakładanych 40% w 2020 r.

III CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA

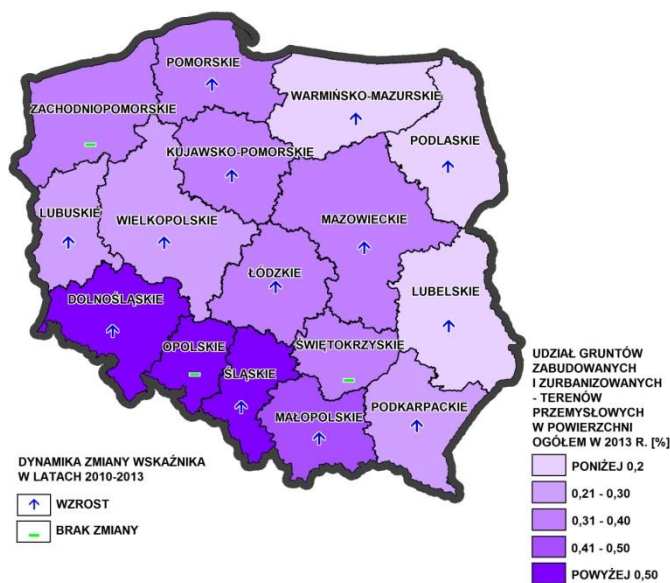
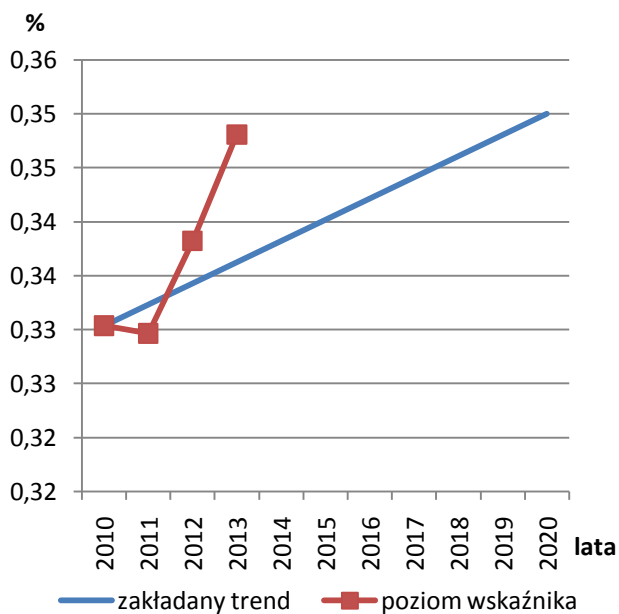
58. Liczba mieszkań oddanych do użytku na 1 000 ludności

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	2,73	2,37	3,17	2,39
Polska	3,53	3,40	3,97	3,77

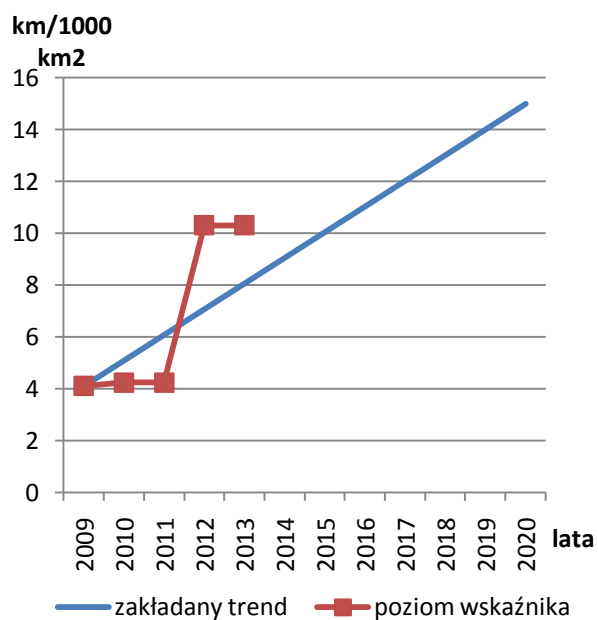
59. Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – terenów przemysłowych w powierzchni ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	0,33	0,33	0,34	0,35

**61. Gęstość sieci autostrad w województwie łódzkim w odniesieniu do średniej dla UE=27
[km/1000km²]**

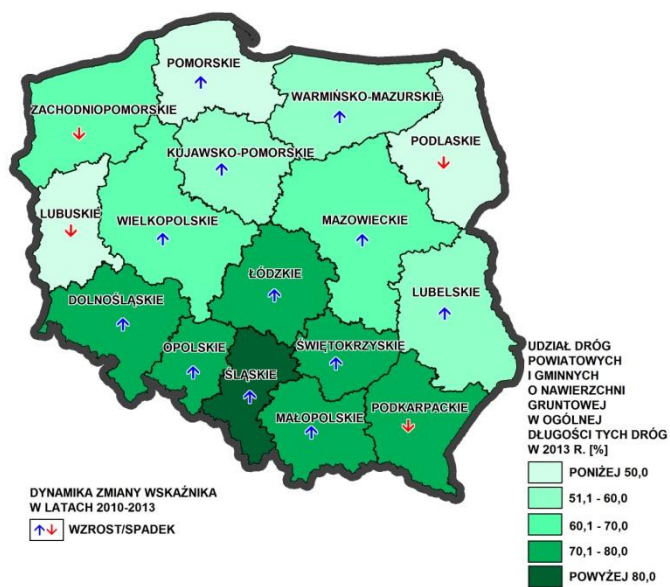
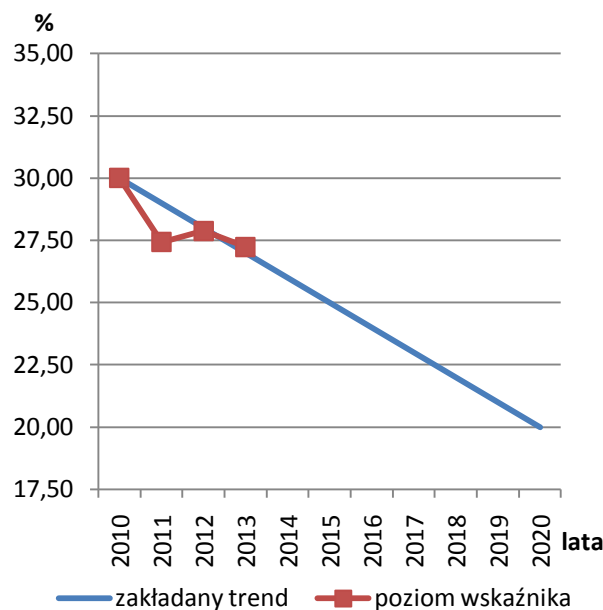
	2009	2010	2011	2012	2013
łódzkie	4,10	4,24	4,24	10,30	10,30

CEL OPERACYJNY 7. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ

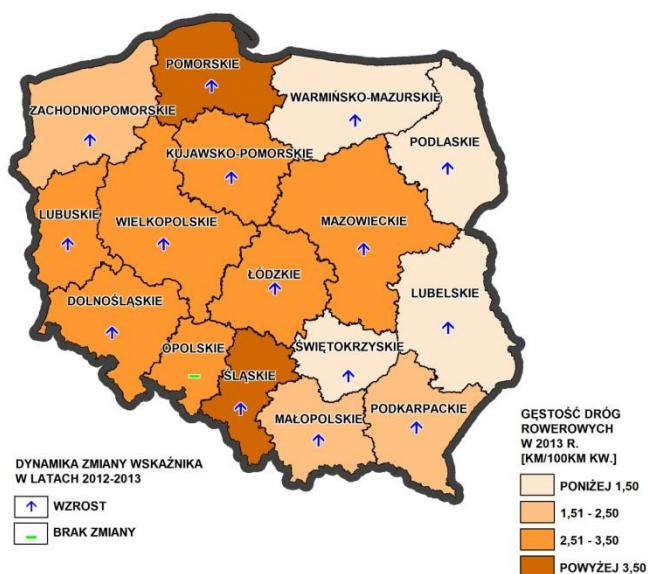
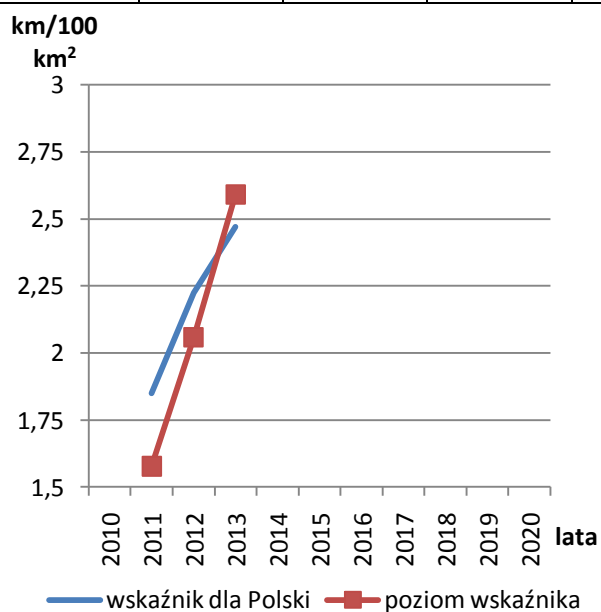
62. Udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	30,00	27,43	27,88	27,33

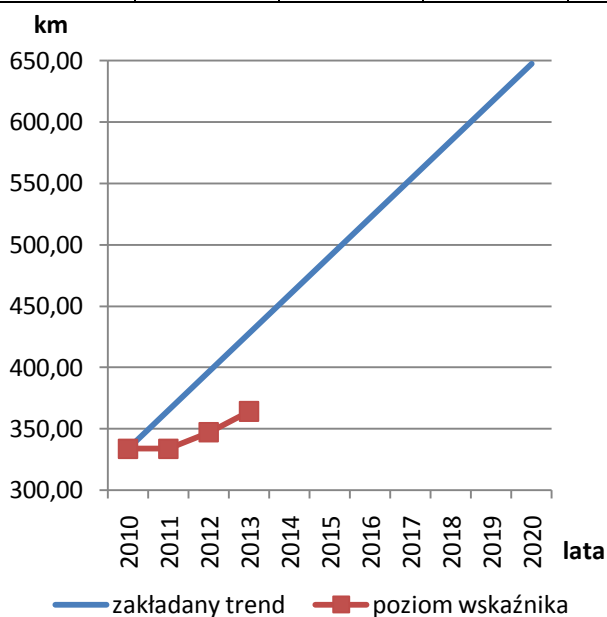
63. Gęstość dróg rowerowych [km/100 km²]

	2010	2011	2012	
łódzkie	bd	1,58	2,06	2,59
Polska	bd	1,85	2,22	2,47

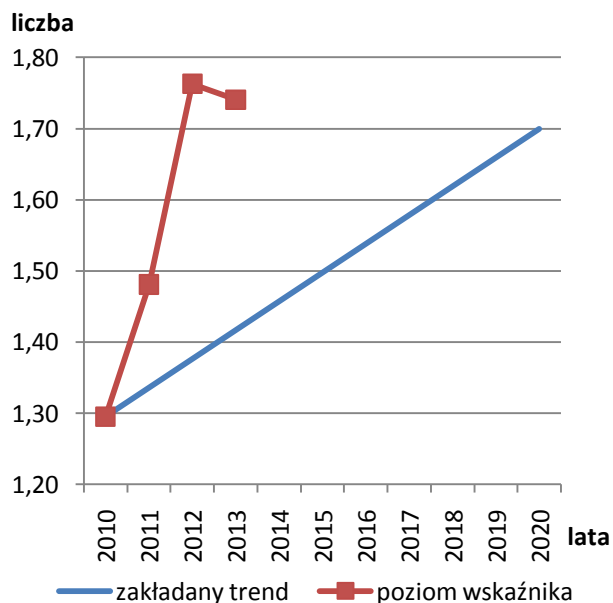
64. Długość linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h i więcej [km]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	333,88	333,88	347,08	364,25

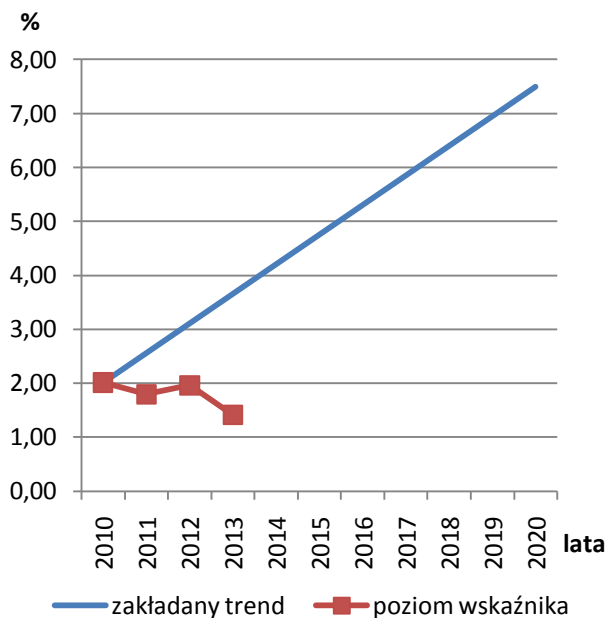
65. Liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską na 10 000 mieszkańców miast obsługiwanych komunikacją miejską [mln]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	1,30	1,48	1,76	1,74

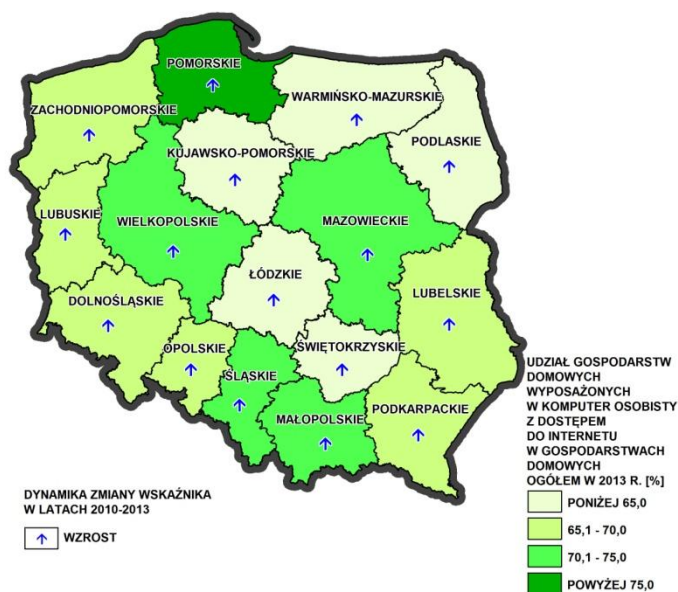
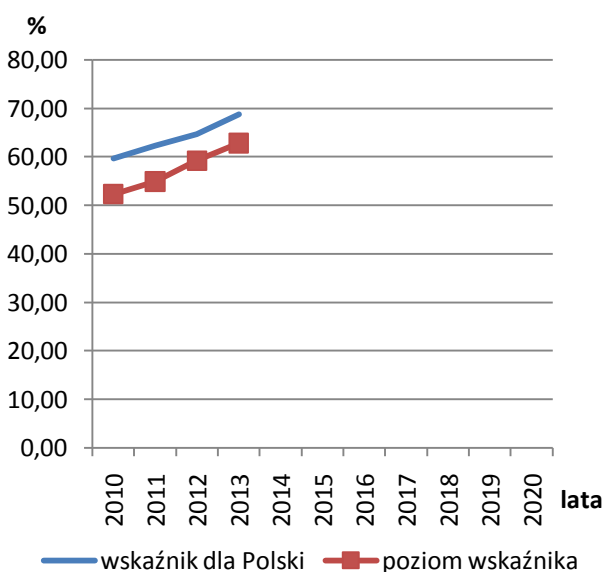
66. Udział pasażerów w Porcie Lotniczym Łódź im. W. Reymonta do pasażerów w portach lotniczych w Polsce (przyjazdy + wyjazdy) [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	2,01	1,80	1,96	1,41

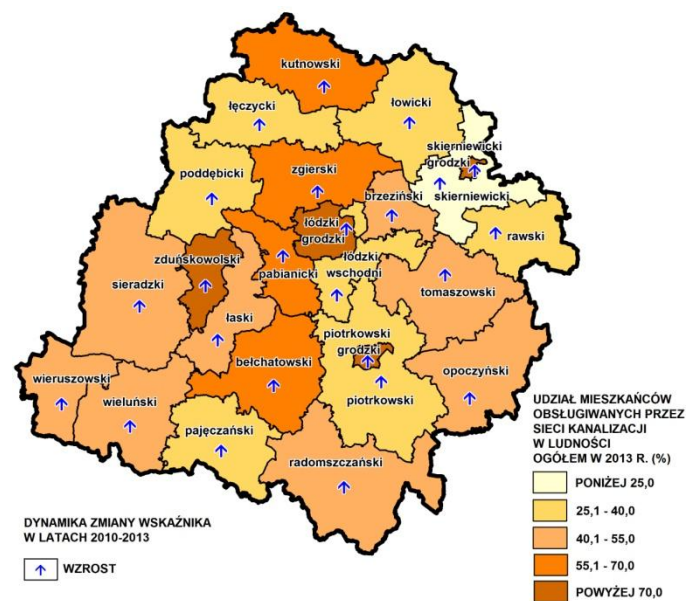
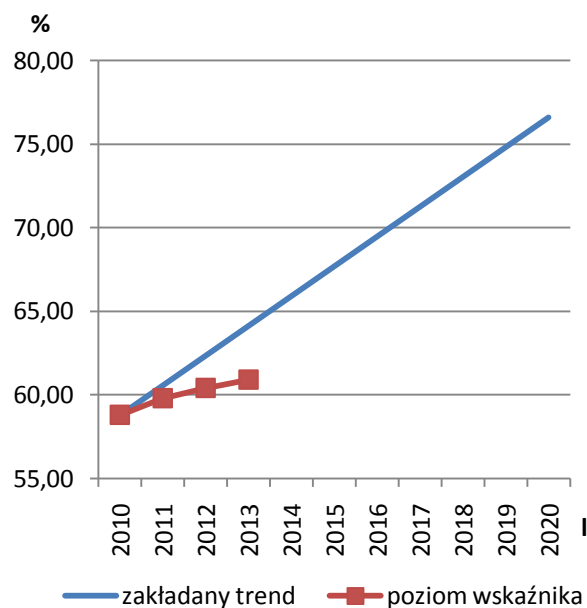
67. Udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu w gospodarstwach domowych ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	52,3	54,9	59,2	62,80
Polska	59,6	62,3	64,7	68,80

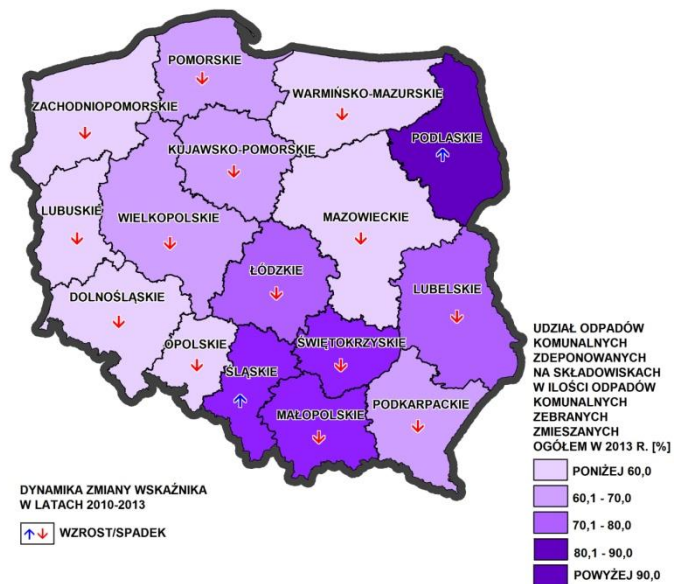
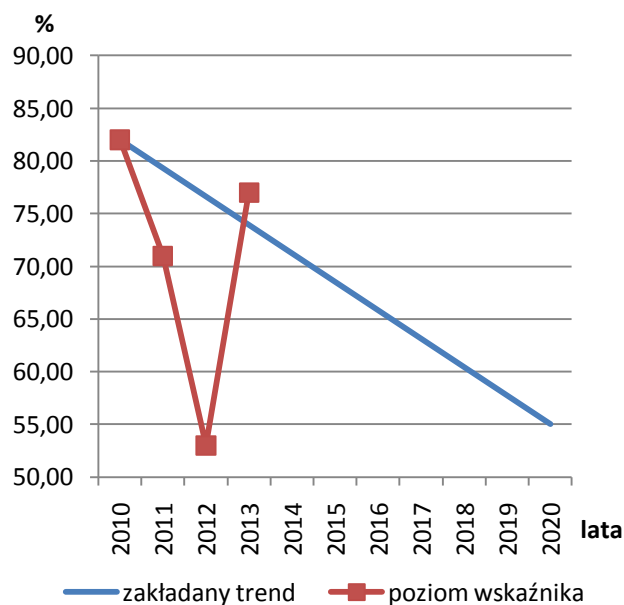
68. Udział mieszkańców obsługiwanych przez sieci kanalizacji w ludności ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	58,8	59,8	60,4	60,9

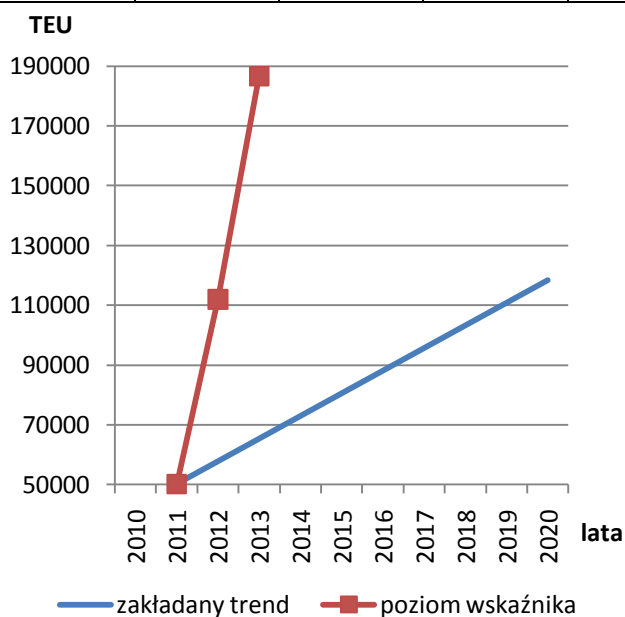
69. Udział odpadów komunalnych zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów komunalnych zebranych zmieszanych ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	82,0	71,4	52,6	76,7

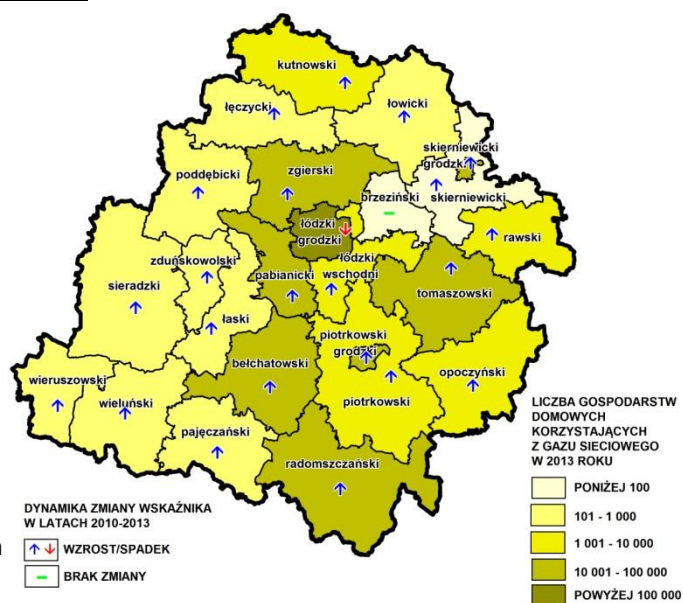
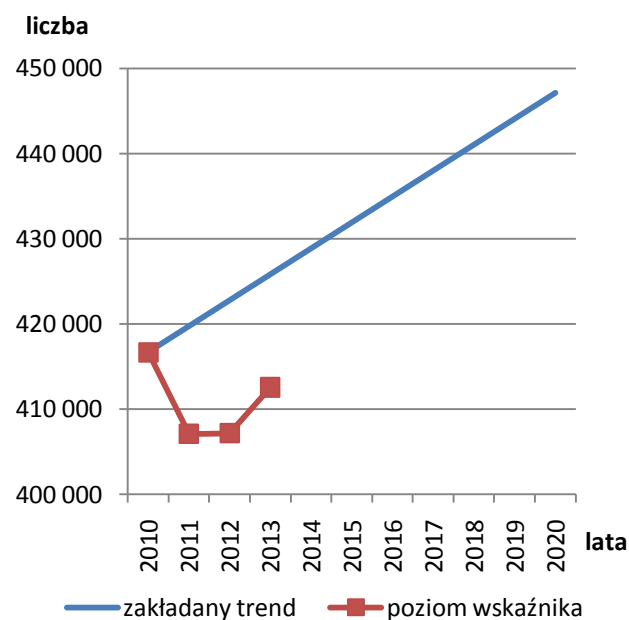
72. Wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych [TEU]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	50 208	111 976	186 535

74. Liczba gospodarstw domowych korzystających z gazu przewodowego

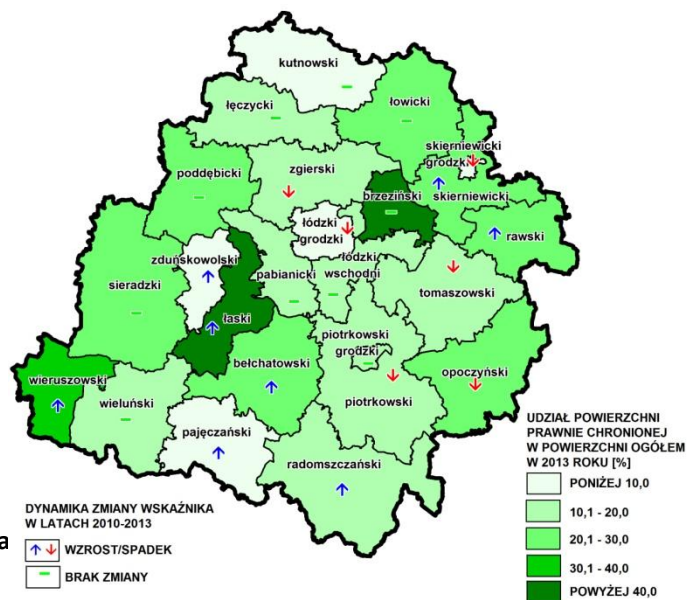
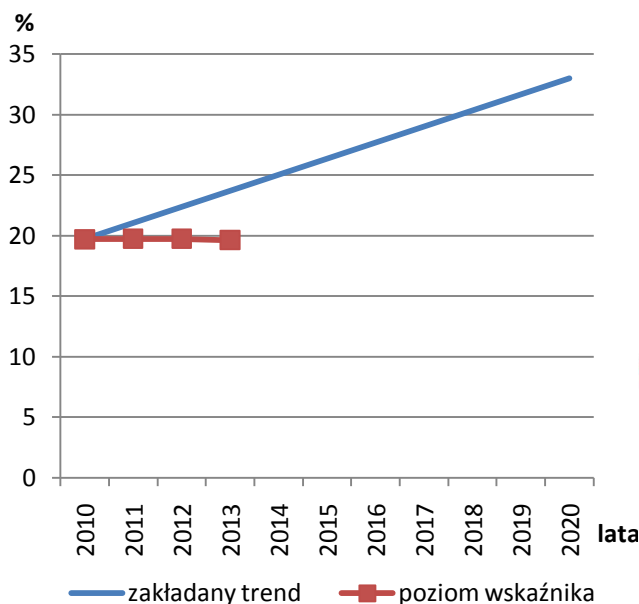
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	416 664	407 108	407 157	412 556

CEL OPERACYJNY 8. WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

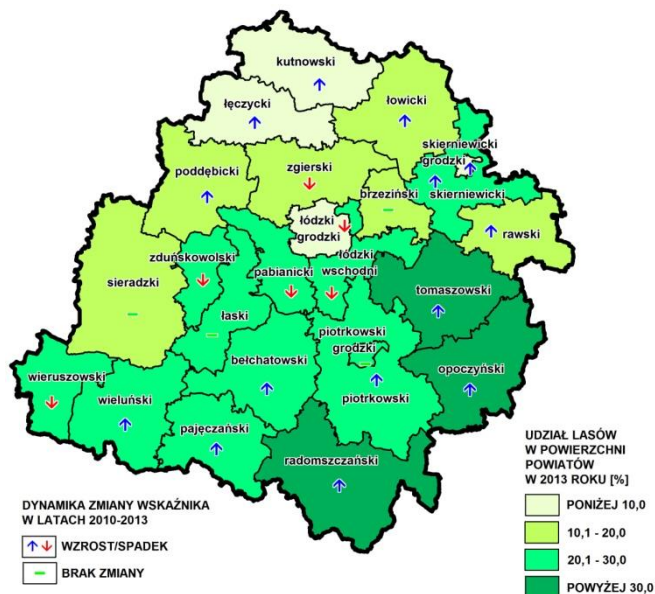
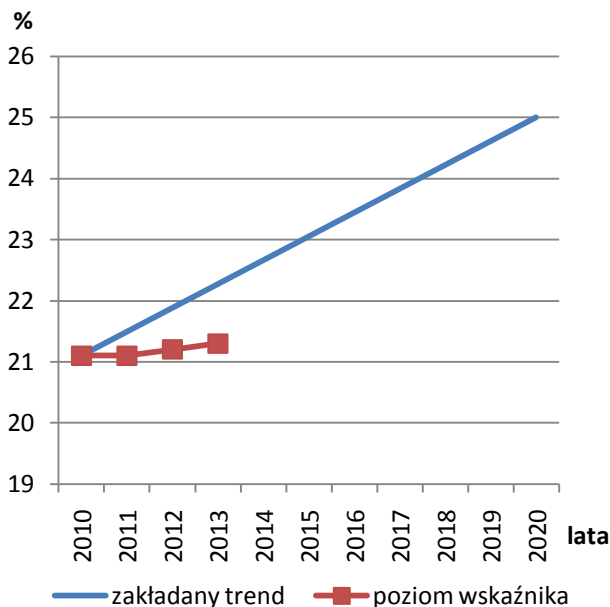
75. Udział powierzchni prawnie chronionej w powierzchni województwa ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	19,72	19,73	19,74	19,64

76. Udział lasów w powierzchni województwa ogółem [%]

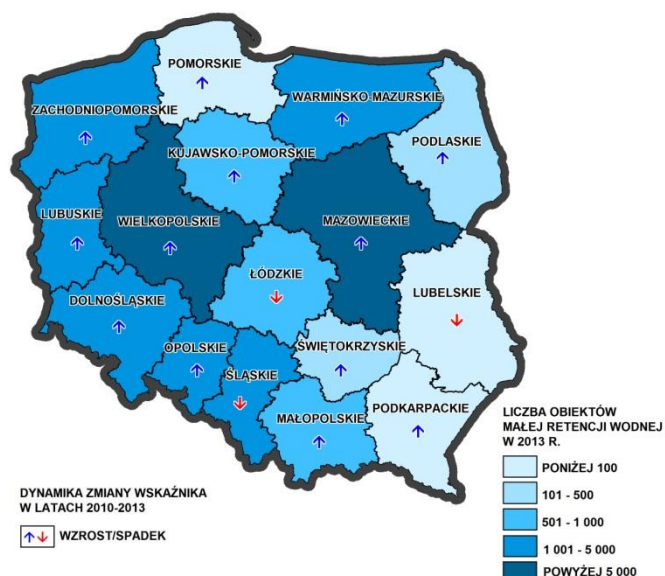
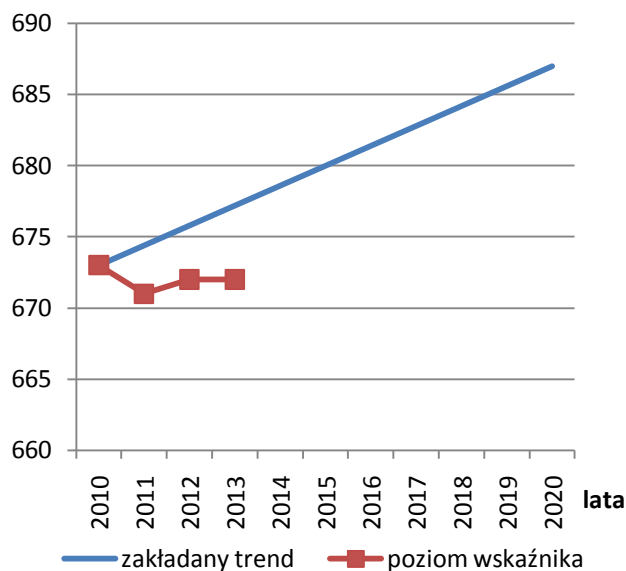
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	21,1	21,1	21,2	21,3

77. Liczba obiektów małej retencji wodnej

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	673	671	672	672

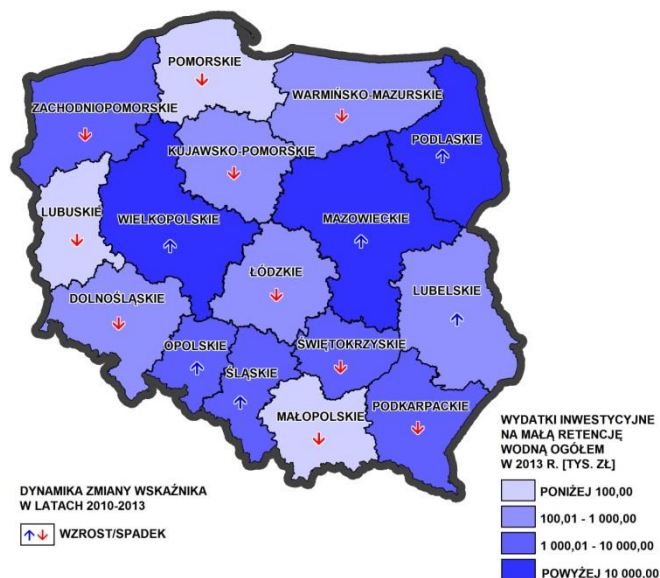
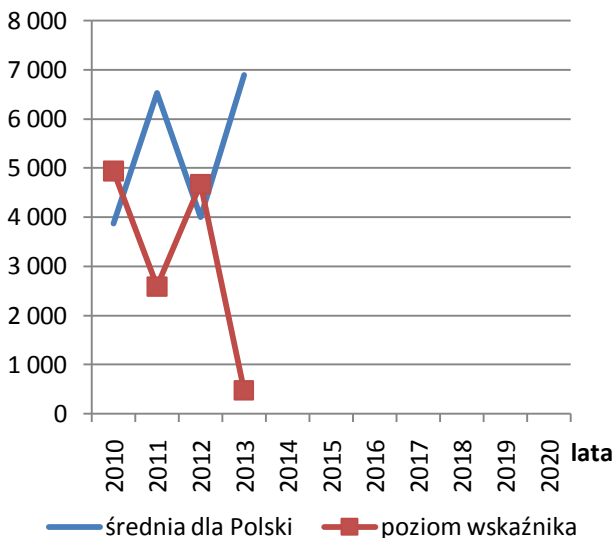
liczba

78. Wydatki inwestycyjne na małą retencję wodną ogółem [tys. zł]

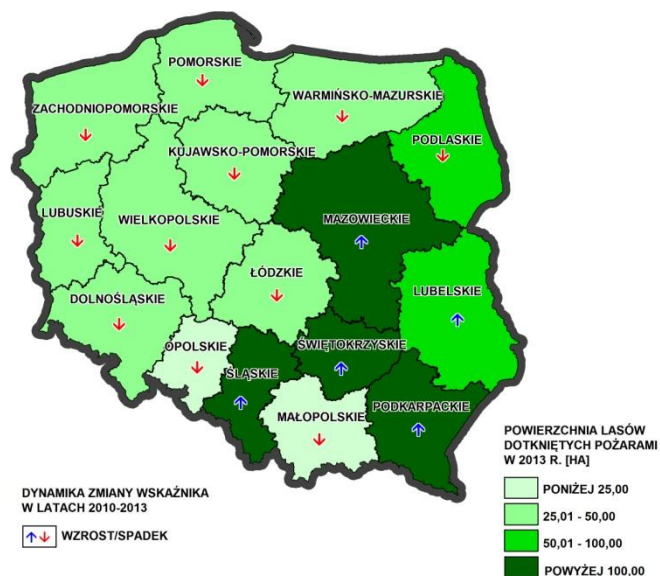
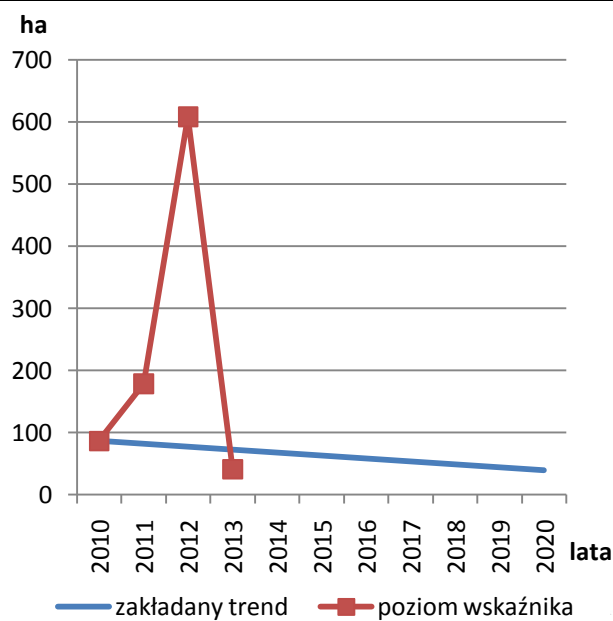
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	4941	2589	4677	473
Polska	3872	6533	3999	6893

tys. zł

79. Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami [ha]

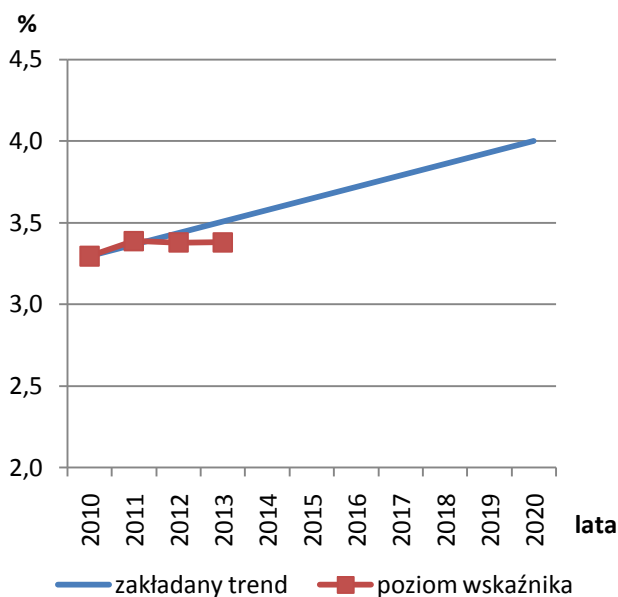
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	86,8	178,7	608,6	40,77

CEL OPERACYJNY 9. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OSADNICZY

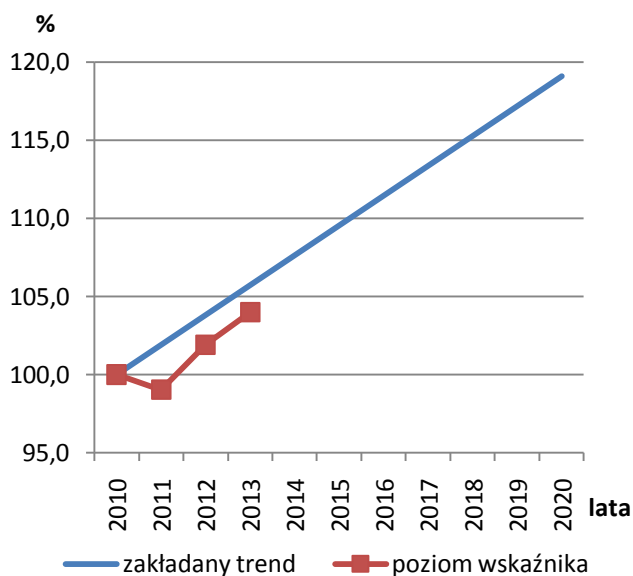
80. Stosunek gęstości zaludnienia w biegunach wzrostu do gęstości zaludnienia we wszystkich miastach województwa

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	3,30	3,39	3,38	3,38

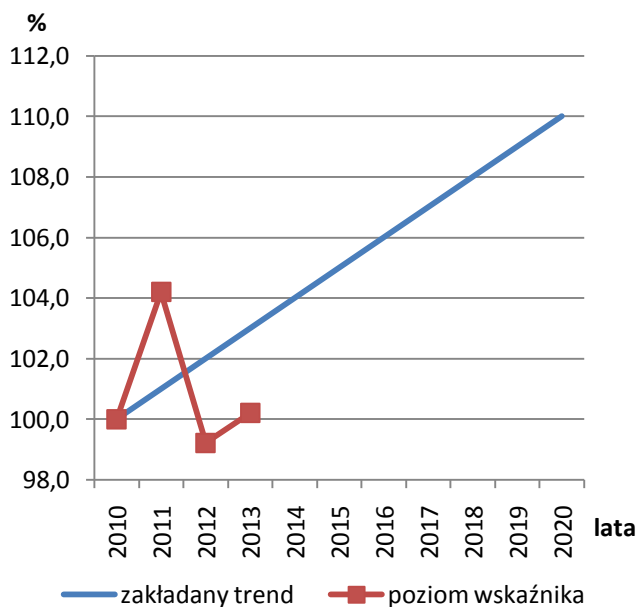
81. Dynamika przyrostu liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców biegunów wzrostu (rok 2010 = 100%) [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	100,0	99,0	101,9	104,0

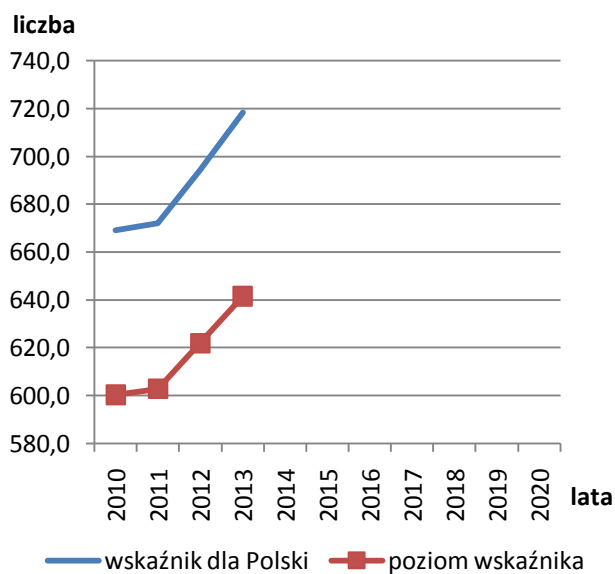
82. Dynamika przyrostu dochodów z podatku CIT dla biegunów wzrostu na 1000 mieszkańców (rok 2010 = 100%) [%]

	2010	2011	2012	2012
łódzkie	100,0	104,2	99,2	100,2

83. Liczba podmiotów w REGON w gminach wiejskich na 10 tys. mieszkańców gmin wiejskich

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	600,2	602,9	621,8	bd
Polska	669,1	672,9	694,3	bd

84. Udział powierzchni województwa objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	29,0	28,8	28,9	29,9

**POLITYKA
TERYTORIALNO-
FUNKCJONALNA**

Strategia Rozwoju Województwa, oprócz założeń polityki horyzontalnej, zawiera komponent polityki terytorialno-funkcjonalnej, adresowanej do podmiotów działających na wyspecjalizowanych obszarach funkcjonalnych województwa oraz w obszarach miejskich i wiejskich.

Polityka terytorialno-funkcjonalna monitorowana jest w Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2020 za pomocą 19 wskaźników, z czego 4 zgodnie z opracowaniem wykonanym w 2014 r. przez firmę SEENDICO DORADCY „Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2020” zostaną objęte badaniem od 2014 r., a ich ocena będzie możliwa w latach późniejszych.

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszarów 1.1. – Obszary miejskie

Dochody własne gmin w obszarach miejskich z podatku CIT w badanych latach wykazywały niewielkie wahania wokół wartości prognozowanych na podstawie trendu liniowego. W 2013 r. dochody te wynosiły 50,54 zł per capita (wzrost o 2,08 zł w stosunku do 2010 r.). Należy przewidywać, że kontynuacja pozytywnych tendencji rozwojowych być może pozwoli na uzyskanie w 2020 r. przez gminy miejskie przychodów z podatku CIT na poziomie 65 zł per capita.

Wyższe od prognozowanego tempo wzrostu w latach 2010–2013 wykazywał wskaźnik dotyczący wielkości powierzchni użytkowej mieszkań przypadającej na jednego mieszkańca na obszarach miejskich wzrost o 4,3% (z 25,37 do 26,47 m²), co zapewniło przekroczenie w 2012 r. planowanej docelowej wartości wskaźnika dla 2020 r. (26,00 m²).

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszarów 1.2. – Obszary wiejskie

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na obszarach wiejskich na 1 000 mieszkańców w latach 2010-2013 pomimo niewielkiej tendencji wzrostowej z 53,11 do 56,39, osiągnęła jedynie wartości poniżej wyznaczonej linii trendu zakładającej zwiększenie liczby podmiotów do 80 jednostek w 2020 r. Osiągnięcie docelowej wartości wskaźnika wymaga zwiększenia tempa wzrostu aktywności gospodarczej w gminach wiejskich.

Wyposażenie w infrastrukturę społeczną nie jest zadowalające. W latach 2010-2013 nastąpił niewielki postęp w rozwoju edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich. W 2013 r. udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej dla obszarów wiejskich wynosił 38,51% (wzrost o 3,49 p.p. w stosunku do 2010 r.). Tempo wzrostu jednak jest zbyt niskie w stosunku do potrzeb, co spowoduje trudności w osiągnięciu zakładanego poziomu na 2020 r. (80%).

Zmiany proporcji sieci wodociągowej w stosunku do sieci kanalizacyjnej pozwalają na określenie stopnia nierówności w poziomie uzbrojenia obszarów wiejskich w infrastrukturę wodną w odniesieniu do poziomu wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną. Wysokie wartości wskaźnika (7,64% w 2013 r.) świadczą o niekorzystnym, zbyt niskim poziomie rozwoju sieci kanalizacyjnej względem sieci wodociągowej. Wysokie tempo spadku wskaźnika w latach 2010 – 2013 (o 2,76 p.p.) pozwala przypuszczać, że wartość docelowa wskaźnika może zostać osiągnięta.

W latach 2010 – 2013 wzrósł o 0,36 p.p. udział powierzchni użytków rolnych gospodarstw ekologicznych (certyfikowanych) w ogólnej powierzchni użytków rolnych w obszarach wiejskich osiągając poziom 0,74%. Tempo wzrostu tego wskaźnika pozwala przypuszczać, że zakładana wartość tego wskaźnika 1,5% zostanie osiągnięta na 2020 r.

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszaru funkcjonalnego 2.1. Łódzki Obszar Metropolitalny

Wartości PKB per capita w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym wzrosły z poziomu 41,29 tys w 2010 r. do poziomu 45,43 tys. w 2012 r., pokrywając się z wartościami trendu zakładającego osiągnięcie dochodów na poziomie 60 tys. zł w roku 2020.

W 2010 r. wskaźnik udział podmiotów gospodarczych z działów gospodarki kreatywnej (sztuka, kultura, przemysł filmowy i muzyczny, media, wzornictwo, projektowanie) w ogólnej liczbie podmiotów o rejestrze REGON w ŁOM osiągnął wartość 8,72¹⁵. Brak danych dla tego wskaźnika na kolejne lata.

Dla wskaźnika „liczba imprez wystawienniczo – targowych o charakterze międzynarodowym” podano wartość bazową dla 2013 r. wynoszącą 19 imprez.¹⁶

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszaru funkcjonalnego 2.2. Zagłębie Górniczo-Energetyczne Bełchatów-Szczerców-Złoczew

Roczna wielkość emisji CO₂ w Elektrowni Bełchatów położonej na obszarze funkcjonalnym Zagłębia Górniczo-Energetycznego Bełchatów-Szczerców-Złoczew, na 1 GJ wytwarzanej energii w ostatnich latach wykazywała tendencję spadkową (z poziomu 290,7 kg w 2010 r. do 286,0 kg w 2012 r.). Poziomy emisji dwutlenku węgla w badanych latach były wyższe od zakładanych przez prognozę (270 kg).

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszaru funkcjonalnego 2.3. Zagłębie Ceramiczno-Budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca w powiatach opoczyńskim i tomaszowskim, położonych na terenie Zagłębia Ceramiczno-Budowlanego Opoczno-Tomaszów Mazowiecki, w latach 2009-2013 charakteryzowała się relatywnie wysokim tempem wzrostu o 43,3% (5 486 zł). W 2013 r. wartość produkcji osiągnęła poziom 18 143 zł per capita, tym samym osiągając wartość zbliżoną do poziomu wskaźnika wyznaczonego na podstawie prognozy na 2020 r. (18 200 zł).

W 2013 r. objęto badaniem wskaźnik dotyczący liczby wzorów użytkowych w przemyśle ceramicznym zgłoszonych do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa łódzkiego jako wartość bazową na 2013 r. podano 1 wzór.¹⁷

¹⁵ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

¹⁶ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

¹⁷ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszaru funkcjonalnego 2.4. Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa

W przypadku liczby podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w przemyśle rolno-spożywczym, zarejestrowanych w rejestrze REGON dla województwa łódzkiego, zatrudniających powyżej 50 osób na Obszarze Rozwoju Intensywnego Rolnictwa w 2013 r. odnotowano wzrost wartości wskaźnika do poziomu 33 jednostek gospodarczych, który nastąpił po wcześniejszym trendzie spadkowym w latach 2010-2012 (z 30 do 27 podmiotów). Niewielki postęp odnotowano w zakresie liczby tworzonych grup producentów rolnych w Obszarze Rozwoju Intensywnego Rolnictwa (z 17 w 2010 r. do 21 w 2012 r.). Wzrost ten jest zgodny z zakładanym trendem.

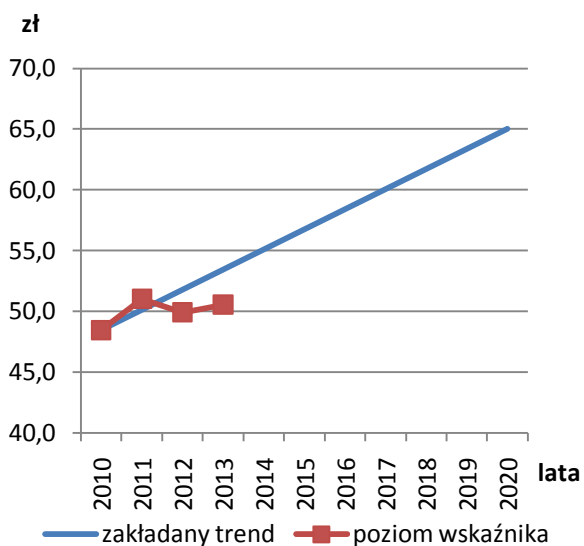
Wskaźniki realizacji Celu strategicznego dla obszaru funkcjonalnego 2.5. Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury

Według analizy stanu jednolitej części wód powierzchniowych położonych na Obszarze Turystycznym Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury, w 2011 i 2012 r. stan czystości zbiornika Jeziorsko oceniono jako dobry, natomiast zły stan cechuje wody Zbiornika Sulejowskiego. Na dzień sporządzania Raportu dane za 2013 r. nie były dostępne.

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.1. OBSZARY MIEJSKIE

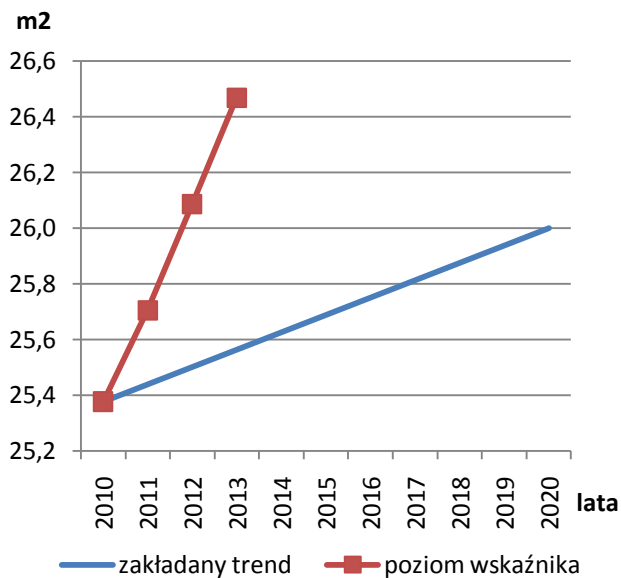
86. Dochody własne gmin w obszarach miejskich z podatku CIT na 1 mieszkańca [zł]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	48,46	51,02	49,90	50,5

87. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w obszarach miejskich [m²]

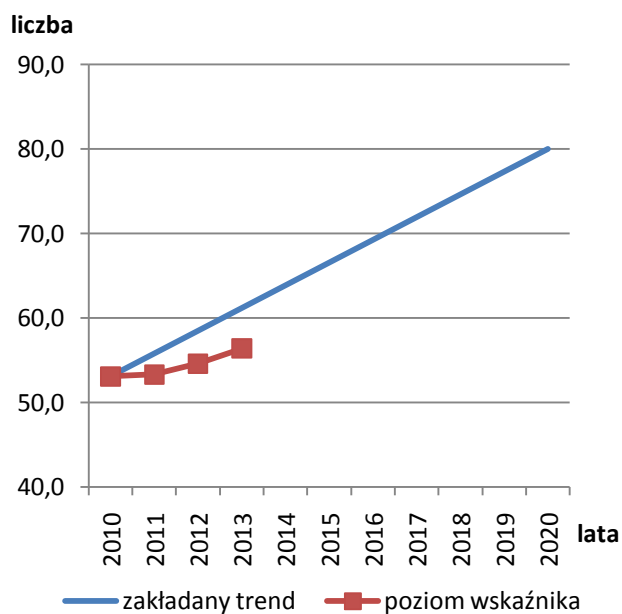
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	25,4	25,7	26,1	26,5

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.2. OBSZARY WIEJSKIE

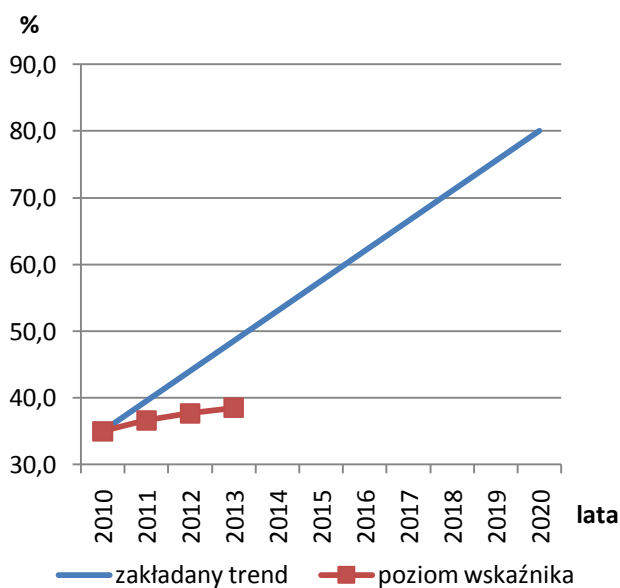
90. Liczba podmiotów w REGON dla obszarów wiejskich na 1 000 mieszkańców obszarów wiejskich

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	53,1	53,3	54,6	56,4

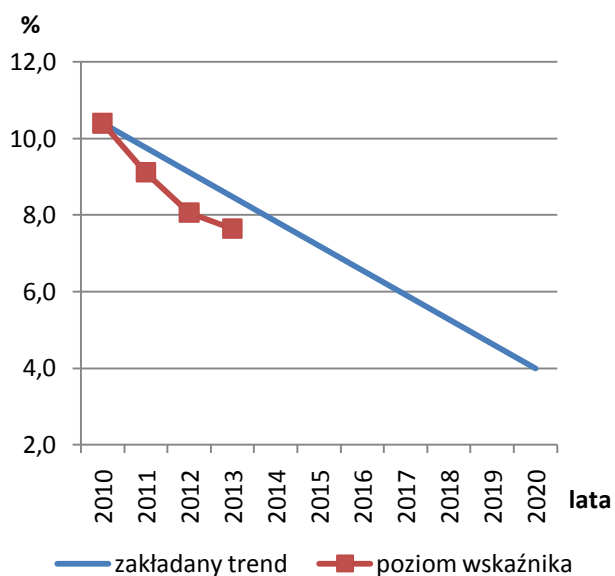
91. Udział dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej dla obszarów wiejskich [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	35,02	36,65	37,68	38,51

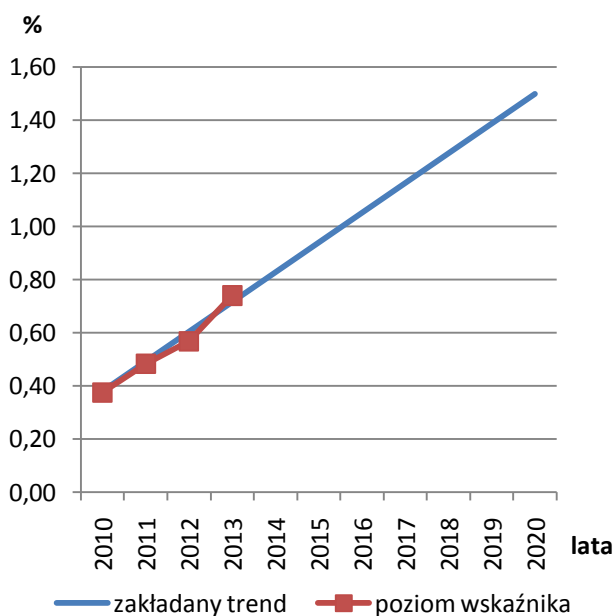
92. Proporcja sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej na terenie obszarów wiejskich

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	10,40	9,12	8,06	7,64

93. Udział powierzchni użytków rolnych gospodarstw ekologicznych w ogólnej powierzchni użytków rolnych obszarach wiejskich [%]

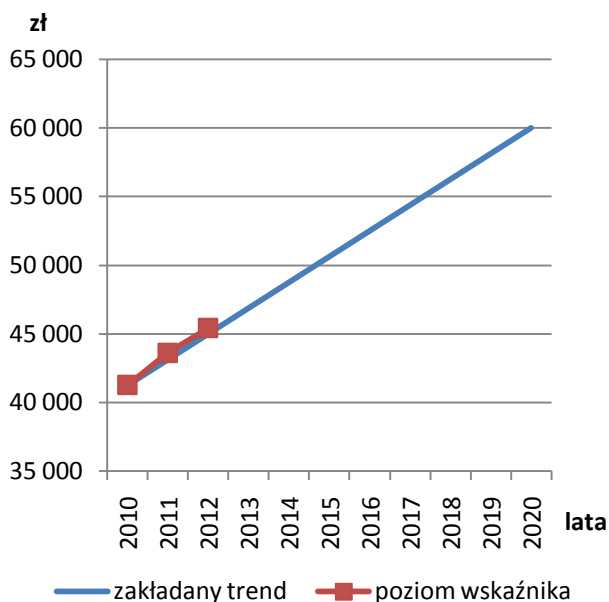
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	0,38	0,48	0,57	0,74

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.1. ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY

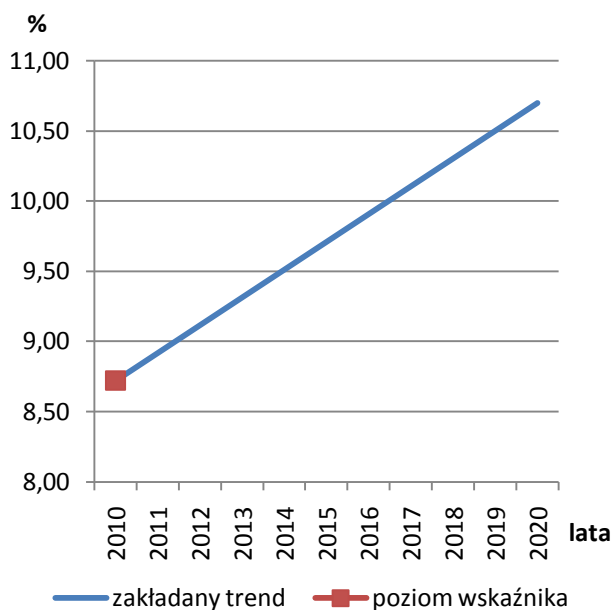
94. PKB na 1 mieszkańca w ŁOM [zł]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	41 287,44	43 631,45	45 425,59	bd

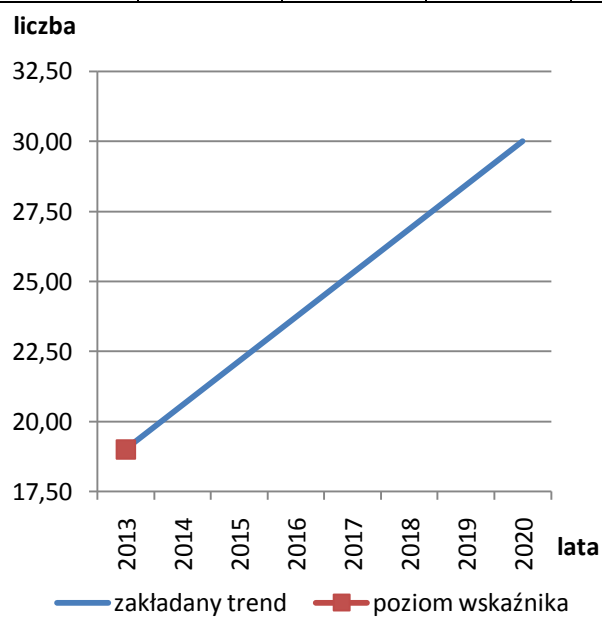
95. Udział podmiotów gospodarczych z działów gospodarki kreatywnej (sztuka, kultura, przemysł filmowy i muzyczny, media, wzornictwo, projektowanie) w ogólnej liczbie podmiotów w rejestrze REGON w ŁOM [%]

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	8,72	bd	bd	bd

96. Liczba imprez wystawienniczo – targowych o charakterze międzynarodowym w ŁOM

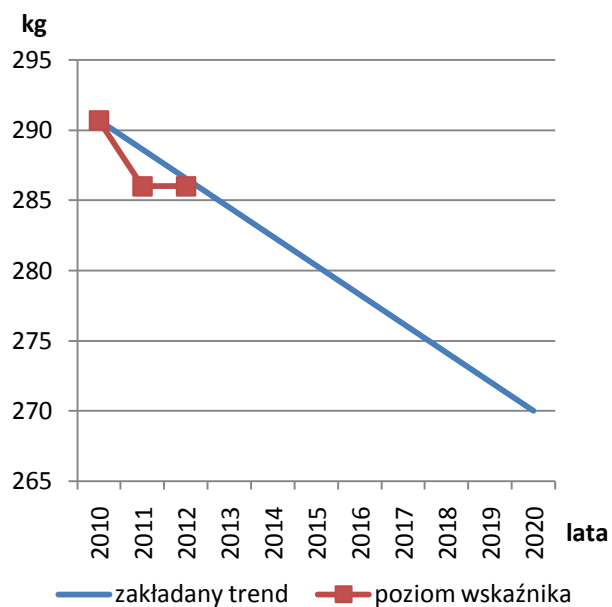
	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	bd	bd	19

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.2. ZAGŁĘBIE GÓRNICZO-ENERGETYCZNE BEŁCHATÓW-SZCZERCÓW-ZŁOCZEW

97. Roczna wielkość emisji CO₂ w Elektrowni Bełchatów na 1 GJ wytwarzanej energii [kg]

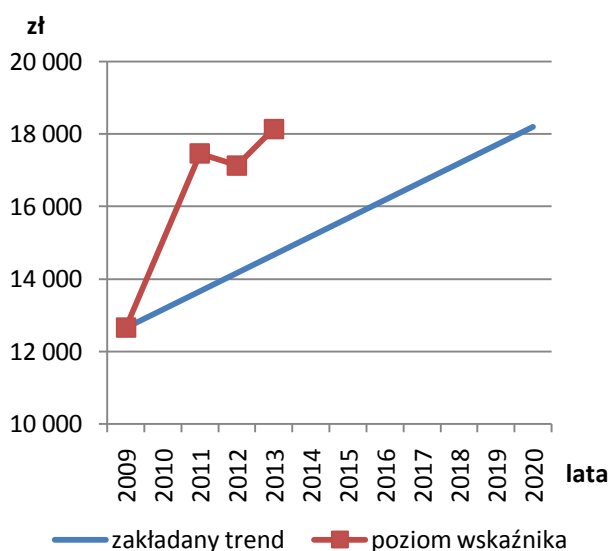
	2010	2011	2012	2013
Łódzkie	290,7	286,0	286,0	bd

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.3. ZAGŁĘBIE CERAMICZNO-BUDOWLANE OPOCZNO-TOMASZÓW MAZOWIECKI

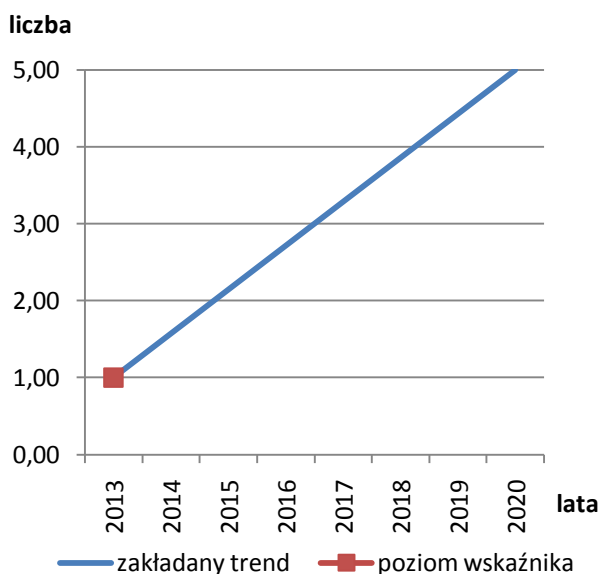
99. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w powiatach opoczyńskim i tomaszowskim [zł]

	2009	2010	2011	2012	2013
łódzkie	12 657	bd	17 467	17 134	18 143

100. Liczba wzorów użytkowych w przemyśle ceramicznym zgłoszonych do Urzędu Patentowego z terenu województwa łódzkiego

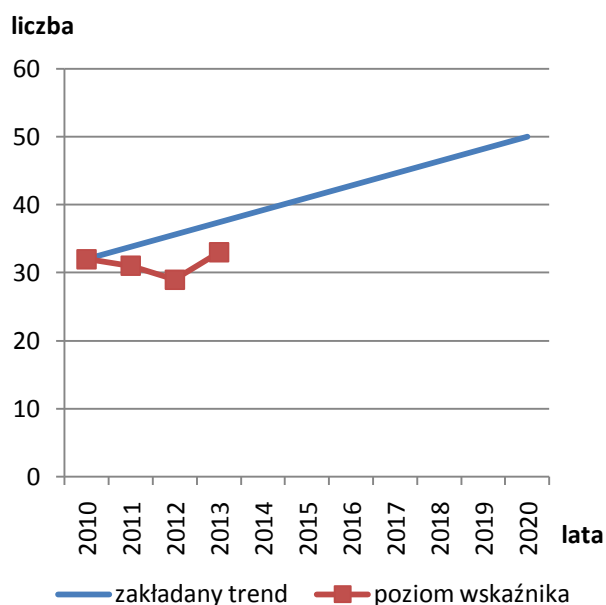
	2009	2010	2011	2012	2013
łódzkie	bd	bd	bd	bd	1

CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKCJONALNEGO 2.4. OBSZAR ROZWOJU INTENSYWNEGO ROLNICTWA

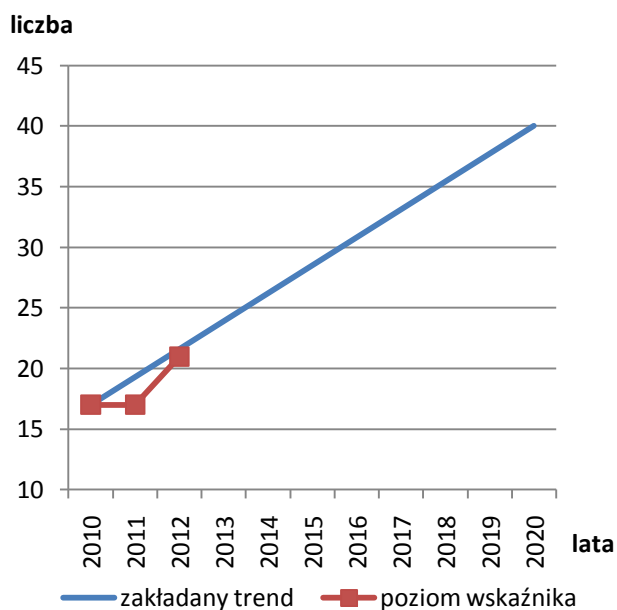
101. Liczba podmiotów gospodarczych w przemyśle rolnospożywczym zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających powyżej 50 osób w obszarze funkcjonalnym

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	30	29	27	33

102. Liczba grup producentów rolnych w obszarze rozwoju intensywnego rolnictwa

	2010	2011	2012	2013
łódzkie	17	17	21	bd

**CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH 2.5. OBSZARY
TURYSTYCZNE DOLIN RZECZNYCH PILICY, WARTY I BZURY**

104. Stan jednolitej części wód powierzchniowych

	2010	2011	2012	2013
Zbiornik Jeziorsko	bd	dobry	dobry	bd
Zalew Sulejowski	bd	zły	zły	zły

**STAN REALIZACJI
PROGRAMÓW
WDRAŻANYCH
NA POZIOMIE
REGIONALNYM**

Implementacja SRWŁ 2020 w programach regionalnych

Zapisy Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 realizowane są przez programy regionalne, w których następuje rozwinięcie i uszczegółowienie celów Strategii. W programach tych następuje operacjonalizacja ogólnej wizji rozwoju województwa oraz celów strategicznych wynikających ze Strategii.

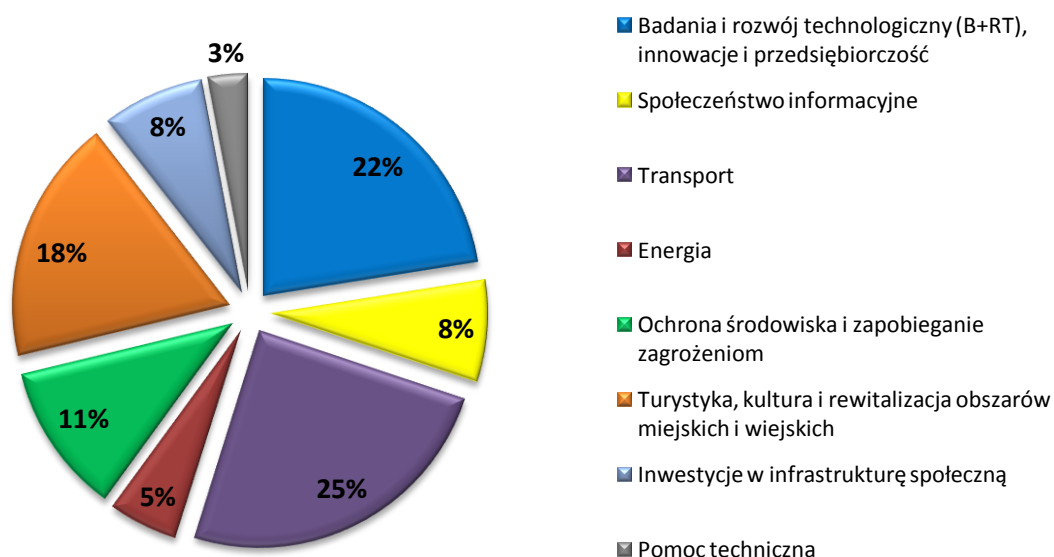
Podstawowym dokumentem implementacyjnym jest **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego**, który określa obszary i działania podejmowane przez samorząd województw, umożliwiając uzyskanie finansowania dla działań inwestycyjnych na terenie województwa.

- **Wykorzystanie funduszy europejskich dostępnych w ramach RPO 2007-2013**

Według stanu na dzień 30 kwietnia 2014 r. w ramach RPO WŁ podpisano umowy / wydano decyzje w przypadku 2362 projektów o wartości dofinansowania z UE 4 315 mln zł. (zakontraktowano 99,2% alokacji na lata 2007 – 2013). Oznacza to, że województwo łódzkie w pełni wykorzystało środki unijne przyznane na realizację RPO na lata 2007 - 2013. Dofinansowanie z RPO w przeliczeniu na 1 mieszkańca według stanu na koniec kwietnia 2014 r. wyniosło 1 717 zł. W ujęciu powiatowym największe dofinansowanie per capita trafiło do powiatów: poddębickiego (5 951,1 zł), opoczyńskiego (2 075,7 zł) i pączęńskiego (1 821,6 zł) a najmniejsze do miast: Skierniewice (807,3 zł) oraz Piotrków Trybunalski (1 009,2 zł).

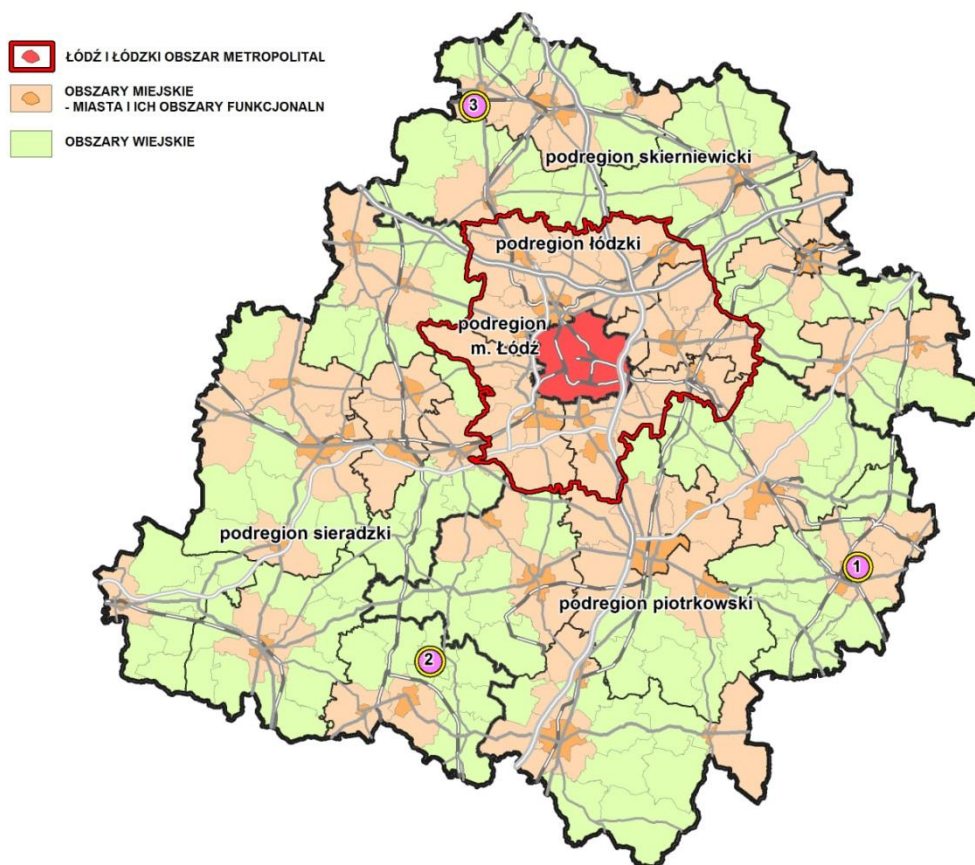
Podpisane umowy w ujęciu wartościowym (dofinansowanie UE) dotyczyły przede wszystkim obszaru wsparcia Transport (kategorie interwencji od 16 do 32) - 91 projektów o wartości 1 069 mln zł oraz obszaru Badania i rozwój technologiczny (B+RT), innowacje i przedsiębiorczość (kategorie 1-9) - 1647 projektów o wartości 970,5 mln zł. Na trzecim miejscu znalazł się obszar Turystyka, kultura i rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich (kategorie 55-61) – 82 projekty o wartości 788,6 mln zł. Czwartym pod względem wartości obszarem była Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom (kategorie 44-54) – 152 projekty o wartości 484,1 mln zł. Dalej w kolejności: Społeczeństwo informacyjne (kategorie 10-15) – 228 projektów o wartości 327,9 mln zł, Inwestycje w infrastrukturę społeczną (kategorie 75-79) – 68 projektów o wartości 325,8 mln zł, Energia (kategorie 33-43) – 87 projektów o wartości 222 mln zł. Obszar Pomoc społeczna – 7 projektów dofinansowano kwotą 126,9 mln zł. Wartość dofinansowania 1465 projektów zakończonych i całkowicie rozliczonych wyniosła 1 427 mln zł.

Wartość dofinansowania UE w podziale na obszary wsparcia w ramach RPO WŁ 2007 – 2013 wg stanu na 30 kwietnia 2014 r.:

W 2013 r. zakończono realizację m.in.:

- ✓ **3 projektów powyżej 10 mln budujących spójność gospodarczą województwa** o łącznej kwocie 39 835 733,10 PLN, w tym dofinansowaniu z UE wynosiło 25 647 669,32 PLN:
 - 1) Budowę biogazów i rolniczej o mocy 0,5 MW energii elektrycznej i 0,7 MW energii cieplnej Opoczno,
 - 2) Słoneczne Dachy Gminy Rząśnia,
 - 3) Wykorzystanie źródeł energii odnawialnej poprzez powszechną instalację kolektorów słonecznych oraz budowę kompleksowej kotłowni na biomasę jako wsparcie działań dla ochrony środowiska w Gminie Krośniewice.

✓ **22 projektów powyżej 15 mln budujących spójność społeczną województwa** o łącznej kwocie 116 920 700,89 PLN, w tym dofinansowaniu z UE wynosiło 55 776 368,99 PLN:

- 1) Poprawa infrastruktury budynków Teatru Wielkiego w Łodzi,
- 2) Poprawa stanu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa łódzkiego poprzez utworzenie na bazie oddziałów zakaźnych Centrum Diagnozowania i Leczenia Chorób Zakaźnych WSSz. im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi,
- 3) Utworzenie Pracowni PET dla potrzeb Regionalnego Ośrodka Onkologicznego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. M. Kopernika w Łodzi,
- 4) Centrum Promocji Mody – Klaster Branży Tekstylno – Odzieżowej – Infrastruktura w Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi,
- 5) Modernizacja Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim,
- 6) Poprawa wizerunku uczelni i atrakcyjności miasta poprzez rewitalizację głównej siedziby Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kajemusa Bacewiczów w Łodzi,
- 7) Modernizacja Rezydencji „Księża Młyn” (Muzeum Sztuki w Łodzi),
- 8) Centrum turystyki i rekreacji - Kraina bez barier (m. Poddębice).
- 9) Kraina bez barier - Dostępne miasto – rewitalizacja centrum Poddębic,

- 10) Łask – Łódź – Piotrków Trybunalski – ku demokracji, humanizmowi, wielokulturowości – stworzenie trzech centrów idei,
- 11) „Żywy Skansen – Centrum Folkloru Polskiego” w Nagawkach (gm. Dmosin),
- 12) Adaptacja budynku kotłowni Centralnego Muzeum Włókiennictwa na cele muzeum interaktywnego,
- 13) Poprawa warunków bazy oświatowej na terenie miasta Rawa Mazowiecka,
- 14) Kompleksowa rewitalizacja zabytkowego centrum miasta Wielunia - V etap,
- 15) Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku gminnego ośrodka kultury w osiedlu Niewiadów (gm. Ujazd),
- 16) Rewitalizacja Placu 11 Listopada w Łasku,
- 17) Utworzenie centrum diagnostyki obrazowej przy Tomaszowskim Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Tomaszowie Mazowieckim,
- 18) Rozbudowa, adaptacja i częściowa rekonstrukcja ruin zamku Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu,
- 19) Ochrona i propagowanie dziedzictwa materialnej i duchowej kultury Książaków łowickich, jako istotnego elementu tradycji, kultury i turystyki (Muzeum w Łowiczu),
- 20) Rewitalizacja Centrum Miasta Bełchatowa – etap I,
- 21) Utworzenie Regionalnego Centrum Tenisowego jako kompleksu sportowo – gastronomiczno - hotelowego podnoszącego atrakcyjność regionu,

22) Rozbudowa Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tomaszowie Mazowieckim - uzupełnienie oferty turystyczno-rekreacyjnej poprzez przebudowę boiska o sztucznej nawierzchni wraz z infrastrukturą.

✓ **10 projektów powyżej 10 mln budujących spójność przestrzenną województwa o łącznej kwocie 362 484 143,94 PLN, w tym dofinansowaniu z UE wynosiło 217 567 165,37 PLN:**

- 1) Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 480 ul. 1-go Maja w Sieradzu,
- 2) Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 492 na odcinku Ważne Młyny - granica województwa,
- 3) Bezpieczne drogi Województwa łódzkiego - doposażenie służb ratowniczych i interwencyjnych,
- 4) Budowa i przebudowa ulic w osiedlu "Szydłowiec" w m. Brzeziny,
- 5) Inwestycja w tabor kolejowy - modernizacja czterech elektrycznych zespołów trakcyjnych serii EN57,
- 6) Rozbudowa Portu Lotniczego Łódź im. Władysława Reymonta,
- 7) Budowa centrum logistycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w przedsiębiorstwie "ERONTRANS" Sp. z o.o. w celu poprawy konkurencyjności i jakości świadczonych usług,
- 8) Metropolitalna sieć szerokopasmowego dostępu do Internetu,
- 9) Rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych w Żelowie i Łobudzicach w gminie Żelów,
- 10) Rozbudowa oczyszczalni ścieków i budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Paradyż.

Ewaluacja projektów pod kątem ich oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy regionu jest zadaniem znacznie wykraczającym poza założoną objętość „Przeglądu regionalnego”. Dlatego też przyjęto założenie, że najbardziej namacalny wkład w rozwój społeczno-gospodarczy województwa mają najdroższe (tzw. „twarde”) projekty infrastrukturalne.

W 2014 r. natąpiło wejście w nowy okres finansowania. Nie uchwalono jeszcze ostatecznej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020. W ramach wersji 6.0 dokumentu założona jest realizacja nowych celów tematycznych:

- 1) Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji,
- 2) Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK,
- 3) Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR),
- 4) Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach,
- 5) Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem,
- 6) Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- 7) Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- 8) Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników,
- 9) Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją,
- 10) Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Do **pozostałych programów regionalnych**, które powstały po przyjęciu SRWŁ 2020, stanowią rozwinięcie jej zapisów i przyczyniając się tym samym do realizacji jej celów strategicznych należą:

- ✓ Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2013 - 2020,
- ✓ Regionalna strategia innowacji dla województwa łódzkiego LORIS 2030,
- ✓ Wieloletni plan działań na rzecz rozwoju i upowszechniania ekonomii społecznej w województwie łódzkim na lata 2013-2020.

Dwa ostatnie z wyżej wymienionych dokumentów jeszcze są na etapie przygotowań do wdrażania, a ich proces ewaluacji i monitoringu jeszcze się nie rozpoczął. Wyniki badań ewaluacyjnych i raporty z monitorowania tych opracowań dopiero w przyszłości będą stanowiły znaczący wkład do raportu monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

• **Plan Przeciwdziałania Depopulacji w województwie łódzkim 2013 - 2020** odpowiada na zdiagnozowane w SRWŁ 2020 problemy depopulacyjne, którymi dotknięty jest region łódzki. Dokument został przyjęty przez Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 1089/13 w dniu 20.08.2013 r.

Ze względu na złożoność problemu depopulacji, Plan jest dokumentem odnoszącym się do szerokiego spektrum zagadnień, począwszy od stanu zdrowia mieszkańców, rynku pracy, poprzez edukację i pomoc społeczną, na infrastrukturze transportowej kończąc. Wskaźniki służące monitorowaniu Planu zostały podzielone zgodnie ze strukturą dokumentu na dwie podgrupy (wskaźniki monitorujące zmiany w zakresie działań skierowanych do osób młodych i po 45. roku życia oraz seniorów), w ramach których odpowiadają obszarom działania w zakresie: rodziny, aktywizacji społecznej, edukacji, rynku pracy, infrastruktury (jakości życia) oraz zdrowia.

Monitorowanie wskaźników w ramach obszarów działania ujętych w dokumencie rozpoczęło się w 2013 r. W ramach działań dla osób młodych określenie czy założone wskaźniki realizują założone cele na koniec 2013 r. jest możliwe w przypadku 41 wskaźników określonych dla 5 obszarów działania. Spośród nich 29 czyli 70,7% osiągnęły zakładaną wartość, 11 (26,8%) osiągnęły ją częściowo, zaś 1 (2,4%) nie osiągnęły jej. Natomiast w ramach działań dla osób po 45 roku życia oraz seniorów dla 5 obszarów działania możliwe jest określenie trendu dla 23 wskaźników. 12 spośród nich osiągnęły zakładanej wartości (52,2%), 8 osiągnęło ją częściowo (34,8%), zaś 3 jej nie osiągnęły (7,3%).

Na podstawie analizy ww. wskaźników w latach objętych badaniem (2012 – 2013) można zaobserwować zauważalny postęp w zakresie liczby programów przeciwdziałających wzrostowi bezrobocia oraz podnoszących kwalifikacje zawodowe osób po 45 roku życia, w tym kształcenia ustawicznego i szkoleń.

Powoli rośnie również liczba dzieci w wieku 3-5 objętych różnymi formami edukacji przedszkolnej, liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego oraz realizowanych programów edukacyjnych w szkołach. W regionie realizowano również znaczącą liczbę programów profilaktycznych obejmujących dzieci i osoby po 45 roku życia.

- **Regionalna Strategia Innowacji dla województwa łódzkiego LORIS 2030** jest dokumentem określającym kompleksową politykę samorządu województwa w zakresie innowacyjności. Cele LORIS 2030 skoncentrowane są wokół trzech głównych priorytetów:
 1. Specjalizacja regionalna (cel: zbudowanie przewag konkurencyjnych – lokomotywy rozwoju gospodarczego, które będą wyróżnikiem regionu);
 2. Rozwój potencjału innowacyjnego (cel: wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki);
 3. Zarządzanie innowacjami w regionie (cel: poprawa zarządzania innowacjami w regionie).

Miarą celu głównego jest awans województwa łódzkiego z grupy „słaby innowator: wysoki” do grupy „umiarkowany innowator: wysoki”. Do monitorowania celów strategicznych opracowano rozbudowany katalog wskaźników kontekstowych oraz mierniki celów działań podzielone na podgrupy produktu, rezultatu i finansowego postępu realizacji. Monitoring i ewaluacja wskaźników realizacji RSI ma się rozpocząć w 2015 r

- **Wieloletni plan działań na rzecz rozwoju i upowszechniania ekonomii społecznej w województwie łódzkim na lata 2013-2020** został przyjęty Uchwałą nr 796/13 Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 26.06.2013 r.. Zgodnie z tym dokumentem nadrzędnym celem ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, szczególnie wśród grup zagrożonych: długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych czy izolowanych. Podstawowym zadaniem podmiotów ekonomii społecznej jest generowanie korzyści społecznych, a ewentualnie wypracowana nadwyżka także przyczynia się do realizacji celu społecznego. W „Wieloletnim planie działań...” przyjęto trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększanie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców społeczności lokalnej w oparciu o zasady i narzędzia ekonomii społecznej;
2. Spójny system instytucji wsparcia ekonomii społecznej w województwie łódzkim;
3. Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i upowszechniania jej idei.

Za monitorowanie „Wieloletniego planu działań...” odpowiedzialne jest Regionalne Centrum Polityki Społecznej. Roczne raporty monitorujące wdrażania planu będą sporządzane od 2014 r.

WNIOSKI

Na podstawie analizy zgodności wskaźników monitorowania z założonymi trendami rozwojowymi można określić stopień realizacji Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2020.

Na system monitorowania dokumentu składają się 104 wskaźniki. Spośród nich 5 wskaźników zostało objętych badaniem dopiero od 2013 r. a 17 planowanych jest od 2014 r.¹⁸

Dla 2 wskaźników ze względu na ich specyfikę brakuje w 2013 r. wartości porównawczych. Są to:

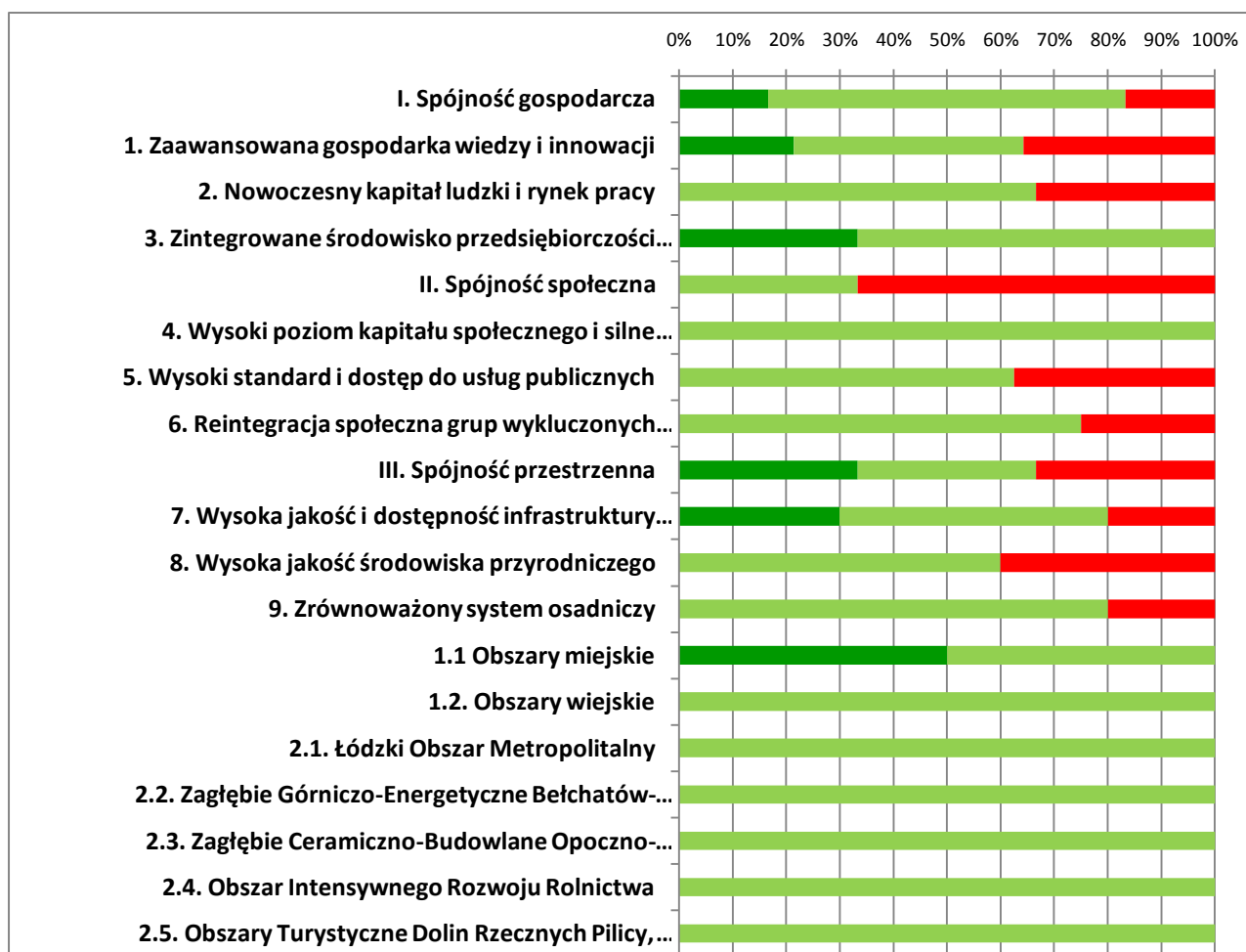
1. Frekwencja w wyborach do organów JST [%] -> Dane będą dostępne po przeprowadzeniu wyborów w 2014 roku.
2. Udział podmiotów gospodarczych z działów gospodarki kreatywnej (sztuka, kultura, przemysł filmowy i muzyczny, media, wzornictwo, projektowanie) w ogólnej liczbie podmiotów w rejestrze REGON w ŁOM. Wskaźnik objęty jest badaniem od 2010 r., jednak brak wartości porównawczych dla lat 2011-2013.

Na podstawie pozostałych 80 wskaźników można jednak podjąć próbę oceny czy kierunki przemian społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych, zachodzących w województwie łódzkim, są zbieżne z założeniami SRWŁ 2020. W tym celu przyjęto założenie, że w przypadku gdy analiza wartości wskaźnika w porównaniu z wartością -bazową w latach 2011-2013 wykazywała zbieżność albo przewyższała założony ekstrapolowany trend lub też osiągnęła założony poziom docelowy wskaźnika na 2020 r., wskaźnik potwierdza realizację strategii w danym zakresie (wskaźnik oznaczany kolorem ciemnozielonym). W przypadku braku zbieżności z założonym trendem, wskaźnik nie potwierdza realizacji strategii w danym zakresie i jest oznaczany kolorem czerwonym. W specyficznych sytuacjach, kiedy wskaźnik przyjmuje kierunek zgodny z założonym trendem, lecz jego wartości są gorsze od trendu, przyjęto, że wskaźnik potwierdza tylko częściową realizację założeń Strategii w danym zakresie i jest oznaczany kolorem jasnozielonym.

Wstępna analiza zmian wartości wskaźników wskazuje na przewagę zadowalającego postępu realizacji celu strategicznego dotyczącego spójności przestrzennej oraz celów dla obszarach funkcjonalnych, a szczególnie dla obszarów miejskich.

Najwięcej problemów przy realizacji zapisów strategii stwierdzono w ramach spójności gospodarczej i społecznej.

¹⁸ SEENDICO DORADCY, Narzędzia do monitorowania wskaźników Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2020, Warszawa 2014.

Polityka horyzontalna

Spójność gospodarcza:

1. Wzrastający poziom rozwoju gospodarczego mierzony produktem krajowym brutto na 1 mieszkańca (w 2012 r. 93,2% średniej krajowej). Region doganiał także na koniec 2011 r. średnią unijną pod względem PKB per capita (konwergencja zewnętrzna).
2. Utrzymujące się wewnątrzregionalne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego. W latach 2008-2012 największy wzrost zanotowano dla podregionu piotrkowskiego (o 39,9%), a najmniejszy dla sieradzkiego (o 16,8%).
3. Głównym źródłem wzrostu gospodarczego regionu w latach 2010-2013 były inwestycje sektora publicznego, a zwłaszcza wielkie inwestycje transportowe finansowane z funduszy unijnych.
4. Podstawą utrzymania tempa wzrostu gospodarczego powinien stać się dynamiczny rozwój przedsiębiorstw, ekspansja eksportu oraz szersza komercjalizacja wyników prac B+R w przedsiębiorstwach, szczególnie w branżach określonych jako inteligentne specjalizacje regionalne.
5. Postępujący wzrost (o 3,03%) w latach 2010-2013 liczby podmiotów w rejestrze REGON oraz o 1,58% liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców jest niewystarczający aby przełamać skutki kryzysu w 2009 roku.
6. Odwrócenie niekorzystnych trendów na rynku pracy związanych ze spadkiem zatrudnienia i wzrostem stopy bezrobocia są nieodzowne, aby sytuacja społeczno-gospodarcza województwa uległa poprawie.

Spójność społeczna:

1. Na bardzo złą sytuację demograficzną regionu nakłada się niekorzystna sytuacja społeczna, której przejawem jest wysoki udział ludności żyjącej poniżej relatywnej granicy ubóstwa i rosnący odsetek długotrwale bezrobotnych.
2. Ludzie młodzi, do 24 lat, oraz ludność w wieku przedemerytalnym to dwie grupy wiekowe o najwyższym odsetku długotrwale bezrobotnych. Tworzenie nowych, trwałych oraz dobrze opłacanych miejsc pracy to jedno z podstawowych wyzwań rozwojowych w regionie łódzkim.
3. Zły stan zdrowia mieszkańców regionu jest bardzo istotnym problemem społecznym, który będzie nasilał się w kolejnych latach wskutek postępującego zjawiska starzenia się społeczeństwa województwa łódzkiego. W ostatnich latach nastąpił pewien postęp w zakresie liczby łóżek szpitalnych na oddziałach długoterminowych. Niezadowalającym zjawiskiem jest ograniczony dostęp do lekarzy (tendencja spadkowa), a szczególnie wysoko wykwalifikowanych specjalistów.
4. Znaczna poprawa w zakresie dostępności do infrastruktury społecznej w województwie łódzkim związanej z wzrostem udziału dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat na obszarach miejskich. Niewystarczająca dostępność placówek wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich.

5. Powoli poprawiają się dostępność do usług infrastruktury społecznej oraz szerokie uczestnictwo społeczności regionu w kulturze i rekreacji przyczyniają się do budowy kapitału ludzkiego i społecznego.

Spójność przestrzenna:

1. W ostatnich latach odnotowano postęp w rozwoju sieci autostrad i dróg ekspresowych przyczyniający się do zwiększenia spójności przestrzennej wewnętrznej i zewnętrznej regionu. Niewystarczający jest postęp w modernizacji sieci kolejowej oraz nieutwardzonych dróg powiatowych i gminnych.
2. Poprawia się wyposażenie gospodarstw domowych w infrastrukturę techniczną tj. dostęp do Internetu oraz sieć kanalizacyjną i gazową, jednak tempo tych zmian jest zbyt powolne a proporcja sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich jest nadal niekorzystna.
3. Pogorszeniu uległa sytuacja w zakresie gospodarki odpadami. Wzrost odpadów niesegregowanych nastąpił po zadowalającym trendzie spadkowym w latach poprzednich i może mieć związek ze zmienionymi zasadami ich odbioru oraz niewiarygodnymi danymi w sprawozdaniach gmin dotyczących ilości odebranych odpadów komunalnych.
4. Wymaga to podjęcia dalszych działań w zakresie racjonalizacji gospodarki odpadami oraz rozwoju systemów wodno-kanalizacyjnych.
5. Niezadawalający jest postęp w działaniach mających na celu poprawę jakości środowiska przyrodniczego takich jak: zwiększanie udziału powierzchni prawnie chronionych (w 2013 r. zaobserwowano spadek), wzrost lesistości regionu i retencji wodnej, w tym realizacji małych zbiorników. Konieczne są działania zmierzające do utworzenia spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych.
6. Zmiany zachodzące w obszarze kształtowania zrównoważonego systemu osadniczego są zbyt powolne. Niewystarczające jest tempo rozwoju miast uznawanych za bieguny wzrostu. Nadal zbyt niski jest udział powierzchni województwa objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co wpływa niekorzystnie na kształtowanie ładu przestrzennego. Konieczne są dalsze działania mające na celu wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych w układach wewnątrzregionalnych i ponadregionalnych.

Polityka terytorialno – funkcjonalna

Polityka terytorialno-funkcjonalna skierowana jest do wyspecjalizowanych obszarów funkcjonalnych: Obszarów Miejskich, Obszarów Wiejskich, Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Zagłębia Górniczo-Energetycznego Bełchatów-Szczerców-Złoczew, Zagłębia Ceramiczno-Budowlanego Opoczno-Tomaszów Mazowiecki, Obszaru Rozwoju Intensywnego Rolnictwa, Obszarów Turystycznych Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury.

W latach 2010-2013 osiągnięto założony poziom w zakresie wyposażenia w infrastrukturę mieszkaniową oraz odnotowano niewielki postęp w osiąganiu założonych poziomów docelowych wskaźników monitorujących realizację polityki terytorialno-funkcjonalnej w zakresie wielkości produkcji sprzedanej przemysłu, aktywności gospodarczej,

poziomu przedsiębiorczości, dochodów własnych gmin, infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrony środowiska. Nie zawsze jednak dynamika zmian odpowiada zakładanej linii trendu.

Konieczna jest dalsza intensyfikacja działań w celu efektywniejszego wykorzystania potencjalnych endogenicznych obszarów funkcjonalnych.

